Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Toezicht Drinkwatertarieven

Bijlagenrapport bij: Beoordeling tarieven 2012

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Toezicht Drinkwatertarieven

Bijlagenrapport bij: Beoordeling tarieven 2012

Datum 21 augustus 2013

Colofon

Uitgegeven door

Inspectie Leefomgeving en Transport
ILT/ Water, Bodem en Bouwen

Graadt van Roggenweg 500, Utrecht
Postbus 16191, 2500 BD Den Haag

088 489 00 00
@inspectieLenT

Projectnummer

8000000024

Inhoud

Bijlage A Wettelijke bepalingen met betrekking tot drinkwatertarieven—7

Bijlage B Inrichtingseisen op te leveren informatie—12

Bijlage C Adviesverzoek aan ACM—16

Bijlage D Advies ACM op de drinkwatertarieven 2012—19

Bijlage A Wettelijke bepalingen met betrekking tot drinkwatertarieven

Drinkwaterwet
Paragraaf 3: bepalingen met betrekking tot kostendekkende tarieven

Artikel 10
1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.
2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11
1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12
1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor

het daaropvolgende kalenderjaar.

Artikel 13
1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
    a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;
    b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

<u>Drinkwaterbesluit</u>
paragraaf 2.1: Tarieven

Artikel 6. Vermogenskostenvoet
1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen
1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
    a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
    b. de ruimte voor investeringen;
    c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
    a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen,
    b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
    c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten
1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede

drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.

3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
    a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
    b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
    c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
    d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,
    e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
    a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
    b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
    a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
    b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december

een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.

2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
    a. aansluitkosten,
    b. vastrecht, en
    c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
    a. operationele kosten,
    b. afschrijvingen,
    c. vermogenskosten, en
    d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

<u>Drinkwaterregeling</u>

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet
Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
    1°. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
    2°. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;
d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in

artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
    a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
    b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
    c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
    d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
    e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Bijlage B Inrichtingseisen op te leveren informatie

In beginsel zullen de ILT en de NMa gebruik maken van informatie die reeds bij de drinkwaterbedrijven beschikbaar is en wordt de drinkwaterbedrijven gevraagd zelf inzichtelijk te maken dat aan de drinkwaterregelgeving wordt voldaan en hoe de in de regelgeving beschreven normen zijn toegepast. ILT en NMa schrijven dus geen sjabloon of model voor de tariefberekening voor. Daar staat tegenover dat van de drinkwaterbedrijven wordt gevraagd om de bestaande informatie zodanig te presenteren, toe te lichten en waar nodig aan te vullen, dat de tariefberekening een logische opbouw kent, dat zichtbaar wordt verwezen naar relevante brondocumenten en dat gemaakte keuzes en motiveringen inzichtelijk en navolgbaar zijn.

Wij stellen voor om, wat betreft de opbouw van de tariefberekening, aan te sluiten bij de systematiek van de drinkwaterwet- en regelgeving. De *hoofdlijn* van deze systematiek is:

- De drinkwatertarieven in enig jaar (stel: jaar *t*) worden afgeleid uit de geraamde omzet in jaar *t*
- De geraamde omzet in jaar *t* = raming operationele kosten (jaar *t*) + raming afschrijvingen (jaar *t*) + raming vermogenskosten (jaar *t*) + eventuele correctie bedrijfsresultaat (jaar *t-2*).

Deze hoofdlijn laat zich concretiseren in een aantal, achtereenvolgens te nemen stappen:

(voorbereidende stappen)

1. Stel een verslag op van de kosten en opbrengsten die zijn voortgevloeid uit de drinkwateractiviteiten in het voorafgaande kalenderjaar (jaar *t-2*). Leidt uit dit verslag het gerealiseerde bedrijfsresultaat af. Stel vast of dit bedrijfsresultaat de toegestane vermogenskosten overschrijdt[1]. Indien sprake is van overschrijding, corrigeer deze in de geraamde omzet in jaar *t*.
2. Stel een verslag op van de resultaten van de prestatievergelijking als bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de Drinkwaterwet.
3. Bepaal in welke mate in het voorafgaande jaar de kostenefficiëntie is verbeterd.

(tariefbepaling)

4. Stel een raming op van de kosten voor jaar *t*.
   Betrek in de kostenraming het verslag als bedoeld onder stap 2 en de verbeterde kostenefficiëntie als bedoeld onder stap 3.
5. Stel de geraamde omzet ten hoogste gelijk aan de geraamde kosten en baseer de omzet mede op de omzet die in het voorafgaande kalenderjaar daadwerkelijk is gerealiseerd.
6. Bereken uit stap 5 de drinkwatertarieven die worden gehanteerd in jaar *t*.

In onderstaande tabel zijn de voorschriften en restricties in de drinkwaterregelgeving in detail uitgeschreven, voorzien van de grondslag in de wet- en regelgeving. U wordt verzocht om in de op te leveren informatie over de tarieven 2012 inzichtelijk te maken hoe u deze voorschriften en restricties hebt toegepast, op zodanige wijze dat dit navolgbaar is.

[1] Deze stap heeft betrekking op het waarderen van de parameter “correctie jaar t-2” in de omzetraming.

Hoofdstap	Nadere voorschriften en restricties	Parameter	Grondslag[2]
Algemeen	- De tarieven zijn kostendekkend, transparant en niet discriminerend		Art. 11.1 Dww
	- Indien de Minister gebruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheid tot het geven van een aanwijzing aan of het stellen van nadere regels voor het drinkwaterbedrijf, maakt het drinkwaterbedrijf inzichtelijk op welke wijze is voldaan aan deze aanwijzing of deze nadere regels.		Art. 13.2 Dww
1. Verslag realisatie t-2	- Verslag geeft inzicht in: ▪ de kosten ▪ (in het bijzonder) de vermogenskosten ▪ het gerealiseerde bedrijfsresultaat	Correctie t-2	Art. 12.2 Dww
	- Verslag is voorzien van goedkeurende controleverklaring		Art. 12.2 Dww
	- Toegestane vermogenskosten = [vermogenskosten o.b.v. de door de Minister vastgestelde toegestane vermogenskostenvoet[3]] -/- [Kosten van drinkwaterprojecten in het buitenland[4]]	Vermogenskosten	Art. 10.3 Dww Art. 8.3 Dwb Art. 12.3 Dww Art. 6.1 Dwr
	- Bepaal verschil tussen toegestane en gerealiseerde vermogenskosten	Correctie t-2	
2. Prestatievergelijking	- Het drinkwaterbedrijf heeft aan de Minister zijn voornemens tot verbetering van zijn prestaties kenbaar gemaakt, naar aanleiding van de resultaten van de laatste prestatievergelijking[5].	Opex + afschr + vermogenskosten	Art. 44.1 Dww
3. Kostenefficiëntie	- Het drinkwaterbedrijf heeft bepaald in welke mate in het voorafgaande jaar de kostenefficiëntie is verbeterd.	Opex + afschr + vermogenskosten	Art. 9.2.b. Dwb
4. Raming kosten voor jaar *t*	- De raming bevat de kosten die worden gemaakt voor de taken in artikel 7 lid 1 en 2 van Dww	Opex + afschr + vermogenskosten	Art. 8.1 Dwb
	- De voor jaar *t* geraamde kosten voor drinkwateractiviteiten zijn ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen	Opex + afschr + vermogenskosten	Art. 10.3 Dwb

[2] Dww = Drinkwaterwet; Dwb = Drinkwaterbesluit; Dwr = Drinkwaterregeling
[3] Voor 2010 bestond deze WACC-norm nog niet. De norm is derhalve gelijk aan de feitelijke WACC.
[4] Maximaal 1% van de geraamde omzet
[5] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012

Hoofdstap	Nadere voorschriften en restricties	Parameter	Grondslag[2]
	- De afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en –termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald	Afschrijvingen	Art. 11.3 Dww
	- De activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs	Afschrijvingen	Art. 11.4 Dww
	- De activawaarde is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 jan. en 31 dec. van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.	Vermogenskosten, Afschrijvingen	Art. 6.2 Dwr
	- De maximaal toegestane vermogenskosten worden berekend als het product van de door de Minister vastgestelde vermogenskostenvoet en de activa, gewaardeerd tegen historische kostprijs.	Vermogenskosten	Art. 6.1 Dwr Art. 10.3 Dww Art. 11.4 Dww
	- In de raming van de kosten van jaar *t* worden betrokken:		
	▪ een eventueel positief verschil tussen toegestane en gerealiseerde vermogenskosten in het jaar *t-2;*	Correctie bedrijfsresultaat	Art. 12.3 Dww
	▪ de door het drinkwaterbedrijf voorgenomen verbetering van de prestaties naar aanleiding van de resultaten van de laatste prestatievergelijking	Opex + afschr + vermogenskosten	Art. 9.2.b Dwb
	▪ een in jaar *t-2* gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie.	Opex + afschr + vermogenskosten	Art. 9.2.a Dwb
	- Het drinkwaterbedrijf maakt inzichtelijk op welke wijze bij de raming van de kosten uit hoofde van drinkwateractiviteiten rekening is gehouden met de levering (via een distributienet) van ander water dan drinkwater.	Opex + afschr + vermogenskosten	Dwb art. 10.4
5. Raming omzet voor jaar *t*	- De geraamde omzet bedraagt niet meer dan de geraamde kosten	Omzet	Art. 9.3 Dwb
	- De raming van de omzet is mede gebaseerd op daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande jaar	Omzet	Art. 9.1a Dwb

Hoofdstap	Nadere voorschriften en restricties	Parameter	Grondslag[2]
6. Bereken hoogte tarieven	- Uit het tarievenvoorstel jaar *t* blijken: ▪ het tarief ter dekking van aansluitkosten ▪ het vastrecht ▪ de prijs per m3 geleverd drinkwater. Per tariefsoort wordt/worden de relevante tariefdrager(s) vermeld.	Tarieven	Dwb art. 10.2
	- Uit het tarievenvoorstel jaar *t* blijkt voor welke bedragen de totale inkomsten per tariefsoort, zoals genoemd in het vorige punt, dekking geven aan de voor jaar *t* in totaal geraamde kosten, ingedeeld in de kostensoorten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen.	Tarieven	Dwb. art. 10.3
	- Uit het tarievenvoorstel jaar *t* blijkt per tariefsoort dat de totale inkomsten, gedeeld door het verwachte volume (c.q. aantal), gelijk is aan het tarief.	Tarieven	Dwb art. 9.3 Dwb. art. 10.3

Bij het bepalen van de financiële grootheden (activa, passiva, kosten en opbrengsten) als genoemd in bovenstaande tabel worden achtereenvolgens de volgende grondslagen en definities gebruikt:

1. De specifieke regelgeving als vastgelegd in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling;
2. Verslaggevingsregels zoals vastgelegd in IFRS dan wel “NL-GAAP”[6] (Titel 9 BW2, Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, etc.);
3. Het Protocol bedrijfsvergelijking drinkwatersector 2012 en de daarbij behorende bijlage “Toelichting bij het Financieel Model”;
4. Nadere, eigen interpretaties van het drinkwaterbedrijf

[6] Afhankelijk van de regelgeving die het drinkwaterbedrijf toepast in zijn statutaire jaarrekening

Bijlage C Adviesverzoek aan ACM

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet. Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lame

Bijlage: Wettelijk kader

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Drinkwaterbesluit
Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Bijlage D Advies ACM op de drinkwatertarieven 2012

Advies

Aan	Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.	
Van	Autoriteit Consument en Markt
Datum	**25 juli 2013**
Onderwerp	103622 Advies drinkwatertarieven 2012 Waterbedrijf Groningen
Bijlage(n)	3

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit Consument & Markt

Inhoudsopgave

1 Inleiding ... 3
Leeswijzer ... 3
2 Context ... 5
2.1 Wettelijk kader ... 5
2.2 Taken van ACM ... 6
3 Toetsing van drinkwatertarieven ... 9
3.1 Inhoudelijke toetsing ... 9
3.2 Werkwijze ... 11
4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Waterbedrijf Groningen ... 12
4.1 Betrokken informatie ... 12
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011 ... 12
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1) ... 14
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2) ... 16
5 Conclusies Waterbedrijf Groningen ... 18
Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Groningen ... 20
Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport ... 21
Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving ... 23

Autoriteit Consument & Markt

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het toezicht advies te vragen aan ACM. Op 15 november 2012 heeft de ILT ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012.

Om een gedegen advies te kunnen geven heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de drinkwaterbedrijven aan de ILT hebben verstrekt en op openbare informatie die via de website van het desbetreffende drinkwaterbedrijf beschikbaar is. ACM is niet in de gelegenheid gesteld om vragen aan de drinkwaterbedrijven te stellen over de totstandkoming van de tarieven en onderliggende relevante documenten.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2012 van drinkwaterbedrijf Waterbedrijf Groningen. Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Daarnaast heeft ACM een aparte adviesrapportage opgesteld voor de ILT. Hierin geeft ACM haar zienswijze op enkele bepalingen in de drinkwaterwet- en regelgeving, zoals de interpretatie van het begrip ‘kostendekkendheid’. Tevens geeft ACM haar mening over de manier waarop de drinkwaterbedrijven invulling hebben gegeven aan wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld het gebruik van het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012. Voor een juiste interpretatie van de beoordelingsrapportages van de drinkwaterbedrijven beveelt ACM aan kennis te nemen van deze adviesrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2012 van Waterbedrijf Groningen beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

ACM heeft aan de rapportage drie bijlagen toegevoegd:
1. het tariefvoorstel 2012 van Waterbedrijf Groningen
2. de adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012 van de ILT

3. de voor de tariefbeoordeling relevante artikelen uit de drinkwaterregelgeving

Autoriteit Consument & Markt

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen. In bijlage 3 zijn deze artikelen weergegeven.

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen[1]. De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend[2].

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:

1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren[3].

Kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven

Het centrale element van het tarieftoezicht is de eis van kostendekkendheid van de tarieven, welk beginsel in de drinkwaterwet is vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden

---

[1] Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet

[2] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.

[3] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

beschermd tegen misbruik van een monopoliepositie door de drinkwaterbedrijven in de vorm van tarieven die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering[4]. Dit uitgangspunt is terecht gekomen in artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

In artikel 12 van de Drinkwaterwet is vervolgens bepaald dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken hoe de kosten in de tarieven zijn verwerkt. In artikel 9 van het Drinkwaterbesluit worden de elementen van de tarieven en de wijze van berekening nader beschreven. Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit stelt tenslotte dat de drinkwaterbedrijven transparant dienen te zijn over de totstandkoming van de tarieven.

2.2 Taken van ACM

De wetgever heeft enkele taken voor ACM opgenomen in onderdelen van de regelgeving. Een van die taken is het adviseren van de ILT, die primair is belast met het toezicht op naleving van de Drinkwaterwet. In artikel 8a, tweede lid van het Drinkwaterbesluit en artikel 7 van de Drinkwaterregeling is bepaald dat de ILT advies bij ACM dient in te winnen bij haar toezicht op naleving van de kostendekkendheid van de drinkwatertarieven, zoals bepaald in artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van de het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden deze bepalingen nader besproken.

Overschrijding geraamde bedrijfsresultaat

Artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet bepaalt dat, indien het gerealiseerde bedrijfsresultaat de geraamde vermogenskosten overschrijdt, deze overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling van een volgend kalenderjaar. ACM beoordeelt op basis van het verslag dat de drinkwaterbedrijven aan de Minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) sturen in jaar t of er sprake was van een overschrijding in jaar t-1, en vervolgens te beoordelen op basis van de begroting of deze eventuele overschrijding gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t+1.

Totstandkoming van de tarieven

Paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit bestaat uit de artikelen 6 t/m 10. Met de samenhangende artikelen uit de Drinkwaterregeling bepalen deze artikelen hoe de kosten in de tarieven dienen te worden verwerkt. De adviestaak van ACM houdt in dat zij beoordeelt of de tarieven tot stand zijn gekomen op de wijze die deze artikelen voorschrijven. Hieronder worden deze artikelen toegelicht.

WACC

Artikel 6 van het Drinkwaterbesluit gaat over de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, ook wel aangeduid met de Engelse term: ***weighted average cost of capital*** (hierna: WACC). De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het bedrijf is gefinancierd (rente op een lening, dividend-uitkering, etc). Artikel 6 verwijst naar bijlage C van het besluit waarin een methode is opgenomen die de minister dient te hanteren bij de bepaling

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

van de WACC. Tevens verwijst artikel 6 van het Drinkwaterbesluit naar de Drinkwaterregeling (artikel 5) voor nadere regels ten aanzien van de bepaling van de vermogenskostenvoet.
Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks de WACC vast. ACM adviseert de minister hierin op grond van artikel 7 van de Drinkwaterregeling. Voor de vaststelling van de WACC voor de jaren 2012 en 2013 heeft ACM de minister in oktober 2011 specifiek geadviseerd. Om die reden heeft ACM artikel 6 van het Drinkwaterbesluit buiten beschouwing gelaten bij zijn advisering aan de ILT over de drinkwatertarieven 2012.

Aandeel eigen vermogen
Artikel 7 van het Drinkwaterbesluit gaat over het aandeel eigen vermogen. Op grond van artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen: een solvabiliteitsplafond. Dit plafond is in de wet opgenomen om te voorkomen dat de drinkwaterbedrijven onnodig hoge reserves opbouwen[5]. Bij de vaststelling dient de minister de kredietwaardigheid, de ruimte voor investeringen en het vermogen om tegenvallers op te vangen, in acht te nemen. Tevens is in dit artikel bepaald wanneer een verzoek om af te wijken van dit maximaal vastgestelde eigen vermogen wordt toegestaan.

Begroting van de kosten
Artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat in de tarieven alleen kosten mogen worden doorberekend die worden gemaakt ten behoeve van de wettelijke taken die horen bij de openbare drinkwatervoorziening zoals genoemd in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Daarbij mogen de kosten voor de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet op grond van deze wettelijke taken. Deze kosten dienen in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding. Het vierde lid van artikel 8 verwijst naar de Drinkwaterregeling waarin nadere eisen kunnen worden gesteld over de door te berekenen vermogenskosten. De Drinkwaterregeling stelt in artikel 6 een maximum aan de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in de tarieven. Dit maximum is gelijk aan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de activawaarde. Daarbij wordt verwezen naar artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet waarin wordt bepaald dat de materiële vaste activa moeten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Berekening van de tarieven
Artikel 9 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat de berekening van de tarieven twee elementen moet bevatten: een raming van de omzet die wordt behaald met de wettelijke taken en een raming van de kosten die worden gemaakt voor deze taken. De raming van de omzet dient daarbij te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorgaande kalenderjaar. Bij de raming van de kosten moet de gerealiseerde kostenefficiëntie worden betrokken en de resultaten van de prestatievergelijking die drinkwaterbedrijven moeten maken op grond van artikel 43 van de Drinkwaterwet.

[5] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 45 (gewijzigd Amendement Boelhouwer en Koppejan)

Kostentransparantie

Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat drinkwaterbedrijven jaarlijks voor 1 december een overzicht publiceren met de tarieven voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater. Dit overzicht moet tenminste de tarieven weergeven voor de aansluiting, het vastrecht en het drinkwater per kubieke meter. Bovendien dient het overzicht te specificeren hoe deze tarieven zijn afgeleid uit de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Tevens dient het drinkwaterbedrijf inzicht te verschaffen hoe de kosten zijn toegerekend voor de levering van ander water dan drinkwater via het distributienet.

3 Toetsing van drinkwatertarieven

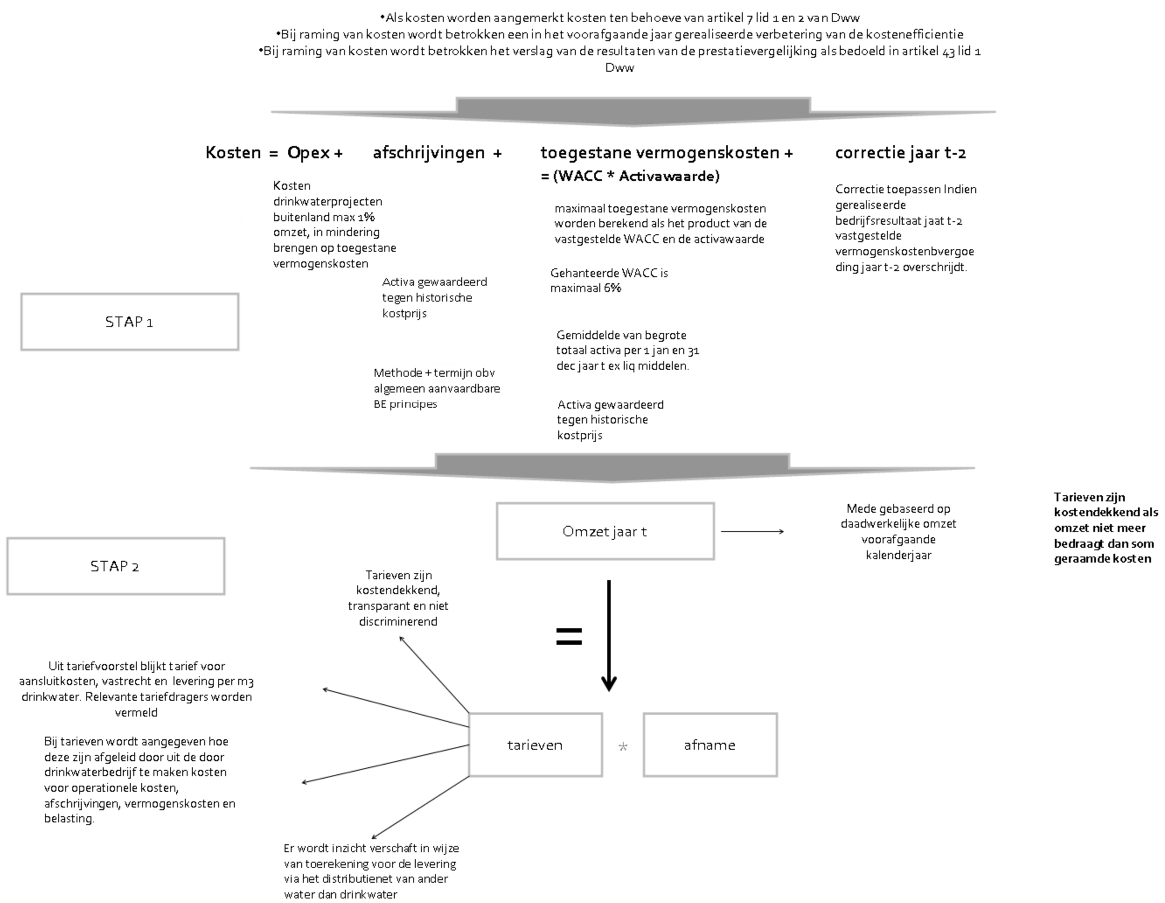
3.1 Inhoudelijke toetsing

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbedrijf en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van zijn adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen
Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

van kosten naar omzet naar tarieven

Stap 1: toetsing van de kosten

ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten;
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten[6];
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten;
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald;
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs;
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde;
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december;
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t[7].

Stap 2: toetsing van de tarieven

De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
- of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de omzet en een begroting van de kosten voor deze taken;
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen;

---

[6] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien de wettelijke prestatievergelijking door dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

[7] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien voor t-2 (i.c. 2010) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld. De norm-WACC is derhalve gelijk aan de gerealiseerde WACC.

- of de tarieven kostendekkend zijn[8];
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen;
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend;
- of de tarieven tevens transparant en niet discriminerend zijn.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2012 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het Bedrijfsverslag en het jaarverslag.

[8] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Waterbedrijf Groningen

4.1 Betrokken informatie

ACM heeft van de ILT voor de toetsing van de drinkwatertarieven de volgende informatie over Waterbedrijf Groningen ontvangen:

- "Herziene versie tariefopbouw 2012 Waterbedrijf Groningen", gedateerd 26 september 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw. Dit document behoeft niet te worden gecontroleerd of beoordeeld door een externe accountant.
- "Bedrijfsverslag 2011", gedateerd 22 oktober 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag. Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
- Reactie van Waterbedrijf Groningen op het conceptrapport, gedateerd op 26 april 2013. Waar deze reactie heeft geleid tot aanpassing is dit met een voetnoot aangegeven.

In het bedrijfsverslag verwijst Waterbedrijf Groningen wat betreft de 'toegepaste grondslag van waardering en resultaatbepaling' naar 'het jaarverslag van Waterbedrijf Groningen'. ACM heeft het jaarverslag 2011 van Waterbedrijf Groningen ontleend aan de website van Waterbedrijf Groningen. Het jaarverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. Het jaarverslag omvat alle drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten van de 'groep' waarvan het drinkwaterbedrijf een onderdeel vormt.
De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag worden geacht uitsluitend de drinkwateractiviteiten te omvatten. De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag zijn opgesteld conform het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012 (hierna: protocol).[9]

In de tariefsopbouw noemt Waterbedrijf Groningen de volgende 'relevante rapportages': rapportage Prestatievergelijking, rapportage verbeterplan en verwijst Waterbedrijf Groningen naar wetgeving. ACM beschikt niet over de genoemde rapportages en evenmin over een nadere toelichting of achtergronden bij de eerder genoemde documenten.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011

De tariefsopbouw is als bijlage 1 bijgevoegd en betreft – kortweg – een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw zelf is geen toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen. De tariefsopbouw is niet voorzien van een verklaring van een externe deskundige omtrent de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar Waterbedrijf Groningen verwijst en, gedeeltelijk, op basis van het oordeel van de externe accountant bij die stukken.

---

[9] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

De kosten, weergegeven in EUR mln, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens ‘kosten per aansluiting’ en ‘kosten per kubieke meter’. De tariefsopbouw geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, nl. 2,7%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in ‘opbrengsten uit drinkwateractiviteiten’, ‘opbrengsten ander water’ en ‘opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten’. Waterbedrijf Groningen heeft de volgende tarieven voor huishoudelijk gebruik weergegeven: ‘aansluittarief’ en ‘vastrecht’ (beide per aansluiting), ‘prijs geleverd drinkwater per kubieke meter’ en ‘prijs geleverd drinkwater onbemeterd’. Ook heeft Waterbedrijf Groningen het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen weergegeven, alsmede de totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater.

Het bedrijfsverslag omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag is opgemaakt in overeenstemming met het protocol en de ‘invulinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven’.
Het is ACM niet bekend wat de eventuele interpretaties van de accountant van Waterbedrijf Groningen zijn (geweest) en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven.

In de onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die Waterbedrijf Groningen heeft begroot voor 2012 vergeleken met die in 2011. De begrote opbrengsten en kosten in 2012 zijn over het algemeen gedaald in vergelijking met de gerealiseerde cijfers in 2011 op basis van het bedrijfsverslag. Vooral de belastingen zijn flink lager, als gevolg van de afschaffing van de grondwaterbelasting. De operationele kosten en afschrijvingen zijn in 2012 hoger dan in 2011. Als wordt gecorrigeerd voor het effect van afschaffen van de grondwaterbelasting, dan stijgen de kosten licht. In paragraaf 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking
Opbrengsten	44,1	50,1	-11,9%
Operationele kosten	31,6	29,8	5,8%
Afschrijvingen	8,1	6,8	18,0%
Vermogenskosten	3,6	5,0	-27,6%
Belastingen	0,9	8,4	-89,9%
Totale kosten	44,1	49,2	-10,4%
WACC (als % van de activawaarde)	2,7%	3,6%	

Autoriteit Consument & Markt

Het drinkwatertarief per m3 is in 2012 gedaald ten opzichte van 2011, het vastrecht is gestegen[10]. De daling van het drinkwatertarief per m3 komt met name door de afschaffing van de grondwaterbelasting.

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief 2012	Tarief 2011	Afwijking 2012 tov 2011
Aansluittarief basisprijs	525,00	465,00	12,9%
Vastrecht standaardmeter	36,10	34,80	3,7%
Drinkwater per m3	0,715	0,90	-20,6%
Drinkwater onbemeterd	86,15[11]	97,80	-11,9%

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

De kostenraming 2012 van Waterbedrijf Groningen voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit. Waterbedrijf Groningen heeft niet aangegeven wat de gerealiseerde efficiëntieverbetering in 2010 is geweest en hoe deze is verwerkt in de schattingen van de kosten 2012. ACM kan hierdoor niet vaststellen of Waterbedrijf Groningen handelt in overeenstemming met artikel 9, tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Uit het bedrijfsverslag, de tariefopbouw en het jaarverslag 2011 blijkt dat Waterbedrijf Groningen ook niet-drinkwatergerelateerde activiteiten heeft, zoals levering van industriewater en levering van diensten door een waterlaboratorium (WLN). Uit de onderbouwing van de geraamde kosten en de activa (‘balanstotaal’) 2012 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en activa zijn toegerekend aan drinkwater- en niet drinkwateractiviteiten.

De vraag of de kosten die Waterbedrijf Groningen in zijn tariefsopbouw heeft opgenomen, daadwerkelijk drinkwateractiviteiten betreffen, kan niet op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting worden beantwoord, maar kan alleen langs indirecte weg worden beantwoord. Waterbedrijf Groningen stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat ondermeer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. De toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw is niet gevalideerd door een externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag (2011) is opgesteld in overeenstemming met het protocol. ACM constateert echter dat – gegeven de procentuele afwijkingen – de begrote kosten in de tariefsopbouw, niet zonder meer in lijn liggen met de gerealiseerde kosten in 2011 en dat de

---

[10] Bronnen: Tariefopbouw 2012 en internetpagina Waterbedrijf Groningen, www.waterbedrijfgroningen.nl/nl/organisatie/actueel/paginas/drinkwatertarief2011.aspx.

[11] Aanvulling naar aanleiding van reactie Waterbedrijf Groningen: Dit betreft betreft uitsluitend het tarief voor de 1e trede. De opslagen voor de 2e tot en met de 9e trede ontbreken. Deze luiden € 17,88 (2012) en € 22,50 (2011).

voor afwijkingen geen toereikende toelichting beschikbaar is. Op grond hiervan kan niet zonder meer worden aangenomen dat het protocol daadwerkelijk is toegepast bij het bepalen van de kosten in de tariefsopbouw 2012.

Operationele kosten
Volgens het bedrijfsverslag bedroegen de operationele kosten EUR 29,8 mln in 2011. Waterbedrijf Groningen begroot de operationele kosten in 2012 op EUR 31,6 mln; een stijging van 5,8%. Waterbedrijf Groningen beschrijft niet hoe deze raming tot stand is gekomen en wat de achtergrond van de stijging is.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa
Waterbedrijf Groningen begroot de afschrijvingen in 2012 op EUR 8,1 mln, ten opzichte van EUR 6,8 mln in 2011. Dit is een stijging van ongeveer 18%. Waterbedrijf Groningen toont geen inzicht in hoe deze raming tot stand is gekomen en wat de achtergrond van de stijging is.

Uit het jaarverslag blijkt dat Waterbedrijf Groningen haar activa waardeert tegen de historische kostprijs. De vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur. De afschrijvingskosten voor materiële vaste activa worden berekend op basis van afschrijvingsmethoden en –termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.

Er vanuit gaande dat Waterbedrijf Groningen in de tariefsopbouw de grondslagen hanteert uit het jaarverslag, constateert ACM dat de waardering van de materiële vaste activa en afschrijvingen in tariefsopbouw van Waterbedrijf Groningen in overeenstemming is met artikel 11, derde en vierde lid van de Drinkwaterwet.

Vermogenskosten
Waterbedrijf Groningen begroot de vermogenskosten in 2012 op EUR 3,6 mln en de kosten voor “MDG activiteiten” (drinkwaterprojecten in het buitenland) op EUR 0,3 mln. ACM constateert de verhouding van de kosten voor drinkwateractiviteiten ten opzichte van de omzet uit drinkwateractiviteiten (EUR 44,1 mln) ruimschoots onder het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten ligt.

Het gemiddelde balanstotaal (cf. artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling) bedraagt volgens Waterbedrijf Groningen EUR 146,5 mln. De begrote vermogenskosten ter grootte van EUR 3,6 mln bedragen daarmee 2,7 % van het balanstotaal, hetgeen ruim onder het maximum ligt dat de minister heeft vastgesteld.

Belastingen
Uit de vermelding van de kosten blijkt in 2012 ten opzichte van 2011 een daling van de belastingen, als gevolg van de afschaffing in 2012 van de grondwaterbelasting.

Autoriteit Consument & Markt

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Omzet

De opbrengsten als vermeld in onderdeel 5 van de tariefopbouw bestaan uit 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten' (EUR 44,1 mln) en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten' (EUR 5 mln). De begrote opbrengsten uit drinkwater zijn gelijk aan de begrote kosten voor drinkwater; hiermee handelt Waterbedrijf Groningen in overeenstemming met aan artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

De omzetontwikkeling (onderdeel 6 tariefsopbouw 2012) wordt als volgt toegelicht. In 2010 realiseerde Waterbedrijf Groningen EUR 41,9 mln omzet. Als gevolg van tariefaanpassing (effect EUR 1,5 mln), wijziging in het gemiddeld verbruik van consumenten (effect EUR 0,6 mln) en zakelijke klanten (effect -/-0,2 mln), incasso (EUR 0,1 mln) en overig effect omzetontwikkeling (EUR 0,2 mln) bedraagt de begrote omzet EUR 44,1 mln. Naar de mening van ACM handelt Waterbedrijf Groningen met dit overzicht in overeenstemming met de bepalingen in artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit, die voorschrijven "de geraamde omzet 2012 mede is gebaseerd op de gerealiseerde omzet van het voorgaande jaar".

Maximum eigen vermogen

In artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet is bepaald dat de minister tweejaarlijks, ten behoeve van de tarieven van de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen vaststelt. Voor 2012 en 2013 is dit aandeel vastgesteld op 70%[12].

Uit de tariefsopbouw van Waterbedrijf Groningen blijkt niet de (verwachte) hoogte van het eigen vermogen in of ultimo 2012 en de eventuele consequenties voor de drinkwatertarieven 2012. ACM kan daarom niet vaststellen of Waterbedrijf Groningen handelt in overeenstemming met artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet.

Ter indicatie van de vermogensverhouding van Waterbedrijf Groningen heeft ACM, op basis van de geconsolideerde jaarrekening 2011 van Waterbedrijf Groningen, de vermogensverhouding ultimo 2011 van het geconsolideerde waterbedrijf onderzocht. Voor Waterbedrijf Groningen bedraagt deze 35%. Dit percentage betreft niet uitsluitend drinkwateractiviteiten. Aangezien dit percentage ruim onder het door de minister gestelde maximum ligt en de niet-drinkwateractiviteiten van Waterbedrijf Groningen relatief beperkt in omvang zijn, acht ACM het niet voor de hand liggend dat Waterbedrijf Groningen de norm van 70% overschrijdt.

Tarieven

ACM stelt vast dat de weergave van de drinkwatertarieven in de tariefsopbouw zich beperkt tot kwantitatieve eindresultaten. Zoals weergegeven in paragraaf 4.2 is het beeld dat het drinkwatertarief per m3 in 2012 is gedaald ten opzichte van 2011, het vastrecht is gestegen.

---

[12] Besluit van 24 oktober 2011 van de staatssecretaris van I&M (DP2011055738)

Autoriteit Consument & Markt

In de tariefopbouw vermeldt Waterbedrijf Groningen tarieven voor 'nieuwe aansluitingen', 'vastrecht', 'geleverd drinkwater (m3)' en 'geleverd drinkwater onbemeterd'. Dit is overeenkomstig artikel 10, eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Voor de toets op het inzicht in kostentoerekening dient het drinkwaterbedrijf bij de tarieven aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De tariefsopbouw van Waterbedrijf Groningen biedt dit inzicht alleen op het niveau van de totale tariefopbrengsten.
Voor de volledigheid: in de tariefsopbouw drukt Waterbedrijf Groningen de ***totale*** kosten 2012 uit in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter geleverd drinkwater'. Deze presentatie is geschikt voor vergelijkingsdoeleinden maar betreft geen ***kostentoerekening***.

De tariefsopbouw verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit.

Tot slot kan met de gegevens die Waterbedrijf Groningen in de tariefsopbouw vermeldt geen sluitende berekening worden opgesteld van tarieven, volumes en totale omzet. De totale begrote omzet uit drinkwater bedraagt EUR 44,1 mln. In de tariefsopbouw ontbreekt het verwachte aantal nieuwe aansluitingen en het volume te leveren hoeveelheid drinkwater onbemeterd. Hierdoor kan ACM niet vaststellen of de begrote omzet uit drinkwateractiviteiten (volledig) wordt behaald met de voorgenomen tarieven. Op basis van de beschikbare informatie komt ACM slechts tot een omzet van EUR 39,9 mln, ongeveer EUR 4,2 mln lager dan de totale begrote omzet. Verder blijkt uit de tariefsopbouw niet hoe in de begrote omzet is omgegaan met opbrengsten uit bijzondere diensten (bijvoorbeeld kermisaansluitingen, automatische incasso).

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief (in EUR)	Volume	Omzet (in EUR mln)
Aansluittarief	525,00	Onbekend	Onbekend
Vastrecht (per aansluiting)	36,10	278.002	10,0
Drinkwater per m3	0,715	41.823.977	29,9
Drinkwater onbemeterd	86,15	Onbekend	Onbekend
Totale omzet			39,9
Begrote opbrengsten drinkwateractiviteiten			44,1
Verschil			4,2

Autoriteit Consument & Markt

5 Conclusies Waterbedrijf Groningen

ACM stelt vast dat de tariefsopbouw van Waterbedrijf Groningen vrijwel alleen eindresultaten bevat en nauwelijks onderbouwing van en toelichting op keuzes en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

Uit de tariefsopbouw blijkt dat de begrote opbrengsten en kosten in 2012 lager zijn dan die in 2011. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de afschaffing van de grondwaterbelasting in 2012. Wanneer de grondwaterbelasting buiten beschouwing wordt gelaten, stijgen de kosten. In lijn met een verlaagd kostenniveau zijn ook de tarieven in 2012 lager dan in 2011.

Op basis van de door Waterbedrijf Groningen aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefstelling in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de tarieven zijn op totaalniveau kostendekkend aangezien de door Waterbedrijf Groningen voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten niet meer is dan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten;
- de door Waterbedrijf Groningen begrote kosten in de tariefsopbouw zijn ingedeeld in de wettelijk voorgeschreven componenten;
- de door Waterbedrijf Groningen begrote vermogenskostenvoet in 2012 is niet hoger dan de door de minister vastgestelde maximale vermogenskostenvoet;
- de door Waterbedrijf Groningen begrote kosten voor drinkwateractiviteiten in het buitenland bedragen niet meer dan 1% van de geraamde omzet;
- aannemelijk is dat Waterbedrijf Groningen de afschrijvingskosten heeft berekend volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes;
- aannemelijk is dat Waterbedrijf Groningen de activa heeft gewaardeerd tegen historische kostprijs;
- de omzetraming 2012 is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in 2010, en
- de tariefsopbouw van Waterbedrijf Groningen vermeldt tenminste de drie voorgeschreven tarieven.

Op basis van de door Waterbedrijf Groningen aangeleverde informatie heeft ACM voor de volgende bepalingen <u>niet</u> kunnen vaststellen of de tariefstelling in overeenstemming is met de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de door Waterbedrijf Groningen geraamde activa, kosten en omzet hebben uitsluitend betrekking op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- Waterbedrijf Groningen heeft geanalyseerd welke kostenefficiëntie in voorgaande jaren is gerealiseerd en heeft deze betrokken in de tarieven voor 2012;
- de totale kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) worden toegerekend aan de onderscheiden producten en diensten en deze uitkomst werkt uit in het tarief per product/dienst, en;

Autoriteit Consument & Markt

- de totale geraamde omzet uit drinkwateractiviteiten is gelijk aan het somproduct van de producten/diensten en tarieven die Waterbedrijf Groningen vermeldt in haar tariefsopbouw 2012.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Groningen

<u>TARIEFSOPBOUW JAAR 2012</u>

Drinkwaterbedrijf: N.V. Waterbedrijf Groningen
Contactpersoon: W.J. den Hertog
Telefoonnummer: 050 - 368 86 43
Email: w.d.hertog@wbgr.nl

Scope: activiteiten drinkwater
Definities en uitgangspunten: Protocol Prestatievergelijking Drinkwaterbedrijven 2012
Looptijd aan te leveren informatie: 1 januari tot en met 31 december van jaar 2012
Relevante rapportages: rapportage Bedrijfsverslag, rapportage Prestatievergelijking, rapportage Verbeterplan
Wet: Drinkwaterbesluit; artikel 10; lid 1 t/m 4

	0.) Aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters	**Begroting 2012**
0a	Totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen	278.002
0b	Totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater	41.823.977

A. Kosten

	1.) Kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	**Begroting 2012**
1a	Operationele kosten	31,56
1b	Afschrijvingen	8,06
1c	Vermogenskosten	3,64
1d	Belastingen	0,85
	Totaal kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	44,11

	2.) Kosten drinkwater per aansluiting (€)	**Begroting 2012**
2a	Operationele kosten - per aansluiting	€ 113,52
2b	Afschrijvingen - per aansluiting	€ 28,99
2c	Vermogenskosten - per aansluiting	€ 13,09
2d	Belastingen - per aansluiting	€ 3,06
	Totaal kosten drinkwater per aansluiting (€)	€ 158,67

	3.) Kosten drinkwater per kubieke meter (€)	**Begroting 2012**
3a	Operationele kosten - per kubieke meter	€ 0,75
3b	Afschrijvingen - per kubieke meter	€ 0,19
3c	Vermogenskosten - per kubieke meter	€ 0,09
3d	Belastingen - per kubieke meter	€ 0,02
	Totaal kosten drinkwater per kubieke meter (€)	€ 1,05

	4.) WACC-informatie (mln €)	**Begroting 2012**
4a	Begrote vermogenskosten	€ 3,64
4b	MDG activiteiten (cf DWBesluit art. 8 lid 2 en 3)	€ 0,25
4c	Correctie bedrijfsresultaat 2011	€ 0,00
4d	Gemiddeld balanstotaal (cf DWRegeling art. 6 lid 2)	€ 146,50
4e	Begrote vermogenskosten in % van balanstotaal	2,7%

B. Inkomsten

	5.) Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	**Begroting 2012**
5a	Opbrengsten drinkwateractiviteiten	44,11
5b	Opbrengsten ander water [*)]	0,00
5c	Opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten	5,06
5d	Totaal Opbrengsten drinkwaterbedrijf	49,17

	6.) Omzetontwikkeling drinkwateractiviteiten (mln €)	
6a	Realisatie omzet 2010	41,93
6b	Ontwikkelingen van invloed op omzet	
	- tariefaanpassing	1,47
	- wijging van het gemiddeld verbruik consumenten (kleinverbruik)	0,55
	- wijging van het gemiddeld verbruik zakelijke klanten	-0,22
	- Incasso / boetes	0,15
	- overige effecten omzetontwikkeling	0,23
6c	Begroting omzet 2012	44,11

	7.) Tarieven huishoudelijk gebruik (€) excl. Belasting op Leidingwater en Btw (€)	**2012**
7a	Aansluittarief - per aansluiting	525,00
7b	Vastrecht - per aansluiting	36,10
7c	Prijs geleverd drinkwater - per kubieke meter	0,715
7d	Prijs geleverd drinkwater onbemeterd	86,15

Toelichting op verschil in tarieven (niet discriminerend): Behoudens de doorbelasting van precario, worden er geen verschillende tarieven gehanteerd tussen huishoudelijke gebruikers. In de tarievenregeling is opgenomen dat "Heffingen van een gemeente op ondergrondse bedrijfsmiddelen van het bedrijf worden als toeslag in rekening gebracht bij de verbruiker met een aansluiting in die gemeente".

Heeft de Minister gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid op grond van artikel 13 lid 2 DwW tot het geven van een aanwijzing aan of het stellen van nadere regels voor het drinkwaterbedrijf? ***NEE (DW-wet nog niet van toepassing over voorgaande jaren)***

[*)] WBGr kent geen engro leveringen aan het buitenland. De levering van ander water (industriewater) loopt via een afzonderlijke entiteit (North Water BV)

NB.

1. In de tarieven voor huishoudelijk verbruik is het AvA besluit van 28 juni 2012 verwerkt, om met terugwerkende kracht (1 januari 2012) het variabele tarief met € 0,185 te verlagen. Dit als uitvloeisel van het afschaffen van de Grondwaterbelasting.
2. Genoemde tarieven zijn exclusief precario. In 2012 is uitsluitend sprake van precario binnen de gemeente Delfzijl.
3. Prijs onbemeterd betreft het basistraief voor één vertrek. Tarief wordt bij meer dan één vertrek tot maximaal negen vertrekken met € 17,88 verhoogd per vertrek.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet. Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lamé

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage: Wettelijk kader

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

<u>Drinkwaterbesluit</u>

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
    a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
    b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
    a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving

Drinkwaterwet

Artikel 7

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft tot taak:
   a. het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening in het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied;
   b. het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in dat distributiegebied;
   c. het overeenkomstig artikel 8 leveren van drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied, en
   d. het borgen van de kwaliteit en duurzaamheid van het productie- en distributieproces en het geleverde drinkwater.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:
   a. het bijdragen aan de bescherming van de bronnen voor de drinkwatervoorziening in zijn distributiegebied tegen verontreiniging, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit van deze bronnen;
      2. het beheren of medebeheren van terreinen rondom deze bronnen gericht op het voorkomen of beperken van verontreiniging van deze bronnen;
   b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het geven van voorlichting aan consumenten;
      2. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;
      3. het overeenkomstig artikel 24 uitvoeren van controles ten aanzien van bedoelde installaties.
3. De infrastructuur die door de eigenaar van een drinkwaterbedrijf overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, is of wordt aangelegd, hersteld, vernieuwd of uitgebreid wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk of openbare werken van algemeen nut.
4. Indien de eigenaar van een drinkwaterbedrijf baten die zijn verkregen ter uitvoering van een taak of taken als bedoeld in het eerste of tweede lid aanwendt voor het verrichten van economische activiteiten, geschiedt de aanwending van die baten tegen condities die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten. De artikelen 25a, aanhef en onderdeel d, en 25b van de Mededingingswet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigenaren van drinkwaterbedrijven.

Autoriteit Consument & Markt

Artikel 10

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.
2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12

1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Artikel 13

1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
   a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;
   b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

****

Drinkwaterbesluit

Artikel 6. Vermogenskostenvoet

1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen

1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
   a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
   b. de ruimte voor investeringen;
   c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
   a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen;
   b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
   c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
   b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.

3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
   a. aansluitkosten,
   b. vastrecht, en
   c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
   a. operationele kosten,
   b. afschrijvingen,
   c. vermogenskosten, en
   d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

****

Drinkwaterregeling

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet

Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

   a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
   b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
      1. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
      2. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
   c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;

d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
   e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Advies

Aan	Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.	
Van	Autoriteit Consument en Markt
Datum	**25 juli 2013**
Onderwerp	103622 Advies drinkwatertarieven 2012 Waterleidingmaatschappij Drenthe
Bijlage(n)	3

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit Consument & Markt

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3

Leeswijzer 3

2 Context 5

2.1 Wettelijk kader 5
2.2 Taken van ACM 6

3 Toetsing van drinkwatertarieven 9

3.1 Inhoudelijke toetsing 9
3.2 Werkwijze 11

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van WMD 12

4.1 Betrokken informatie 12
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011 12
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1) 14
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2) 16

5 Conclusies WMD 19

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 WMD 20

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport 21

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving 23

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het toezicht advies te vragen aan ACM. Op 15 november 2012 heeft de ILT ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012.

Om een gedegen advies te kunnen geven heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de drinkwaterbedrijven aan de ILT hebben verstrekt en op openbare informatie die via de website van het desbetreffende drinkwaterbedrijf beschikbaar is. ACM is niet in de gelegenheid gesteld om vragen aan de drinkwaterbedrijven te stellen over de totstandkoming van de tarieven en onderliggende relevante documenten.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2012 van drinkwaterbedrijf Waterleidingmaatschappij Drenthe (hierna: WMD). Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Daarnaast heeft ACM een aparte adviesrapportage opgesteld voor de ILT. Hierin geeft ACM haar zienswijze op enkele bepalingen in de drinkwaterwet- en regelgeving, zoals de interpretatie van het begrip ‘kostendekkendheid’. Tevens geeft ACM haar mening over de manier waarop de drinkwaterbedrijven invulling hebben gegeven aan wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld het gebruik van het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012. Voor een juiste interpretatie van de beoordelingsrapportages van de drinkwaterbedrijven beveelt ACM aan kennis te nemen van deze adviesrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridische kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2012 van WMD beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

ACM heeft aan de rapportage drie bijlagen toegevoegd:

1. het tariefvoorstel 2012 van WMD
2. de adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012 van de ILT

3. de voor de tariefbeoordeling relevante artikelen uit de drinkwaterregelgeving

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen. In bijlage 3 zijn deze artikelen weergegeven.

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen[1]. De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend[2].

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:
1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren[3].

Kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven

Het centrale element van het tarieftoezicht is de eis van kostendekkendheid van de tarieven, welk beginsel in de drinkwaterwet is vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden

---

[1] Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet
[2] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.
[3] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

beschermd tegen misbruik van een monopoliepositie door de drinkwaterbedrijven in de vorm van tarieven die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering[4]. Dit uitgangspunt is terecht gekomen in artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

In artikel 12 van de Drinkwaterwet is vervolgens bepaald dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken hoe de kosten in de tarieven zijn verwerkt. In artikel 9 van het Drinkwaterbesluit worden de elementen van de tarieven en de wijze van berekening nader beschreven. Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit stelt tenslotte dat de drinkwaterbedrijven transparant dienen te zijn over de totstandkoming van de tarieven.

2.2 Taken van ACM

De wetgever heeft enkele taken voor ACM opgenomen in onderdelen van de regelgeving. Een van die taken is het adviseren van de ILT, die primair is belast met het toezicht op naleving van de Drinkwaterwet. In artikel 8a, tweede lid van het Drinkwaterbesluit en artikel 7 van de Drinkwaterregeling is bepaald dat de ILT advies bij ACM dient in te winnen bij haar toezicht op naleving van de kostendekkendheid van de drinkwatertarieven, zoals bepaald in artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van de het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden deze bepalingen nader besproken.

Overschrijding geraamde bedrijfsresultaat

Artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet bepaalt dat, indien het gerealiseerde bedrijfsresultaat de geraamde vermogenskosten overschrijdt, deze overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling van een volgend kalenderjaar. ACM beoordeelt op basis van het verslag dat de drinkwaterbedrijven aan de Minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) sturen in jaar t of er sprake was van een overschrijding in jaar t-1, en vervolgens te beoordelen op basis van de begroting of deze eventuele overschrijding gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t+1.

Totstandkoming van de tarieven

Paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit bestaat uit de artikelen 6 t/m 10. Met de samenhangende artikelen uit de Drinkwaterregeling bepalen deze artikelen hoe de kosten in de tarieven dienen te worden verwerkt. De adviestaak van ACM houdt in dat zij beoordeelt of de tarieven tot stand zijn gekomen op de wijze die deze artikelen voorschrijven. Hieronder worden deze artikelen toegelicht.

WACC

Artikel 6 van het Drinkwaterbesluit gaat over de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, ook wel aangeduid met de Engelse term: ***weighted average cost of capital*** (hierna: WACC). De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het bedrijf is gefinancierd (rente op een lening, dividend-uitkering, etc). Artikel 6 verwijst naar bijlage C van het besluit waarin een methode is opgenomen die de minister dient te hanteren bij de bepaling

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

van de WACC. Tevens verwijst artikel 6 van het Drinkwaterbesluit naar de Drinkwaterregeling (artikel 5) voor nadere regels ten aanzien van de bepaling van de vermogenskostenvoet.
Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks de WACC vast. ACM adviseert de minister hierin op grond van artikel 7 van de Drinkwaterregeling. Voor de vaststelling van de WACC voor de jaren 2012 en 2013 heeft ACM de minister in oktober 2011 specifiek geadviseerd. Om die reden heeft ACM artikel 6 van het Drinkwaterbesluit buiten beschouwing gelaten bij zijn advisering aan de ILT over de drinkwatertarieven 2012.

Aandeel eigen vermogen
Artikel 7 van het Drinkwaterbesluit gaat over het aandeel eigen vermogen. Op grond van artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen: een solvabiliteitsplafond. Dit plafond is in de wet opgenomen om te voorkomen dat de drinkwaterbedrijven onnodig hoge reserves opbouwen[5]. Bij de vaststelling dient de minister de kredietwaardigheid, de ruimte voor investeringen en het vermogen om tegenvallers op te vangen, in acht te nemen. Tevens is in dit artikel bepaald wanneer een verzoek om af te wijken van dit maximaal vastgestelde eigen vermogen wordt toegestaan.

Begroting van de kosten
Artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat in de tarieven alleen kosten mogen worden doorberekend die worden gemaakt ten behoeve van de wettelijke taken die horen bij de openbare drinkwatervoorziening zoals genoemd in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Daarbij mogen de kosten voor de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet op grond van deze wettelijke taken. Deze kosten dienen in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding. Het vierde lid van artikel 8 verwijst naar de Drinkwaterregeling waarin nadere eisen kunnen worden gesteld over de door te berekenen vermogenskosten. De Drinkwaterregeling stelt in artikel 6 een maximum aan de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in de tarieven. Dit maximum is gelijk aan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de activawaarde. Daarbij wordt verwezen naar artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet waarin wordt bepaald dat de materiële vaste activa moeten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Berekening van de tarieven
Artikel 9 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat de berekening van de tarieven twee elementen moet bevatten: een raming van de omzet die wordt behaald met de wettelijke taken en een raming van de kosten die worden gemaakt voor deze taken. De raming van de omzet dient daarbij te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorgaande kalenderjaar. Bij de raming van de kosten moet de gerealiseerde kostenefficiëntie worden betrokken en de resultaten van de prestatievergelijking die drinkwaterbedrijven moeten maken op grond van artikel 43 van de Drinkwaterwet.

---
[5] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 45 (gewijzigd Amendement Boelhouwer en Koppejan)

Kostentransparantie

Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat drinkwaterbedrijven jaarlijks voor 1 december een overzicht publiceren met de tarieven voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater. Dit overzicht moet tenminste de tarieven weergeven voor de aansluiting, het vastrecht en het drinkwater per kubieke meter. Bovendien dient het overzicht te specificeren hoe deze tarieven zijn afgeleid uit de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Tevens dient het drinkwaterbedrijf inzicht te verschaffen hoe de kosten zijn toegerekend voor de levering van ander water dan drinkwater via het distributienet.

Autoriteit Consument & Markt

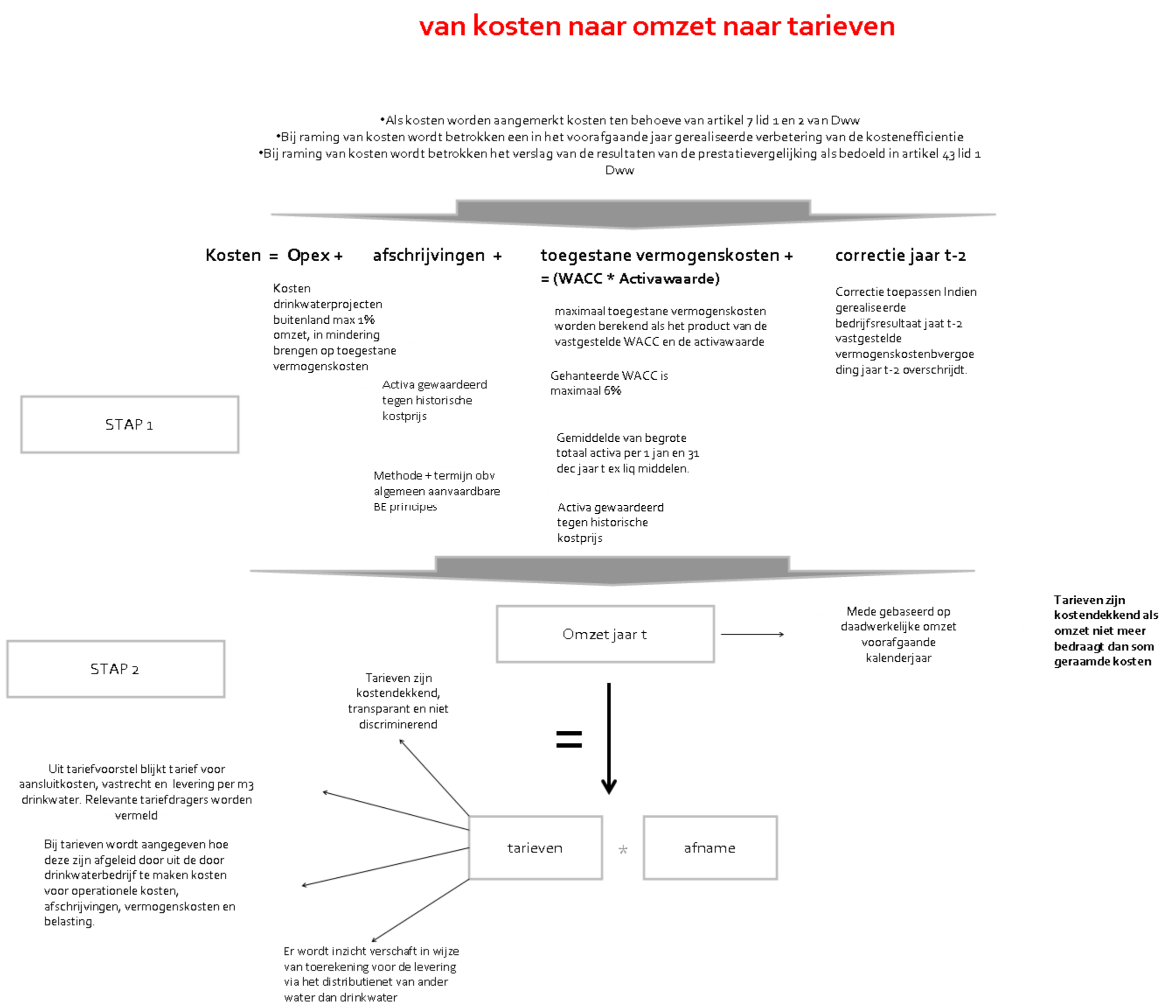
3 Toetsing van drinkwatertarieven

3.1 Inhoudelijke toetsing

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbedrijf en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van zijn adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen
Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

Stap 1: toetsing van de kosten

ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten;
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten[6];
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten;
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald;
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs;
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde;
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december;
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t[7].

Stap 2: toetsing van de tarieven

De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
- of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de omzet en een begroting van de kosten voor deze taken;
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen;

---

[6] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien de wettelijke prestatievergelijking door dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

[7] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien voor t-2 (i.c. 2010) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld. De norm-WACC is derhalve gelijk aan de gerealiseerde WACC.

- of de tarieven kostendekkend zijn[8];
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen;
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend;
- of de tarieven tevens transparant en niet discriminerend zijn.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2012 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het Bedrijfsverslag en het jaarverslag.

---

[8] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

Autoriteit Consument & Markt

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van WMD

4.1 Betrokken informatie

ACM heeft van de ILT voor de toetsing van de drinkwatertarieven de volgende informatie over WMD ontvangen:

- "Tariefsopbouw 2012 (2^{e} versie)", gedateerd 12 oktober 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw. Dit document behoeft niet te worden gecontroleerd of beoordeeld door een externe accountant.
- "Bedrijfsverslag 2011", gedateerd 30 oktober 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag. Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
- Reactie van WMD op het conceptrapport, gedateerd op 30 april 2013. Waar deze reactie heeft geleid tot aanpassing, is dit met een voetnoot aangegeven.

In afwijking van andere drinkwaterbedrijven verwijst WMD in bovenstaande stukken niet naar het jaarverslag 2011, wat betreft de 'toegepaste grondslagen van waardering en resultaatbepaling'. Ter verkrijging van een breder beeld van de activiteiten, structuur en financiële resultaten van WMD heeft ACM desondanks kennis genomen van het jaarverslag 2011 van WMD. ACM heeft dit jaarverslag ontleend aan de website van WMD. Het jaarverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
Het jaarverslag omvat alle drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten van de 'groep' waarvan het drinkwaterbedrijf een onderdeel vormt.
De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag worden geacht uitsluitend de drinkwateractiviteiten te omvatten. Het bedrijfsverslag is opgesteld conform het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012 (hierna: protocol).[9]

In de tariefsopbouw noemt WMD de volgende 'relevante rapportages': rapportage Bedrijfsvoering, rapportage Prestatievergelijking en rapportage Verbeterplan. ACM beschikt niet over deze rapportages en evenmin over een nadere toelichting of achtergronden bij de eerder genoemde documenten.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011

De tariefsopbouw is als bijlage 1 bijgevoegd en betreft – kortweg – een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw is een summiere toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen[10]. In het algemeen houdt deze toelichting niet een uiteenzetting in van de wijze waarop WMD tot de cijfers is gekomen, maar een weergave van de eisen die voor dat element

---

[9] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

[10] Deze toelichting komt ook bij andere drinkwaterbedrijven in vrijwel identieke vorm voor en is – dus – niet specifiek toegespitst op WMD.

Autoriteit Consument & Markt

zijn verwoord in de wet- en regelgeving of het protocol.

De tariefsopbouw is niet voorzien van een verklaring van een externe deskundige omtrent de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar WMD verwijst en, gedeeltelijk, op basis van het oordeel van anderen (zie verder) bij die stukken.

De kosten, weergegeven in EUR mln, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens ‘kosten per aansluiting’ en ‘kosten per kubieke meter’. De tariefsopbouw geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, nl. 2,1%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in ‘opbrengsten uit drinkwateractiviteiten’, ‘opbrengsten ander water’ en ‘opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten’. WMD heeft in het segment ‘huishoudelijk gebruik’ de volgende tariefsoorten weergegeven: ‘aansluittarief’ en ‘vastrecht’ (beide per aansluiting), ‘prijs geleverd drinkwater per kubieke meter’ en ‘prijs geleverd drinkwater onbemeterd’. Ook heeft WMD het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen en de totaal aantal te leveren kubieke meters drinkwater vermeld. WMD geeft aan dat de definities en uitgangspunten uit het protocol zijn toegepast.

Het bedrijfsverslag omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag is opgemaakt in overeenstemming met het protocol en de ‘invulinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven’.
Het is ACM niet bekend wat de interpretaties van de accountant van WMD zijn (geweest) en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven.

In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die WMD heeft begroot voor 2012 vergeleken met die in 2011. De begrote opbrengsten en kosten in 2012 zijn over het algemeen lager dan de gerealiseerde cijfers in 2011. Vooral de belastingen zijn beduidend lager, als gevolg van de afschaffing van de grondwaterbelasting. Alleen de afschrijvingen zijn in 2012 hoger dan in 2011. Als wordt gecorrigeerd voor het effect van afschaffen van de grondwaterbelasting, blijven de kosten nagenoeg gelijk. In paragraaf 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten.

Autoriteit Consument & Markt

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking
Opbrengsten	28,7	34,3	-16,3%
Operationele kosten	19,9	19,9	0,0%
Afschrijvingen	6,2	5,9	5,6%
Vermogenskosten	2,4	2,5	-4,6%
Belastingen	0,3	6,0	-95,0%
Totale kosten	28,7	34,3	-16,0%
WACC (als % van de activawaarde)	***2,1%***	***2,5%***	

De tarieven in 2012 zijn gelijk aan dan wel lager dan die in 2011. Dit komt met name door de afschaffing van de grondwaterbelasting.

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief 2012	Tarief 2011	2012 tov 2011
Aansluittarief	570,00	570,00	0,0%
Vastrecht (per aansluiting)	52,00	52,00	0,0%
Drinkwater per m³	0,55	0,75	26,7%
Drinkwater onbemeterd	139,00	171,50	19,0%

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

De kostenraming 2012 van WMD voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit. WMD heeft niet aangegeven wat de gerealiseerde efficiëntieverbetering in 2010 is geweest en hoe deze is verwerkt in de schattingen van de kosten 2012. ACM kan hierdoor niet vaststellen of WMD handelt in overeenstemming met artikel 9, tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Zoals aangegeven in de tabel in paragraaf 4.1 zijn de begrote totale kosten in 2012 ruim 16% lager dan die in 2011. Dit is vrijwel volledig toe te schrijven aan de lagere belastingen (door afschaffing grondwaterbelasting).

In het jaarverslag 2011 rapporteert WMD de geconsolideerde cijfers van de groep waarvan NV WMD het hoofd vormt en de enkelvoudige cijfers van (alleen) NV WMD. In het jaarverslag beschrijft WMD dat “in 2011 een start is gemaakt om de drinkwateractiviteiten en ander wateractiviteiten naast de procesmatige en organisatorische scheiding ook financieel volledig te scheiden”. In het jaarverslag van 2011 is deze scheiding (dus) nog niet voltooid. Om die reden zijn de activa, kosten, opbrengsten, et cetera die betrekking hebben op alleen drinkwateractiviteiten niet direct en eenvoudig aan het jaarverslag te ontlenen. Het jaarverslag vormt daarmee een beperkt referentiekader voor de beoordeling van de tarieven 2012.

De vraag of de kosten die WMD in zijn tariefsopbouw heeft opgenomen, daadwerkelijk

drinkwateractiviteiten betreffen, kan niet op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting worden beantwoord, maar kan alleen langs indirecte weg worden beantwoord.
WMD stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat ondermeer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. De toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw is niet gevalideerd door een externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag (2011) is opgesteld in overeenstemming met het protocol. ACM constateert echter dat – gegeven de procentuele afwijkingen – de begrote kosten in de tariefsopbouw 2012 niet wezenlijk afwijken van de gerealiseerde kosten in 2011. Op grond hiervan zou kunnen worden aangenomen dat het protocol daadwerkelijk is toegepast bij het bepalen van de kosten in de tariefsopbouw 2012.

Operationele kosten
Volgens het bedrijfsverslag bedroegen de operationele kosten in 2011 EUR 19,9 mln. WMD begroot de operationele kosten in 2012 eveneens op EUR 19,9 mln. Kennelijk verwacht WMD dat de bedrijfsvoering in 2012 volledig ongewijzigd zal zijn ten opzichte van 2011. WMD licht deze raming niet nader toe.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa
WMD begroot de afschrijvingen in 2012 op EUR 6,2 mln; ten opzichte van 2011 houdt dit een stijging in van EUR 0,3 mln (5,6%). Deze stijging is in lijn met de verwachte toename van het gemiddelde balanstotaal (2011: EUR 115,4 mln; 2012: EUR 124,9 mln). WMD licht de berekening overigens niet toe.
Overigens komt ACM de gemiddelde waarde van het balanstotaal in 2012 opmerkelijk voor. Voor 2012 gaat WMD uit van een gemiddelde van EUR 124,9 mln. Volgens het bedrijfsverslag 2011 bedraagt het balanstotaal ultimo 2011 EUR 118,2 mln. Gegeven de in de artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling voorgeschreven berekeningswijze van 'gemiddeld balanstotaal' (namelijk: [balanstotaal primo boekjaar + balanstotaal ultimo boekjaar] / 2), zou dat betekenen dat WMD uitgaat van een balanstotaal ultimo 2012 van EUR 131,5 mln. Dit houdt een stijging in van EUR 13,3 mln in 2012. Deze toename komt ACM hoog voor. Ter vergelijking: volgens het jaarverslag 2011 nam in 2011 het balanstotaal[11] van WMD toe met EUR 3,7 mln (enkelvoudige balans) dan wel EUR 5,8 mln (geconsolideerde balans).

Uit het jaarverslag blijkt dat WMD haar materiële vaste activa waardeert tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen die zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur. De afschrijving vangt aan op het moment van ingebruikname van het actief en op balansdatum wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.
Aangenomen dat de waarde van de activa die WMD in de tariefsopbouw hanteert direct is afgeleid van die in het jaarverslag, stelt ACM vast dat WMD de bepalingen in artikel 11, derde en vierde lid Drinkwaterwet correct toepast.

---

[11] Exclusief Liquide Middelen, overeenkomstig artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling

Autoriteit Consument & Markt

Vermogenskosten
WMD begroot de vermogenskosten in 2012 op EUR 2,4 mln, iets lager dan de realisatie in 2011 van EUR 2,5 mln.

WMD heeft in de begroting van de kosten 2012 die de basis vormt voor de drinkwatertarieven 2012 een bedrag van EUR 0,3 mln. voor "MDG-activiteiten" (buitenlandse activiteiten) opgenomen; dit is (afgerond) 1,0% van de begrote omzet uit drinkwateractiviteiten hetgeen exact overeenkomt met het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten[12].
In de toelichting bij de tariefsopbouw geeft WMD geen onderbouwing van deze kosten. In het jaarverslag 2011 vermeldt WMD in het "overzicht van geconsolideerde werkmaatschappijen (bijlage2)" 12 werkmaatschappijen die in Indonesië zijn gevestigd en meldt WMD dat gedurende 2011 gemiddeld 667 (van het totaal van 857) medewerkers "werkzaam zijn geweest in het buitenland". ACM neemt op basis van de gegevens in het jaarverslag aan dat de totale kosten van buitenlandse activiteiten in het geconsolideerde bedrijf WMD ver uitstijgen boven het bedrag van EUR 0,3 mln dat is verwerkt in de drinkwaterbedrijven 2012. In de reactie op het conceptrapport merkt WMD op dat de buitenlandse activiteiten drinkwaterbedrijven in Indonesië betreffen die eigen inkomsten genereren.

De som van de door WMD in 2012 begrote vermogenskosten en kosten MDG-activiteiten bedraagt 2,1% van het gemiddelde balanstotaal van EUR 124,9 mln; dit percentage ligt ruim onder het door de minister gestelde maximum van 6%.

Belastingen
Uit de vermelding van de kosten blijkt in 2012 ten opzichte van 2011 een daling van de belastingen. WMD meldt op haar website dat deze daling is toe te schrijven aan de afschaffing in 2012 van de grondwaterbelasting.

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Omzet
De opbrengsten als vermeld in de tariefsopbouw bestaan uit 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten' (EUR 28,7 mln), 'opbrengsten ander water' (EUR 1,1 mln) en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten' (EUR 6,6 mln). De begrote opbrengsten uit drinkwater zijn gelijk aan de begrote kosten voor drinkwater; hiermee handelt WMD in overeenstemming met artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

Uit de tariefsopbouw blijkt dat WMD bij het ramen van de omzet 2012 rekening heeft gehouden met de gerealiseerde omzet van 2010, zoals voorgeschreven in artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit. Bij de toelichting op de ontwikkeling van de omzet van 2011 naar 2012 geeft WMD

---

[12] NB: Onafgerond liggen de kosten van buitenlandse activiteiten net boven de wettelijke grens van 1%.

aan dat de lagere omzet in 2012 o.a. wordt veroorzaakt door het afschaffen van de grondwaterbelasting.

Maximum eigen vermogen

In artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet is bepaald dat de minister tweejaarlijks, ten behoeve van de tarieven van de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen vaststelt. Voor 2012 en 2013 is dit aandeel vastgesteld op 70%[13].

Uit de tariefsopbouw van WMD blijkt niet de (verwachte) hoogte van het eigen vermogen in of ultimo 2012 en de eventuele consequenties voor de drinkwatertarieven 2012. ACM kan daarom niet vaststellen of WMD handelt in overeenstemming met artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet.

Ter indicatie van de vermogensverhouding van WMD heeft ACM, op basis van de geconsolideerde jaarrekening 2011 van WMD, de vermogensverhouding ultimo 2011 van het geconsolideerde waterbedrijf onderzocht. Voor WMD bedraagt deze 29%. Dit percentage betreft niet uitsluitend drinkwateractiviteiten. Aangezien dit percentage ruim onder het door de minister gestelde maximum ligt en de niet-drinkwateractiviteiten van WMD relatief beperkt in omvang zijn, acht ACM het niet voor de hand liggend dat WMD de norm van 70% overschrijdt.

Tarieven

ACM stelt vast dat de weergave van de drinkwatertarieven in de tariefsopbouw zich beperkt tot kwantitatieve eindresultaten. Zoals weergegeven in paragraaf 4.2 is het beeld dat de tarieven exclusief belastingen nagenoeg gelijk blijven en inclusief belastingen dalen. Door WMD is niet toegelicht hoe de tarieven tot stand zijn gekomen.

In de tariefsopbouw vermeldt WMD tarieven voor ‘nieuwe aansluitingen’, ‘vastrecht’, ‘geleverd drinkwater (m3)’ en ‘geleverd drinkwater onbemeterd’. Dit is overeenkomstig artikel 10, eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Voor de toets op het inzicht in kostentoerekening dient het drinkwaterbedrijf bij de tarieven aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De tariefsopbouw van WML biedt dit inzicht alleen op het niveau van de totale tariefopbrengsten.

Voor de volledigheid: in de tariefsopbouw drukt WML de ***totale*** kosten 2012 uit in achtereenvolgens ‘kosten per aansluiting’ en ‘kosten per kubieke meter geleverd drinkwater’. Deze presentatie is geschikt voor vergelijkingsdoeleinden maar betreft geen ***kostentoerekening***.

De tariefsopbouw verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit.

---

[13] Besluit van 24 oktober 2011 van de staatssecretaris van I&M (DP2011055738)

Tot slot kan met de gegevens die WMD in de tariefsopbouw vermeldt geen sluitende berekening worden opgesteld van tarieven, volumes en totale omzet. De totale begrote omzet uit drinkwater bedraagt EUR 28,7 mln. In de tariefsopbouw ontbreekt het verwachte aantal nieuwe aansluitingen en het verwachte volume van 'geleverd drinkwater onbemeterd'. Hierdoor kan ACM niet vaststellen of de begrote omzet uit drinkwateractiviteiten (volledig) wordt behaald met de voorgenomen tarieven. Op basis van de beschikbare informatie komt ACM slechts tot een omzet van EUR 25,9 mln, ongeveer EUR 2,8 mln lager dan de totale begrote omzet. Dit verschil moet de omzet uit 'nieuwe aansluitingen' en 'drinkwater onbemeterd' omvatten, als ook omzet uit eventuele andere handelingen of activiteiten die vallen binnen het drinkwaterdomein.
Hierbij merkt WMD het volgende op: "Bij de berekeningen dient men zich te realiseren dat overeengekomen is dat het benchmarkmodel uitgangspunt voor de rapportages zal zijn. Dientengevolge ontbreken bijvoorbeeld de aansluitkosten. Verder houden de berekeningen geen rekening met onder meer grootverbruik."[14]

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief (in EUR)	Volume	Omzet (in EUR mln)
Aansluittarief	570,00	Onbekend	Onbekend
Vastrecht (per aansluiting)	52,00	201.000	10,5
Drinkwater per m³	0,550	28.005.600	15,4
Drinkwater onbemeterd	139,00	Onbekend	Onbekend
Totale omzet			25,9

[14] Opmerking toegevoegd naar aanleiding van de reactie van WMD

Autoriteit Consument & Markt

5 Conclusies WMD

ACM stelt vast dat de tariefsopbouw van WMD vrijwel alleen eindresultaten bevat en nauwelijks onderbouwing van en toelichting op keuzes en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

Uit de tariefsopbouw blijkt dat de begrote opbrengsten en kosten in 2012 lager zijn dan die in 2011. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de afschaffing van de grondwaterbelasting in 2012. Wanneer de grondwaterbelasting buiten beschouwing wordt gelaten, stijgen de kosten marginaal. In lijn met een verlaagd kostenniveau zijn ook de tarieven in 2012 lager dan in 2011. Gecorrigeerd voor de grondwaterbelasting zijn de tarieven in 2012 licht gestegen ten opzichte van 2011.

Op basis van de door WMD aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefstelling in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de tarieven zijn op totaalniveau kostendekkend aangezien de door WMD voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten niet meer is dan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten;
- de door WMD begrote kosten in de tariefsopbouw zijn ingedeeld in de wettelijk voorgeschreven componenten;
- de door WMD begrote vermogenskostenvoet in 2012 niet hoger is dan de door de minister vastgestelde maximale vermogenskostenvoet;
- WMD in 2012 in de omzet uit drinkwateractiviteiten een bedrag van 1% van die omzet heeft opgenomen ter dekking van kosten van drinkwateractiviteiten in het buitenland;
- aannemelijk is dat WMD de afschrijvingskosten heeft berekend volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes;
- de omzetraming 2012 is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in 2010;
- aannemelijk is dat WMD de activa heeft gewaardeerd tegen historische kostprijs; en
- de tariefsopbouw van WMD vermeldt tenminste de drie voorgeschreven tarieven.

Op basis van de door WMD aangeleverde informatie heeft ACM voor de volgende bepalingen niet kunnen vaststellen of de tariefstelling in overeenstemming is met de Drinkwaterwet en -regelgeving:

- de door WMD geraamde activa, kosten en omzet hebben uitsluitend betrekking op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet.
- WMD heeft geanalyseerd welke kostenefficiëntie in voorgaande jaren is gerealiseerd en heeft deze betrokken in de tarieven voor 2012;
- de totale kosten per kostensoort (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) worden toegerekend aan de onderscheiden producten en diensten en deze uitkomst werkt uit in het tarief per product/dienst, en
- de totale geraamde omzet uit drinkwateractiviteiten is gelijk aan het somproduct van de producten/diensten en tarieven die WMD vermeldt in haar tariefsopbouw.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 WMD

TARIEFSOPBOUW JAAR 2012

Drinkwaterbedrijf: **NV Waterleidingmaatschappij Drenthe**
Contactpersoon: **Freek Reitsema**
Telefoonnummer: 0592-854427
Email: F.Reitsema@wmd.nl

Scope: activiteiten drinkwater
Definities en uitgangspunten: Protocol Prestatievergelijking Drinkwaterbedrijven 2012
Frequentie: jaarlijks
Timing: voor 1 december van jaar t
Hoe aanleveren: per bedrijf aan te leveren aan ILT
Looptijd aan te leveren informatie: 1 januari tot en met 31 december van jaar t+1
Relevante rapportages: rapportage Bedrijfsverslag, rapportage Prestatievergelijking, rapportage
Wet: Drinkwaterbesluit; artikel 10; lid 1 t/m 4

	0.) Aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters	**Begroting jaar t+1**
0a	Totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen	201.000
0b	Totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater	28.005.600

A. Kosten

	1.) Kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	**Begroting jaar t+1**
1a	Operationele kosten	€ 19,9
1b	Afschrijvingen	€ 6,2
1c	Vermogenskosten	€ 2,4
1d	Belastingen	€ 0,3
	Totaal kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	€ 28,7

	2.) Kosten drinkwater per aansluiting (€)	**Begroting jaar t+1**
2a	Operationele kosten - per aansluiting	€ 98,79
2b	Afschrijvingen - per aansluiting	€ 30,86
2c	Vermogenskosten - per aansluiting	€ 11,75
2d	Belastingen - per aansluiting	€ 1,44
	Totaal kosten drinkwater per aansluiting (€)	€ 142,86

	3.) Kosten drinkwater per kubieke meter (€)	**Begroting jaar t+1**
3a	Operationele kosten - per kubieke meter	€ 0,71
3b	Afschrijvingen - per kubieke meter	€ 0,22
3c	Vermogenskosten - per kubieke meter	€ 0,08
3d	Belastingen - per kubieke meter	€ 0,01
	Totaal kosten drinkwater per kubieke meter (€)	€ 1,03

	4.) WACC-informatie (mln €)	**Begroting jaar t+1**
4a	Begrote vermogenskosten	€ 2,36
4b	MDG activiteiten (cf DWBesluit art. 8 lid 2 en 3)	€ 0,29
4c	Correctie bedrijfsresultaat t-1	
4d	Gemiddeld balanstotaal (cf DWRegeling art. 6 lid 2)	€ 124,85
4e	Begrote vermogenskosten in % van balanstotaal	2,1%

B. Inkomsten

	5.) Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	**Begroting jaar t+1**
5a	Opbrengsten drinkwateractiviteiten	€ 28,7
5b	Opbrengsten ander water	€ 1,1
5c	Opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten	€ 6,6
5d	Totaal Opbrengsten drinkwaterbedrijf	€ 36,5

	6.) Omzetontwikkeling drinkwateractiviteiten (mln €)	
6a	Realisatie omzet t-1	€ 35,8
6b	Ontwikkelingen van invloed op omzet : Afschaffen GWB + tariefsverlaging	-€ 6,1
6c	Begroting omzet t+1	€ 29,7

	7.) Tarieven huishoudelijk gebruik (€) excl. Belasting op Leidingwater en Btw (€)	**Begroting jaar t+1**
7a	Aansluittarief - per aansluiting	€ 570,0
7b	Vastrecht - per aansluiting	€ 52,0
7c	Prijs geleverd drinkwater - per kubieke meter	€ 0,55
7d	Prijs geleverd drinkwater onbemeterd	€ 139,00

Toelichting op verschil in tarieven (niet discriminerend):

*Heeft de Minister gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid op grond van artikel 13 lid 2 DwW tot het geven van een aanwijzing aan of het stellen van nadere regels voor het drinkwaterbedrijf? ~~Ja~~ / Nee**
Zo ja, dan volgt hieronder een toelichting op de wijze waarop opvolging is gegeven aan de aanwijzing of nadere regels van de Minister:

*) Doorhalen wat niet van toepassing is

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet. Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lamé

Autoriteit Consument & Markt

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage: Wettelijk kader

Drinkwaterbesluit

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving

Drinkwaterwet

Artikel 7

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft tot taak:
    a. het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening in het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied;
    b. het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in dat distributiegebied;
    c. het overeenkomstig artikel 8 leveren van drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied, en
    d. het borgen van de kwaliteit en duurzaamheid van het productie- en distributieproces en het geleverde drinkwater.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:
    a. het bijdragen aan de bescherming van de bronnen voor de drinkwatervoorziening in zijn distributiegebied tegen verontreiniging, waaronder in elk geval wordt begrepen:
        1. het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit van deze bronnen;
        2. het beheren of medebeheren van terreinen rondom deze bronnen gericht op het voorkomen of beperken van verontreiniging van deze bronnen;
    b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:
        1. het geven van voorlichting aan consumenten;
        2. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;
        3. het overeenkomstig artikel 24 uitvoeren van controles ten aanzien van bedoelde installaties.
3. De infrastructuur die door de eigenaar van een drinkwaterbedrijf overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, is of wordt aangelegd, hersteld, vernieuwd of uitgebreid wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk of openbare werken van algemeen nut.
4. Indien de eigenaar van een drinkwaterbedrijf baten die zijn verkregen ter uitvoering van een taak of taken als bedoeld in het eerste of tweede lid aanwendt voor het verrichten van economische activiteiten, geschiedt de aanwending van die baten tegen condities die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten. De artikelen 25a, aanhef en onderdeel d, en 25b van de Mededingingswet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigenaren van drinkwaterbedrijven.

Autoriteit Consument & Markt

Artikel 10

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.
2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12

1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Artikel 13

1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
   a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;
   b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

****

Drinkwaterbesluit

Artikel 6. Vermogenskostenvoet

1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen

1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
   a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
   b. de ruimte voor investeringen;
   c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
   a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen;
   b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
   c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
   b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.

3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
   a. aansluitkosten,
   b. vastrecht, en
   c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
   a. operationele kosten,
   b. afschrijvingen,
   c. vermogenskosten, en
   d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

****

Drinkwaterregeling

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet

Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
   1. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
   2. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;

Autoriteit Consument & Markt

d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
   e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Advies

Aan	Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.	
Van	Autoriteit Consument en Markt
Datum	**25 juli 2013**
Onderwerp	103622 Advies drinkwatertarieven 2012 Vitens
Bijlage(n)	3

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit Consument & Markt

Inhoudsopgave

1 **Inleiding** 3

Leeswijzer 3

2 **Context** 4

2.1 Wettelijk kader 4
2.2 Taken van ACM 5

3 **Toetsing van drinkwatertarieven** 8

3.1 Inhoudelijke toetsing 8
3.2 Werkwijze 10

4 **Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Vitens** 11

4.1 Betrokken informatie 11
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011 11
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1) 13
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2) 15

5 **Conclusies Vitens** 18

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Vitens 20

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport 21

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving 23

Autoriteit Consument & Markt

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument & Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het toezicht advies te vragen aan ACM. Op 15 november 2012 heeft de ILT ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012.

Om een gedegen advies te kunnen geven heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de drinkwaterbedrijven aan de ILT hebben verstrekt en op openbare informatie die via de website van het desbetreffende drinkwaterbedrijf beschikbaar is. ACM is niet in de gelegenheid gesteld om vragen aan de drinkwaterbedrijven te stellen over de totstandkoming van de tarieven en onderliggende relevante documenten.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2012 van drinkwaterbedrijf Vitens. Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Daarnaast heeft ACM een aparte adviesrapportage opgesteld voor de ILT. Hierin geeft ACM haar zienswijze op enkele bepalingen in de drinkwaterwet- en regelgeving, zoals de interpretatie van het begrip ‘kostendekkendheid’. Tevens geeft ACM haar mening over de manier waarop de drinkwaterbedrijven invulling hebben gegeven aan wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld het gebruik van het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012. Voor een juiste interpretatie van de beoordelingsrapportages van de drinkwaterbedrijven beveelt ACM aan kennis te nemen van deze adviesrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2012 van Vitens beschreven. ACM vat zijn oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

ACM heeft aan de rapportage drie bijlagen toegevoegd:

1. het tariefvoorstel 2012 van Vitens
2. de adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012 van de ILT
3. de voor de tariefbeoordeling relevante artikelen uit de drinkwaterregelgeving.

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen. In bijlage 3 zijn deze artikelen weergegeven.

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen[1]. De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend[2].

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:
1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren[3].

Kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven

Het centrale element van het tarieftoezicht is de eis van kostendekkendheid van de tarieven, welk beginsel in de drinkwaterwet is vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden

---

[1] Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet
[2] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.
[3] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

beschermd tegen misbruik van een monopoliepositie door de drinkwaterbedrijven in de vorm van tarieven die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering[4]. Dit uitgangspunt is terecht gekomen in artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

In artikel 12 van de Drinkwaterwet is vervolgens bepaald dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken hoe de kosten in de tarieven zijn verwerkt. In artikel 9 van het Drinkwaterbesluit worden de elementen van de tarieven en de wijze van berekening nader beschreven. Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit stelt tenslotte dat de drinkwaterbedrijven transparant dienen te zijn over de totstandkoming van de tarieven.

2.2 Taken van ACM

De wetgever heeft enkele taken voor ACM opgenomen in onderdelen van de regelgeving. Een van die taken is het adviseren van de ILT, die primair is belast met het toezicht op naleving van de Drinkwaterwet. In artikel 8a, tweede lid van het Drinkwaterbesluit en artikel 7 van de Drinkwaterregeling is bepaald dat de ILT advies bij ACM dient in te winnen bij haar toezicht op naleving van de kostendekkendheid van de drinkwatertarieven, zoals bepaald in artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van de het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden deze bepalingen nader besproken.

Overschrijding geraamde bedrijfsresultaat

Artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet bepaalt dat, indien het gerealiseerde bedrijfsresultaat de geraamde vermogenskosten overschrijdt, deze overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling van een volgend kalenderjaar. ACM beoordeelt op basis van het verslag dat de drinkwaterbedrijven aan de Minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) sturen in jaar t of er sprake was van een overschrijding in jaar t-1, en vervolgens te beoordelen op basis van de begroting of deze eventuele overschrijding gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t+1.

Totstandkoming van de tarieven

Paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit bestaat uit de artikelen 6 t/m 10. Met de samenhangende artikelen uit de Drinkwaterregeling bepalen deze artikelen hoe de kosten in de tarieven dienen te worden verwerkt. De adviestaak van ACM houdt in dat zij beoordeelt of de tarieven tot stand zijn gekomen op de wijze die deze artikelen voorschrijven. Hieronder worden deze artikelen toegelicht.

WACC

Artikel 6 van het Drinkwaterbesluit gaat over de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, ook wel aangeduid met de Engelse term: ***weighted average cost of capital*** (hierna: WACC). De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het bedrijf is gefinancierd (rente op een lening, dividend-uitkering, etc). Artikel 6 verwijst naar bijlage C van het besluit waarin een methode is opgenomen die de minister dient te hanteren bij de bepaling

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

Autoriteit Consument & Markt

van de WACC. Tevens verwijst artikel 6 van het Drinkwaterbesluit naar de Drinkwaterregeling (artikel 5) voor nadere regels ten aanzien van de bepaling van de vermogenskostenvoet.
Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks de WACC vast. ACM adviseert de minister hierin op grond van artikel 7 van de Drinkwaterregeling. Voor de vaststelling van de WACC voor de jaren 2012 en 2013 heeft ACM de minister in oktober 2011 specifiek geadviseerd. Om die reden heeft ACM artikel 6 van het Drinkwaterbesluit buiten beschouwing gelaten bij haar advisering aan de ILT over de drinkwatertarieven 2012.

Aandeel eigen vermogen
Artikel 7 van het Drinkwaterbesluit gaat over het aandeel eigen vermogen. Op grond van artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen: een solvabiliteitsplafond. Dit plafond is in de wet opgenomen om te voorkomen dat de drinkwaterbedrijven onnodig hoge reserves opbouwen[5]. Bij de vaststelling dient de minister de kredietwaardigheid, de ruimte voor investeringen en het vermogen om tegenvallers op te vangen, in acht te nemen. Tevens is in dit artikel bepaald wanneer een verzoek om af te wijken van dit maximaal vastgestelde eigen vermogen wordt toegestaan.

Begroting van de kosten
Artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat in de tarieven alleen kosten mogen worden doorberekend die worden gemaakt ten behoeve van de wettelijke taken die horen bij de openbare drinkwatervoorziening zoals genoemd in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Daarbij mogen de kosten voor de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet op grond van deze wettelijke taken. Deze kosten dienen in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding. Het vierde lid van artikel 8 verwijst naar de Drinkwaterregeling waarin nadere eisen kunnen worden gesteld over de door te berekenen vermogenskosten. De Drinkwaterregeling stelt in artikel 6 een maximum aan de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in de tarieven. Dit maximum is gelijk aan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de activawaarde. Daarbij wordt verwezen naar artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet waarin wordt bepaald dat de materiële vaste activa moeten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Berekening van de tarieven
Artikel 9 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat de berekening van de tarieven twee elementen moet bevatten: een raming van de omzet die wordt behaald met de wettelijke taken en een raming van de kosten die worden gemaakt voor deze taken. De raming van de omzet dient daarbij te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorgaande kalenderjaar. Bij de raming van de kosten moet de gerealiseerde kostenefficiëntie worden betrokken en de resultaten van de prestatievergelijking die drinkwaterbedrijven moeten maken op grond van artikel 43 van de Drinkwaterwet.

[5] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 45 (gewijzigd Amendement Boelhouwer en Koppejan)

Kostentransparantie

Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat drinkwaterbedrijven jaarlijks voor 1 december een overzicht publiceren met de tarieven voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater. Dit overzicht moet tenminste de tarieven weergeven voor de aansluiting, het vastrecht en het drinkwater per kubieke meter. Bovendien dient het overzicht te specificeren hoe deze tarieven zijn afgeleid uit de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Tevens dient het drinkwaterbedrijf inzicht te verschaffen hoe de kosten zijn toegerekend voor de levering van ander water dan drinkwater via het distributienet.

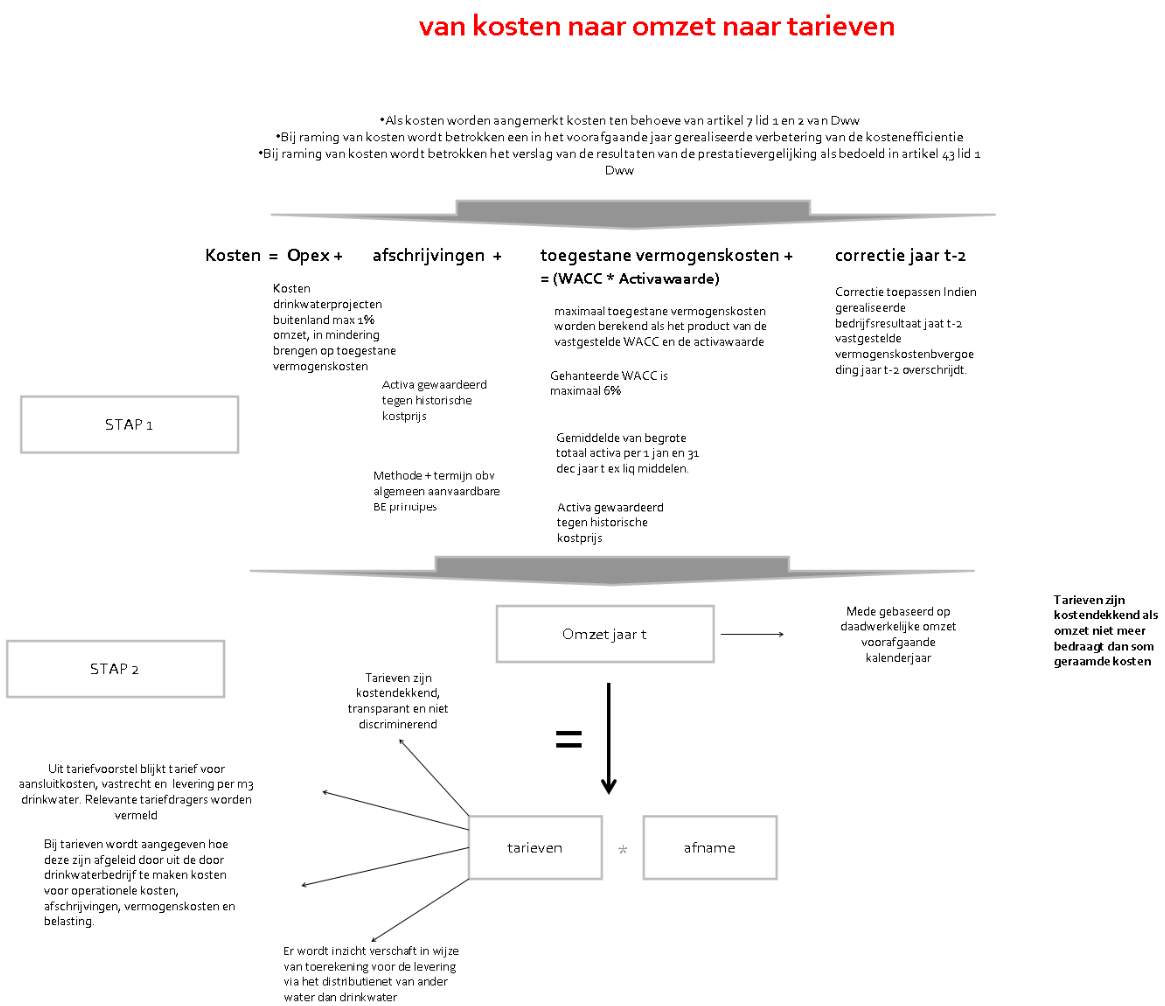
3 Toetsing van drinkwatertarieven

3.1 Inhoudelijke toetsing

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbedrijf en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van haar adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen
Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

Autoriteit Consument & Markt

Stap 1: toetsing van de kosten

ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten;
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten[6];
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten;
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald;
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs;
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde;
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december;
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t[7].

Stap 2: toetsing van de tarieven

De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
- of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de omzet en een begroting van de kosten voor deze taken;
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen;

---

[6] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien de wettelijke prestatievergelijking door dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

[7] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien voor t-2 (i.c. 2010) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld. De norm-WACC is derhalve gelijk aan de gerealiseerde WACC.

- of de tarieven kostendekkend zijn[8];
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen;
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend;
- of de tarieven tevens transparant en niet discriminerend zijn.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2012 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het Bedrijfsverslag en het jaarverslag.

[8] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

Autoriteit Consument & Markt

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Vitens

4.1 Betrokken informatie

ACM heeft van de ILT voor de toetsing van de drinkwatertarieven de volgende informatie over Vitens ontvangen:

- "Tariefsopbouw 2012", gedateerd 18 oktober 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw. Dit document behoeft niet te worden gecontroleerd of beoordeeld door een externe accountant.
- "Bedrijfsverslag 2011", gedateerd 18 oktober 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag. Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
- Reactie van Vitens op het concept rapport, gedateerd op 21 mei 2013. Waar deze reactie heeft geleid tot aanpassing, is dit met een voetnoot aangegeven.

In afwijking van andere drinkwaterbedrijven verwijst Vitens in bovenstaande stukken niet naar het jaarverslag 2011, wat betreft de 'toegepaste grondslagen van waardering en resultaatbepaling'. Ter verkrijging van een breder beeld van de activiteiten, structuur en financiële resultaten van Vitens heeft ACM desondanks kennis genomen van het jaarverslag 2011 van Vitens. ACM heeft dit jaarverslag ontleend aan de website van Vitens. Het jaarverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
Het jaarverslag omvat alle drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten van de 'groep' waarvan het drinkwaterbedrijf een onderdeel vormt.
De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag worden geacht uitsluitend de drinkwateractiviteiten te omvatten. De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag zijn opgesteld conform het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012 (hierna: protocol).[9]

In de tariefsopbouw noemt Vitens de volgende 'relevante rapportage': rapportage Prestatievergelijking en verwijst Vitens naar wetgeving. ACM beschikt niet over deze rapportages en evenmin over een nadere toelichting of achtergronden bij de eerder genoemde documenten.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011

De tariefsopbouw is als bijlage 1 bijgevoegd en betreft – kortweg – een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw is een summiere toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen[10]. In het algemeen houdt deze toelichting, per cijfermatig element, een tekstuele weergave in van de eisen die voor dat element zijn verwoord in de wet- en regelgeving of het protocol.

---

[9] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

[10] Deze toelichting komt ook bij andere drinkwaterbedrijven in vrijwel identieke vorm voor en is – dus – niet specifiek toegespitst op Vitens.

Bij de tariefsopbouw zelf is geen toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen. De tariefsopbouw is niet voorzien van een verklaring van een externe deskundige omtrent de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar Vitens verwijst en, gedeeltelijk, op basis van het oordeel van de externe accountant (zie verder) bij die stukken.

De kosten, weergegeven in EUR mln, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens ‘kosten per aansluiting’ en ‘kosten per kubieke meter’. De tariefsopbouw geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, nl. 4,4%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in ‘opbrengsten uit drinkwateractiviteiten’, ‘opbrengsten ander water’ en ‘opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten’. Vitens heeft in het segment ‘huishoudelijk gebruik’ de volgende tariefsoorten weergegeven: ‘aansluittarief’ en ‘vastrecht’ (beide per aansluiting), ‘prijs geleverd drinkwater per kubieke meter’ en ‘prijs geleverd drinkwater onbemeterd’. Ook heeft Vitens het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen en de totaal aantal te leveren kubieke meters drinkwater vermeld. Vitens geeft aan dat de definities en uitgangspunten uit het protocol zijn toegepast.

Het bedrijfsverslag omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag is opgemaakt in overeenstemming met het protocol en de ‘invulinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven’.
Het is ACM niet bekend wat de eventuele interpretaties van de accountant van Vitens zijn (geweest) en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven.

In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die Vitens heeft begroot voor 2012 vergeleken met die in 2011. De begrote opbrengsten en kosten in 2012 zijn over het algemeen lager in vergelijking met de gerealiseerde cijfers in 2011 op basis van het bedrijfsverslag. De vermogenskostenvergoeding en belastingen zijn beduidend lager, de laatste als gevolg van de afschaffing van de grondwaterbelasting. De operationele kosten en afschrijvingen zijn in 2012 wat hoger dan in 2011. Als wordt gecorrigeerd voor het effect van afschaffen van de grondwaterbelasting, dalen de kosten de kosten licht. In paragraaf 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking
Opbrengsten	362,8	435,8	-16,8%
Operationele kosten	184,1	181,5	1,4%
Afschrijvingen	101,0	100,2	0,8%
Vermogenskosten	72,0	81,8	-11,9%
Belastingen	4,9	72,3	-93,2%
Totale kosten	362,8	436,4	-16,9%
WACC (als % van de activawaarde)	4.4%	4.9%	

De tarieven zijn in 2012 sterk veranderd ten opzichte van 2011. Dit komt met name door de afschaffing van de grondwaterbelasting en door een aanpassing in het tariefbeleid. Uit het jaarverslag blijkt dat Vitens het capaciteitstarief (vastrecht) heeft verhoogd in combinatie met een verlaging van het variabele tarief[11] (tarief drinkwater per m3). Vitens geeft hierover aan dat de afschaffing van de grondwaterbelasting een goede mogelijkheid bood om de tariefstructuur aan te passen.

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief 2012	Tarief 2011[12]	Afwijking 2012 tov 2011
Aansluittarief basisprijs	523,00	475,00	10,1%
Vastrecht standaardmeter	30,00	25,00	20,0%
Drinkwater per m3	0,8	1,06	23,2%
Drinkwater onbemeterd	-	onbekend	onbekend

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

De kostenraming 2012 van Vitens voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit. Vitens heeft niet aangegeven wat de gerealiseerde efficiëntieverbetering in 2010 is geweest en hoe deze is verwerkt in de schattingen van de kosten 2012. ACM kan hierdoor niet vaststellen of Vitens handelt in overeenstemming met artikel 9, tweede lid, sub a van het Drinkwaterbesluit.

Uit het bedrijfsverslag, de tariefsopbouw en het jaarverslag 2011 blijkt dat Vitens ook niet-drinkwatergerelateerde opbrengsten heeft, zoals opbrengsten uit dienstverlening van een laboratorium en opbrengsten vanuit dienstverlening aan derden. Uit de onderbouwing van de

---

[11] Zie bladzijde 46 van het jaarverslag 2011 van Vitens (www.vitens.nl)

[12] Bron: Vewin tarievenoverzicht drinkwater per 1 januari 2011, www.vewin.nl.

geraamde kosten en de activa ('balanstotaal') 2012 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en activa zijn toegerekend aan drinkwater- en niet drinkwateractiviteiten.

De vraag of de kosten die Vitens in zijn tariefsopbouw heeft opgenomen, daadwerkelijk drinkwateractiviteiten betreffen, kan niet op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting worden beantwoord, maar kan alleen langs indirecte weg worden beantwoord.
Vitens stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat ondermeer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. De toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw is niet gevalideerd door een externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag (2011) is opgesteld in overeenstemming met het protocol. ACM constateert dat – gegeven de procentuele afwijkingen – de begrote kosten in de tariefsopbouw, niet wezenlijk afwijken van de gerealiseerde kosten in 2011. Op grond hiervan zou kunnen worden aangenomen dat het protocol daadwerkelijk is toegepast bij het bepalen van de kosten in de tariefsopbouw 2012.

Operationele kosten
Volgens het bedrijfsverslag bedroegen de operationele kosten in 2011 EUR 181,5 mln. Vitens begroot de operationele kosten in 2012 op EUR 184,4 mln; dit is een stijging van 1,4% ten opzichte van 2011. Vitens beschrijft niet hoe deze raming tot stand is gekomen en wat de achtergrond van de stijging is.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa
Vitens verwijst in de toelichting op de tariefsopbouw niet naar het jaarverslag, maar naar het protocol. In het protocol is opgenomen dat de activa tegen historische kostprijs worden gewaardeerd. Ten aanzien van afschrijvingen is opgenomen dat – indien waterbedrijven hun materiële vaste activa waarderen tegen de actuele waarde – afschrijvingen worden gecorrigeerd naar historische kosten door middel van een herwaarderingscorrectie.

Uit het jaarverslag blijkt dat Vitens bedrijfsgebouwen en terreinen, machines en installaties, leidingen, aansluitleidingen en andere vaste bedrijfsmiddelen waardeert tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Bij de eerste toepassing van IFRS, in 2006, heeft waardering tegen reële waarde plaatsgevonden, waarbij – volgens IFRS – de reële waarde mag gelden als "veronderstelde kostprijs". De reële waarde wordt vervolgens afgeschreven. In het jaarverslag wordt vermeld dat kantoorgebouwen worden gewaardeerd tegen de reële waardemethode; dit geldt eveneens voor dienstwoningen[13]. ACM constateert dat de waardering van de materiële vaste activa in het jaarverslag (deels) niet op basis van historische kosten is bepaald, maar tegen reële waarde. Vitens merkt hierbij op dat dit 2,6% van de totale activawaarde betreft[14].
ACM veronderstelt dat de waarde van de activa die Vitens hanteert in de tariefsopbouw direct is

[13] Opmerking toegevoegd naar aanleiding van de reactie van Vitens op het conceptrapport van ACM

[14] Opmerking toegevoegd naar aanleiding van de reactie van Vitens op het conceptrapport van ACM

Autoriteit Consument & Markt

afgeleid van die in het jaarverslag. Hoewel laatstbedoelde waarde, als gezegd, mag gelden als "veronderstelde kostprijs", betwijfelt ACM of een dergelijke waardering overeenkomstig de bedoeling van wetgever is en daarmee of Vitens handelt in overeenstemming met de bepalingen in artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet. ACM acht het aannemelijk dat Vitens handelt in overeenstemming met artikel 11, derde lid van de Drinkwaterwet.

De vaste activa worden lineair afgeschreven met ingang van het eerste jaar nadat de investering is gepleegd. De afschrijvingspercentages zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van de verschillende componenten waaruit het betrokken actief bestaat.

Vitens begroot de afschrijvingen in de tariefsopbouw 2012 op EUR 101 mln. Vitens toont geen inzicht in de totstandkoming van deze raming. Het afschrijvingsbedrag van EUR 101 mln is hoger dan de afschrijvingen in 2011 zoals opgenomen in het bedrijfsverslag (EUR 100,3 mln). De afschrijvingen in het bedrijfsverslag zijn echter hoger dan de in het jaarverslag 2011 opgenomen afschrijvingen voor de drinkwater- en niet drinkwateractiviteiten (EUR 99 mln). Vitens merkt hierover op dat amoveringskosten volgens het protocol dienen te worden verantwoord als afschrijvingskosten, terwijl deze in het jaarverslag worden vermeld onder de bedrijfskosten.

Vermogenskosten

Vitens begroot de vermogenskosten in 2012 op EUR 72,1 mln en de kosten voor "MDG activiteiten" (drinkwaterprojecten in het buitenland) op EUR 1,8 mln. ACM constateert dat de raming van laatstgenoemde kosten iets hoger is dan zoals opgenomen in het bedrijfsverslag 2011 en dat de verhouding van deze kosten ten opzichte van de omzet uit drinkwateractiviteiten ruimschoots onder het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten ligt.

Het gemiddelde balanstotaal (cf. artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling) bedraagt volgens Vitens EUR 1.673 mln. De begrote vermogenskosten ter grootte van EUR 72,1 mln bedragen daarmee 4,4% van het balanstotaal, hetgeen ruim onder het maximum ligt dat de minister heeft vastgesteld.

Belastingen

Uit de vermelding van de kosten blijkt in 2012 ten opzichte van 2011 een daling van de belastingen. als gevolg van de afschaffing in 2012 van de grondwaterbelasting.

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Omzet

De opbrengsten als vermeld in de tariefsopbouw bestaan uit 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten' (EUR 362,8 mln en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten' (EUR 31,6 mln). De begrote opbrengsten uit drinkwater zijn gelijk aan de begrote kosten voor drinkwater; hiermee handelt Vitens in overeenstemming met artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

In de tariefsopbouw noemt Vitens in een verloopoverzicht het verschil tussen de gerealiseerde omzet t-1 en de begrote omzet 2012. Dit verschil is niet inhoudelijk toegelicht. Naar de mening van ACM kan hierdoor niet worden vastgesteld of Vitens handelt in overeenstemming met de bepalingen in artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit, die voorschrijven "de geraamde omzet 2012 mede is gebaseerd op de gerealiseerde omzet van het voorgaande jaar".

Maximum eigen vermogen

In artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet is bepaald dat de minister tweejaarlijks, ten behoeve van de tarieven van de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen vaststelt. Voor 2012 en 2013 is dit aandeel vastgesteld op 70%[15].

Uit de tariefsopbouw van Vitens blijkt niet de (verwachte) hoogte van het eigen vermogen in of ultimo 2012 en de eventuele consequenties voor de drinkwatertarieven 2012. ACM kan daarom niet vaststellen of Vitens handelt in overeenstemming met artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet.

Ter indicatie van de vermogensverhouding van Vitens heeft ACM, op basis van de geconsolideerde jaarrekening 2011 van Vitens, de vermogensverhouding ultimo 2011 van het geconsolideerde waterbedrijf onderzocht. Voor Vitens bedraagt deze 24%. Dit percentage betreft niet uitsluitend drinkwateractiviteiten. Aangezien dit percentage ruim onder het door de minister gestelde maximum ligt en de niet-drinkwateractiviteiten van Vitens relatief beperkt in omvang zijn, acht ACM het niet voor de hand liggend dat Vitens de norm van 70% overschrijdt.

Tarieven

ACM stelt vast dat de weergave van de drinkwatertarieven in de tariefsopbouw zich beperkt tot kwantitatieve eindresultaten. Zoals weergegeven in paragraaf 4.2 is het beeld dat de tarieven in 2012 sterk zijn veranderd ten opzichte van 2011. Dit komt met name door de afschaffing van de grondwaterbelasting en door een aanpassing in het tariefbeleid.

In de tariefsopbouw vermeldt Vitens tarieven voor 'nieuwe aansluitingen', 'vastrecht', 'geleverd drinkwater (m3)' en 'geleverd drinkwater onbemeterd'. Dit is overeenkomstig artikel 10, eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Voor de toets op het inzicht in kostentoerekening dient het drinkwaterbedrijf bij de tarieven aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De tariefsopbouw van Vitens biedt dit inzicht allen op het niveau van de totale tariefopbrengsten.

Voor de volledigheid: in de tariefsopbouw drukt Vitens de ***totale*** kosten 2012 uit in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter geleverd drinkwater'. Deze presentatie is geschikt voor vergelijkingsdoeleinden maar betreft geen ***kostentoerekening***.

---

[15] Besluit van 24 oktober 2011 van de staatssecretaris van I&M (DP2011055738)

De tariefsopbouw verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit.

Tot slot kan met de gegevens die Vitens in de tariefsopbouw vermeldt geen sluitende berekening worden opgesteld van tarieven, volumes en totale omzet. De totale begrote omzet uit drinkwater bedraagt EUR 362,8 mln. In de tariefsopbouw ontbreekt het verwachte aantal nieuwe aansluitingen en het volume te leveren hoeveelheid drinkwater onbemeterd. Hierdoor kan ACM niet vaststellen of de begrote omzet uit drinkwateractiviteiten (volledig) wordt behaald met de voorgenomen tarieven. Op basis van de beschikbare informatie komt ACM slechts tot een omzet van EUR 344,5 mln, ongeveer EUR 18 mln lager dan de totale begrote omzet. Vitens merkt in de reactie op het conceptrapport van ACM op dat dit verschil wordt veroorzaakt door opbrengsten als verhuur van apparatuur en installaties, incasso/boetes en verhuisbijdragen.

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief (in EUR)	Volume	Omzet (in EUR mln)
Aansluittarief	523,00	Onbekend	Onbekend
Vastrecht (per aansluiting)	30,00	2.541.986	76,3
Drinkwater per m3	0,810	331.200.000	268,3
Drinkwater onbemeterd	Onbekend	Onbekend	Onbekend
Totale omzet			344,5
Begrote opbrengsten drinkwateractiviteiten			362,8
Verschil			18,3

Autoriteit Consument & Markt

5 Conclusies Vitens

ACM stelt vast dat de tariefsopbouw van Vitens vrijwel alleen eindresultaten bevat en nauwelijks onderbouwing van en toelichting op keuzes en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen. Uit de tariefsopbouw blijkt dat de begrote opbrengsten en kosten in 2012 lager zijn dan die in 2011. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de afschaffing van de grondwaterbelasting in 2012. Ook wanneer de grondwaterbelasting buiten beschouwing wordt gelaten dalen de kosten. De tarieven zijn in 2012 sterk veranderd ten opzichte van 2011. Dit komt met name een aanpassing in het tariefbeleid. Uit het jaarverslag blijkt dat Vitens het capaciteitstarief (vastrecht) heeft verhoogd in combinatie met een verlaging van het variabele tarief (tarief drinkwater per m3).

Op basis van de door Vitens aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefvaststelling in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de tarieven zijn op totaalniveau kostendekkend aangezien de door Vitens voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten niet meer is dan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten;
- de door Vitens begrote kosten in de tariefsopbouw zijn ingedeeld in de wettelijk voorgeschreven componenten;
- de door Vitens begrote vermogenskostenvoet in 2012 is niet hoger dan de door de minister vastgestelde maximale vermogenskostenvoet;
- de door Vitens begrote kosten voor drinkwateractiviteiten in het buitenland bedragen niet meer dan 1% van de geraamde omzet;
- aannemelijk is dat Vitens de afschrijvingskosten heeft berekend volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes;
- de tariefsopbouw van Vitens vermeldt tenminste de drie voorgeschreven tarieven.

Op basis van de door Vitens aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefvaststelling niet in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- aannemelijk is dat Vitens de activa niet heeft gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Op basis van de door Vitens aangeleverde informatie heeft ACM voor de volgende bepalingen niet kunnen vaststellen of de tariefvaststelling in overeenstemming is met de Drinkwaterwet en – regelgeving:

- de omzetraming 2012 is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorgaand jaar; en
- de door Vitens geraamde activa, kosten en omzet hebben uitsluitend betrekking op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- Vitens heeft geanalyseerd welke kostenefficiëntie in voorgaande jaren is gerealiseerd en heeft deze betrokken in de tarieven voor 2012;
- de totale kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) worden toegerekend aan de onderscheiden producten en diensten en deze uitkomst werkt uit in het tarief per product/dienst, en;

Autoriteit Consument & Markt

- de totale geraamde omzet uit drinkwateractiviteiten is gelijk aan het somproduct van de producten/diensten en tarieven die Vitens vermeldt in haar tariefsopbouw.

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Vitens

TARIEFSOPBOUW JAAR t+1

Drinkwaterbedrijf: VITENS NV
Contactpersoon: Jacco. Dijkhuizen
Telefoonnummer: 06-51144591
Email: Jacco.dijkhuizen@vitens.nl

Scope: activiteiten drinkwater
Definities en uitgangspunten: Protocol Prestatievergelijking Drinkwaterbedrijven 2012
Frequentie: jaarlijks
Timing: voor 1 december van jaar t
Hoe aanleveren: per bedrijf aan te leveren aan ILT
Looptijd aan te leveren informatie: 1 januari tot en met 31 december van jaar t+1
Relevante rapportages: rapportage Bedrijfsverslag, rapportage Prestatievergelijking, rapportage
Wet: Drinkwaterbesluit; artikel 10; lid 1 t/m 4

	0.) Aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters	Begroting jaar t+1
0a	Totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen	[illegible]
0b	Totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater	[illegible]

A. Kosten

	1.) Kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	Begroting jaar t+1
1a	Operationele kosten	[illegible]
1b	Afschrijvingen	[illegible]
1c	Vermogenskosten	[illegible]
1d	Belastingen	[illegible]
	Totaal kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	[illegible]

	2.) Kosten drinkwater per aansluiting (€)	Begroting jaar t+1
2a	Operationele kosten - per aansluiting	[illegible]
2b	Afschrijvingen - per aansluiting	[illegible]
2c	Vermogenskosten - per aansluiting	[illegible]
2d	Belastingen - per aansluiting	[illegible]
	Totaal kosten drinkwater per aansluiting (€)	[illegible]

	3.) Kosten drinkwater per kubieke meter (€)	Begroting jaar t+1
3a	Operationele kosten - per kubieke meter	[illegible]
3b	Afschrijvingen - per kubieke meter	[illegible]
3c	Vermogenskosten - per kubieke meter	[illegible]
3d	Belastingen - per kubieke meter	[illegible]
	Totaal kosten drinkwater per kubieke meter (€)	[illegible]

	4.) WACC-informatie (mln €)	Begroting jaar t+1
4a	Begrote vermogenskosten	[illegible]
4b	MDG activiteiten (cf DWBesluit art. 8 lid 2 en 3)	[illegible]
4c	Correctie bedrijfsresultaat t-1	[illegible]
4d	Gemiddeld balanstotaal (cf DWRegeling art. 6 lid 2)	[illegible]
4e	Begrote vermogenskosten in % van balanstotaal	[illegible]

B. Inkomsten

	5.) Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	Begroting jaar t+1
5a	Opbrengsten drinkwateractiviteiten	[illegible]
5b	Opbrengsten ander water	[illegible]
5c	Opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten	[illegible]
5d	Totaal Opbrengsten drinkwaterbedrijf	[illegible]

	6.) Omzetontwikkeling drinkwateractiviteiten (mln €)	
6a	Realisatie omzet t-1	[illegible]
6b	Ontwikkelingen van invloed op omzet	[illegible]
6c	Begroting omzet t+1	[illegible]

	7.) Tarieven huishoudelijk gebruik (€) excl. Belasting op Leidingwater en Btw (€)	Begroting jaar t+1
7a	Aansluittarief - per aansluiting	[illegible]
7b	Vastrecht - per aansluiting	[illegible]
7c	Prijs geleverd drinkwater - per kubieke meter	[illegible]
7d	Prijs geleverd drinkwater onbemeterd	[illegible]

Toelichting op verschil in tarieven (niet discriminerend):

*Heeft de Minister gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid op grond van artikel 13 lid 2 DwW tot het geven van een aanwijzing aan of het stellen van nadere regels voor het drinkwaterbedrijf? Ja / Nee**
Zo ja, dan volgt hieronder een toelichting op de wijze waarop opvolging is gegeven aan de aanwijzing of nadere regels van de Minister:

*) Doorhalen wat niet van toepassing is

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet.
Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lamé

Bijlage: Wettelijk kader

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Drinkwaterbesluit

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving

Drinkwaterwet

Artikel 7

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft tot taak:
   a. het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening in het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied;
   b. het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in dat distributiegebied;
   c. het overeenkomstig artikel 8 leveren van drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied, en
   d. het borgen van de kwaliteit en duurzaamheid van het productie- en distributieproces en het geleverde drinkwater.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:
   a. het bijdragen aan de bescherming van de bronnen voor de drinkwatervoorziening in zijn distributiegebied tegen verontreiniging, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit van deze bronnen;
      2. het beheren of medebeheren van terreinen rondom deze bronnen gericht op het voorkomen of beperken van verontreiniging van deze bronnen;
   b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het geven van voorlichting aan consumenten;
      2. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;
      3. het overeenkomstig artikel 24 uitvoeren van controles ten aanzien van bedoelde installaties.
3. De infrastructuur die door de eigenaar van een drinkwaterbedrijf overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, is of wordt aangelegd, hersteld, vernieuwd of uitgebreid wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk of openbare werken van algemeen nut.
4. Indien de eigenaar van een drinkwaterbedrijf baten die zijn verkregen ter uitvoering van een taak of taken als bedoeld in het eerste of tweede lid aanwendt voor het verrichten van economische activiteiten, geschiedt de aanwending van die baten tegen condities die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten. De artikelen 25a, aanhef en onderdeel d, en 25b van de Mededingingswet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigenaren van drinkwaterbedrijven.

Artikel 10

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.
2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12

1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Artikel 13

1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
   a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;
   b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

****

Drinkwaterbesluit

Artikel 6. Vermogenskostenvoet

1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen

1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
   a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
   b. de ruimte voor investeringen;
   c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
   a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen;
   b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
   c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
    a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
    b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
    c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
    d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
    a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
    b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
    a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
    b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.

3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
   a. aansluitkosten,
   b. vastrecht, en
   c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
   a. operationele kosten,
   b. afschrijvingen,
   c. vermogenskosten, en
   d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

****

Drinkwaterregeling

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet

Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

   a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
   b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
      1. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
      2. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
   c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;

Autoriteit Consument & Markt

d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
   e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Autoriteit Consument & Markt

Advies

Aan	Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.	
Van	Autoriteit Consument en Markt
Datum	**25 juli 2013**
Onderwerp	103622 Advies drinkwatertarieven 2012 PWN
Bijlage(n)	3

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit Consument & Markt

Inhoudsopgave

1 **Inleiding** 3

Leeswijzer 3

2 **Context** 4

2.1 Wettelijk kader 4
2.2 Taken van ACM 5

3 **Toetsing van drinkwatertarieven** 8

3.1 Inhoudelijke toetsing 8
3.2 Werkwijze 10

4 **Totstandkoming van de drinkwatertarieven van PWN** 11

4.1 Betrokken informatie 11
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011 11
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1) 13
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2) 14

5 **Conclusies PWN** 17

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 PWN 18

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport 19

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving 21

Autoriteit Consument & Markt

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het toezicht advies te vragen aan ACM. Op 15 november 2012 heeft de ILT ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012.

Om een gedegen advies te kunnen geven heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de drinkwaterbedrijven aan de ILT hebben verstrekt en op openbare informatie die via de website van het desbetreffende drinkwaterbedrijf beschikbaar is. ACM is niet in de gelegenheid gesteld om vragen aan de drinkwaterbedrijven te stellen over de totstandkoming van de tarieven en onderliggende relevante documenten.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2012 van drinkwaterbedrijf PWN. Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Daarnaast heeft ACM een aparte adviesrapportage opgesteld voor de ILT. Hierin geeft ACM haar zienswijze op enkele bepalingen in de drinkwaterwet- en regelgeving, zoals de interpretatie van het begrip ‘kostendekkendheid’. Tevens geeft ACM haar mening over de manier waarop de drinkwaterbedrijven invulling hebben gegeven aan wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld het gebruik van het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012. Voor een juiste interpretatie van de beoordelingsrapportages van de drinkwaterbedrijven beveelt ACM aan kennis te nemen van deze adviesrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2012 van PWN beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

ACM heeft aan de rapportage drie bijlagen toegevoegd:

1. het tariefvoorstel 2012 van PWN
2. de adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012 van de ILT
3. de voor de tariefbeoordeling relevante artikelen uit de drinkwaterregelgeving.

Autoriteit Consument & Markt

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen. In bijlage 3 zijn deze artikelen weergegeven.

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen[1]. De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend[2].

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:

1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren[3].

Kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven

Het centrale element van het tarieftoezicht is de eis van kostendekkendheid van de tarieven, welk beginsel in de drinkwaterwet is vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden

---

[1] ***Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet***
[2] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.
[3] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

beschermd tegen misbruik van een monopoliepositie door de drinkwaterbedrijven in de vorm van tarieven die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering[4]. Dit uitgangspunt is terecht gekomen in artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

In artikel 12 van de Drinkwaterwet is vervolgens bepaald dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken hoe de kosten in de tarieven zijn verwerkt. In artikel 9 van het Drinkwaterbesluit worden de elementen van de tarieven en de wijze van berekening nader beschreven. Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit stelt tenslotte dat de drinkwaterbedrijven transparant dienen te zijn over de totstandkoming van de tarieven.

2.2 Taken van ACM

De wetgever heeft enkele taken voor ACM opgenomen in onderdelen van de regelgeving. Een van die taken is het adviseren van de ILT, die primair is belast met het toezicht op naleving van de Drinkwaterwet. In artikel 8a, tweede lid van het Drinkwaterbesluit en artikel 7 van de Drinkwaterregeling is bepaald dat de ILT advies bij ACM dient in te winnen bij haar toezicht op naleving van de kostendekkendheid van de drinkwatertarieven, zoals bepaald in artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van de het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden deze bepalingen nader besproken.

Overschrijding geraamde bedrijfsresultaat

Artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet bepaalt dat, indien het gerealiseerde bedrijfsresultaat de geraamde vermogenskosten overschrijdt, deze overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling van een volgend kalenderjaar. ACM beoordeelt op basis van het verslag dat de drinkwaterbedrijven aan de Minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) sturen in jaar t of er sprake was van een overschrijding in jaar t-1, en vervolgens te beoordelen op basis van de begroting of deze eventuele overschrijding gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t+1.

Totstandkoming van de tarieven

Paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit bestaat uit de artikelen 6 t/m 10. Met de samenhangende artikelen uit de Drinkwaterregeling bepalen deze artikelen hoe de kosten in de tarieven dienen te worden verwerkt. De adviestaak van ACM houdt in dat zij beoordeelt of de tarieven tot stand zijn gekomen op de wijze die deze artikelen voorschrijven. Hieronder worden deze artikelen toegelicht.

WACC

Artikel 6 van het Drinkwaterbesluit gaat over de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, ook wel aangeduid met de Engelse term: ***weighted average cost of capital*** (hierna: WACC). De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het bedrijf is gefinancierd (rente op een lening, dividend-uitkering, etc). Artikel 6 verwijst naar bijlage C van het besluit waarin een methode is opgenomen die de minister dient te hanteren bij de bepaling

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

van de WACC. Tevens verwijst artikel 6 van het Drinkwaterbesluit naar de Drinkwaterregeling (artikel 5) voor nadere regels ten aanzien van de bepaling van de vermogenskostenvoet.
Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks de WACC vast. ACM adviseert de minister hierin op grond van artikel 7 van de Drinkwaterregeling. Voor de vaststelling van de WACC voor de jaren 2012 en 2013 heeft ACM de minister in oktober 2011 specifiek geadviseerd. Om die reden heeft ACM artikel 6 van het Drinkwaterbesluit buiten beschouwing gelaten bij haar advisering aan de ILT over de drinkwatertarieven 2012.

Aandeel eigen vermogen

Artikel 7 van het Drinkwaterbesluit gaat over het aandeel eigen vermogen. Op grond van artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen: een solvabiliteitsplafond. Dit plafond is in de wet opgenomen om te voorkomen dat de drinkwaterbedrijven onnodig hoge reserves opbouwen[5]. Bij de vaststelling dient de minister de kredietwaardigheid, de ruimte voor investeringen en het vermogen om tegenvallers op te vangen, in acht te nemen. Tevens is in dit artikel bepaald wanneer een verzoek om af te wijken van dit maximaal vastgestelde eigen vermogen wordt toegestaan.

Begroting van de kosten

Artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat in de tarieven alleen kosten mogen worden doorberekend die worden gemaakt ten behoeve van de wettelijke taken die horen bij de openbare drinkwatervoorziening zoals genoemd in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Daarbij mogen de kosten voor de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet op grond van deze wettelijke taken. Deze kosten dienen in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding. Het vierde lid van artikel 8 verwijst naar de Drinkwaterregeling waarin nadere eisen kunnen worden gesteld over de door te berekenen vermogenskosten. De Drinkwaterregeling stelt in artikel 6 een maximum aan de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in de tarieven. Dit maximum is gelijk aan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de activawaarde. Daarbij wordt verwezen naar artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet waarin wordt bepaald dat de materiële vaste activa moeten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Berekening van de tarieven

Artikel 9 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat de berekening van de tarieven twee elementen moet bevatten: een raming van de omzet die wordt behaald met de wettelijke taken en een raming van de kosten die worden gemaakt voor deze taken. De raming van de omzet dient daarbij te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorgaande kalenderjaar. Bij de raming van de kosten moet de gerealiseerde kostenefficiëntie worden betrokken en de resultaten van de prestatievergelijking die drinkwaterbedrijven moeten maken op grond van artikel 43 van de Drinkwaterwet.

[5] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 45 (gewijzigd Amendement Boelhouwer en Koppejan)

Kostentransparantie

Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat drinkwaterbedrijven jaarlijks voor 1 december een overzicht publiceren met de tarieven voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater. Dit overzicht moet tenminste de tarieven weergeven voor de aansluiting, het vastrecht en het drinkwater per kubieke meter. Bovendien dient het overzicht te specificeren hoe deze tarieven zijn afgeleid uit de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Tevens dient het drinkwaterbedrijf inzicht te verschaffen hoe de kosten zijn toegerekend voor de levering van ander water dan drinkwater via het distributienet.

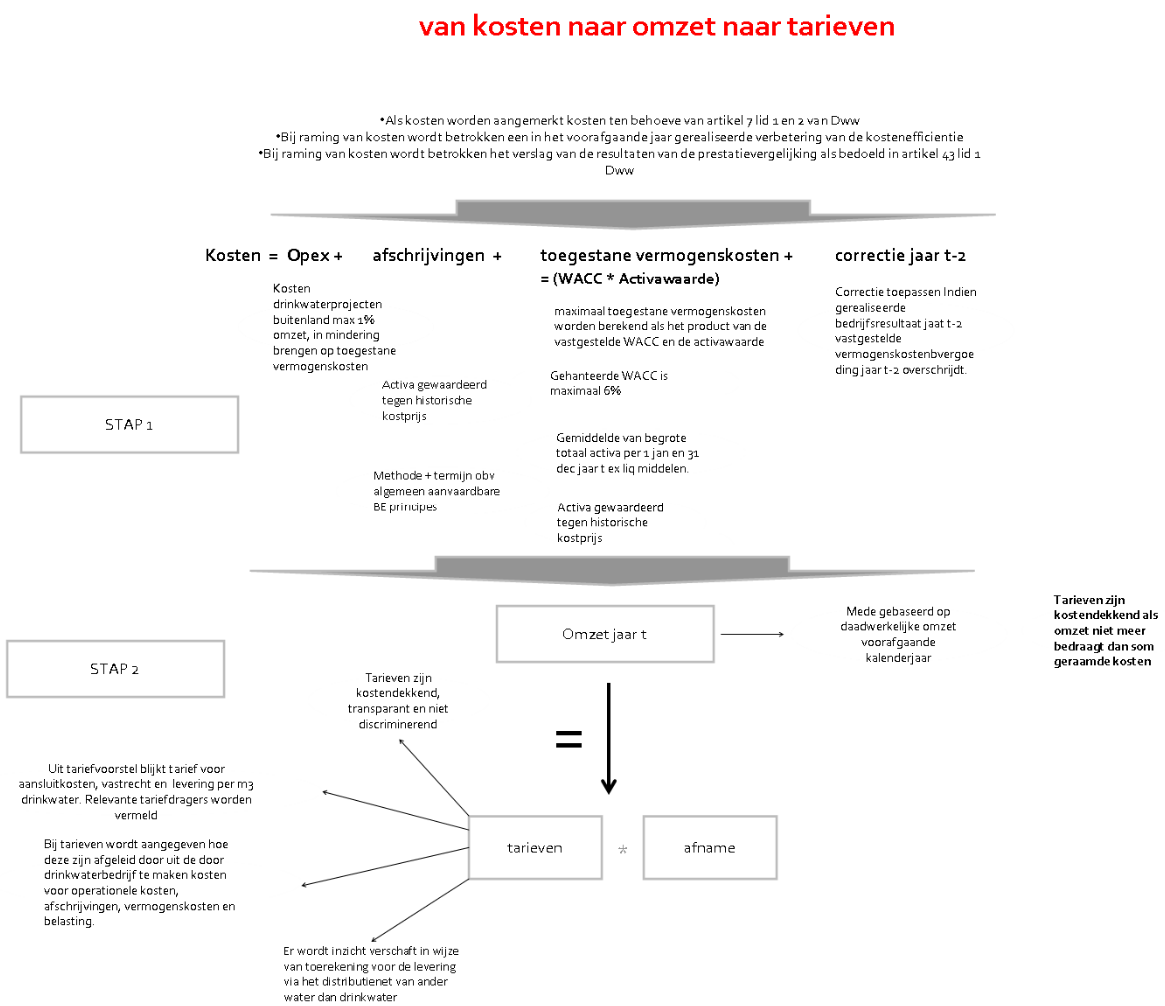
3 Toetsing van drinkwatertarieven

3.1 Inhoudelijke toetsing

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbedrijf en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van zijn adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen
Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

Autoriteit Consument & Markt

Stap 1: toetsing van de kosten

ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten;
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten[6];
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten;
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald;
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs;
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde;
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december;
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t[7].

Stap 2: toetsing van de tarieven

De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
- of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de omzet en een begroting van de kosten voor deze taken;
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen;

---

[6] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien de wettelijke prestatievergelijking door dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

[7] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien voor t-2 (i.c. 2010) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld. De norm-WACC is derhalve gelijk aan de gerealiseerde WACC.

- of de tarieven kostendekkend zijn[8];
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen;
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend;
- of de tarieven tevens transparant en niet discriminerend zijn.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2012 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het Bedrijfsverslag en het jaarverslag.

[8] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

Autoriteit Consument & Markt

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van PWN

4.1 Betrokken informatie

ACM heeft van de ILT voor de toetsing van de drinkwatertarieven de volgende informatie over PWN ontvangen:

- "Herziene versie tariefsopbouw 2012 PWN (word)" en "Tariefsopbouw 2012 versie 20121025 tarieven_vewin_v10" (excel), gedateerd 25 oktober 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw. Dit document behoeft niet te worden gecontroleerd of beoordeeld door een externe accountant.
- "Bedrijfsverslag 2011", gedateerd 9 november 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag. Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
- Reactie van PWN op het conceptrapport, gedateerd op 1 mei 2013. Deze reactie heeft niet geleid tot aanpassingen in het rapport.

In afwijking van andere drinkwaterbedrijven verwijst PWN in de tariefsopbouw niet naar het jaarverslag 2011, wat betreft de 'toegepaste grondslagen van waardering en resultaatbepaling', in het bedrijfsverslag wordt hier wel naar verwezen. ACM heeft het jaarverslag 2011 van PWN ontleend aan de website van PWN. Het jaarverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
Het jaarverslag omvat alle drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten van de 'groep' waarvan het drinkwaterbedrijf een onderdeel vormt.
De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag worden geacht uitsluitend de drinkwateractiviteiten te omvatten. Het bedrijfsverslag is opgesteld conform het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012 (hierna: protocol).[9]

In de tariefsopbouw noemt PWN de volgende 'relevante rapportages' rapportage Prestatievergelijking en rapportage Verbeterplan. ACM beschikt niet over deze rapportages en evenmin over een andere toelichting of achtergronden bij de eerder genoemde documenten.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011

De tariefsopbouw is als bijlage 1 bijgevoegd en betreft – kortweg – een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw zelf is geen toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen. De tariefsopbouw is niet voorzien van een verklaring van een externe deskundige omtrent de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar PWN verwijst en, gedeeltelijk, op basis van het oordeel van de externe accountant (zie verder) bij die stukken.

[9] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

Autoriteit Consument & Markt

De kosten, weergegeven in EUR mln, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens ‘kosten per aansluiting’ en ‘kosten per kubieke meter’. De tariefsopbouw geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, nl. 4,0%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in ‘opbrengsten uit drinkwateractiviteiten’, ‘opbrengsten ander water’ en ‘opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten’. PWN heeft de volgende tarieven voor huishoudelijk gebruik weergegeven: ‘aansluittarief’ en ‘vastrecht’ (beide per aansluiting), ‘prijs geleverd drinkwater per kubieke meter en prijs geleverd drinkwater onbemeterd. Ook heeft PWN het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen weergegeven, alsmede de totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater. PWN geeft aan dat de definities en uitgangspunten uit het protocol zijn toegepast.

Het bedrijfsverslag omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag is opgemaakt in overeenstemming met het protocol en de ‘invulinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven’.
Het is ACM niet bekend wat de interpretaties van de accountant van PWN zijn (geweest) en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven.

In de onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die PWN heeft begroot voor 2012 vergeleken met die in 2011. De begrote opbrengsten en kosten in 2012 zijn gestegen in vergelijking met de gerealiseerde cijfers in 2011 op basis van het bedrijfsverslag. De belastingen zijn flink lager, als gevolg van de afschaffing van de grondwaterbelasting. De operationele kosten, afschrijvingen en vooral vermogenskosten zijn gestegen, gezamenlijk in totaal EUR 4,9 mln (ongeveer 3%). In paragraaf 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking
Opbrengsten	168,6	165,0	2,2%
Operationele kosten	111,2	111,0	0,2%
Afschrijvingen	30,5	29,0	5,2%
Vermogenskosten	26,2	22,0	19,1%
Belastingen	0,7	3,0	-76,7%
Totale kosten	168,6	166,0	1,6%
WACC (als % van de activawaarde)	4,0%	3,3%	

Het drinkwatertarief per m3 is in 2012 gedaald ten opzichte van 2011, het vastrecht is gestegen.

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief 2012	Tarief 2011[10]	Afwijking 2012 tov 2011
Aansluittarief basisprijs	626,00	Onbekend	
Vastrecht standaardmeter	51,95	47,83	8,6%
Drinkwater per m3	1,22	1,24	1,5%
Drinkwater onbemeterd	nvt		

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

De kostenraming 2012 van PWN voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit. PWN heeft niet aangegeven wat de gerealiseerde efficiëntieverbetering in 2010 is geweest en hoe deze is verwerkt in de schattingen van de kosten 2012. ACM kan hierdoor niet vaststellen of PWN handelt in overeenstemming met artikel 9, tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Uit het bedrijfsverslag, de tariefsopbouw en het jaarverslag 2011 blijkt dat PWN ook niet-drinkwatergerelateerde activiteiten heeft, zoals opbrengsten uit verblijfsrecreatie en natuurbeheer. Uit de onderbouwing van de geraamde kosten en de activa ('balanstotaal') 2012 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en activa zijn toegerekend aan drinkwater- en niet drinkwateractiviteiten.

De vraag of de kosten die PWN in zijn tariefsopbouw heeft opgenomen, daadwerkelijk drinkwateractiviteiten betreffen, kan niet op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting worden beantwoord, maar kan alleen langs indirecte weg worden beantwoord.
PWN stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat ondermeer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. De toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw is niet gevalideerd door een externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag (2011) is opgesteld in overeenstemming met het protocol. ACM constateert echter dat – gegeven de procentuele afwijkingen – de begrote kosten in de tariefsopbouw, niet zonder meer in lijn liggen met de gerealiseerde kosten in 2011 en dat de voor afwijkingen geen toereikende toelichting beschikbaar is. Op grond hiervan kan niet zonder meer worden aangenomen dat het protocol daadwerkelijk is toegepast bij het bepalen van de kosten in de tariefsopbouw 2012.

[10] Bron: de internetpagina van PWN. http://www.PWN.nl/direct-regelen/Paginas/Tarieven-Artikel.aspx, tarieven waar nodig gecorrigeerd voor BTW.

Autoriteit Consument & Markt

Operationele kosten
Volgens het bedrijfsverslag bedroegen de operationele kosten EUR 111 mln in 2011. PWN begroot de operationele kosten in 2012 op EUR 111,2 mln; nagenoeg gelijk aan 2011. PWN beschrijft niet hoe deze raming tot stand is gekomen.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa
PWN begroot de afschrijvingen in 2012 op EUR 30,5 mln, ongeveer EUR 1,5 mln hoger in vergelijking met het bedrijfsverslag. Dit betreft een stijging van de afschrijvingen met ongeveer 5%. PWN toont geen inzicht in hoe deze raming tot stand is gekomen en wat de achtergrond van de stijging is.

Uit het jaarverslag blijkt dat PWN haar activa waardeert tegen de historische kostprijs. De vaste activa worden lineair afgeschreven. De afschrijvingspercentages zijn gebaseerd op bedrijfseconomisch verantwoord geachte gebruiksduren. De afschrijvingskosten voor materiële vaste activa worden berekend op basis van afschrijvingsmethoden en –termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.

Er vanuit gaande dat PWN in de tariefsopbouw de grondslagen hanteert uit het jaarverslag, constateert ACM dat de berekening van materiële vaste activa en afschrijvingen in tariefsopbouw van PWN in overeenstemming is met artikel 11, derde en vierde lid van de Drinkwaterwet.

Vermogenskosten
PWN begroot de vermogenskosten in 2012 op EUR 26,2 mln en de kosten voor “MDG activiteiten” (drinkwaterprojecten in het buitenland) op EUR 0,8 mln. ACM constateert de verhouding van de kosten voor drinkwateractiviteiten ten opzichte van de omzet uit drinkwateractiviteiten (EUR 168,6 mln) ruimschoots onder het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten ligt.

Het gemiddelde balanstotaal (cf. artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling) bedraagt volgens PWN EUR 666,8 mln. De begrote vermogenskosten ter grootte van EUR 26,2 mln bedragen daarmee 4,0 % van het balanstotaal, hetgeen ruim onder het maximum ligt dat de minister heeft vastgesteld. Ten opzichte van 2011 stijgen de vermogenskosten in 2012 van 3,5% naar 4%.

Belastingen
Uit de vermelding van de kosten blijkt in 2012 ten opzichte van 2011 een daling van de belastingen, als gevolg van de afschaffing in 2012 van de grondwaterbelasting.

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Omzet
De opbrengsten als vermeld in onderdeel 5 van de tariefsopbouw bestaan uit ‘opbrengsten uit drinkwateractiviteiten’ (EUR 168,2 mln en ‘opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten’ (EUR 22,9 mln). De begrote opbrengsten uit drinkwater zoals vermeld in de tariefsopbouw zijn gelijk aan de

begrote kosten voor drinkwater. Hiermee handelt PWN in overeenstemming met artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

In de tariefsopbouw noemt PWN in een verloopoverzicht het verschil tussen de gerealiseerde omzet 2011 en de begrote omzet 2013, zonder nader te omschrijven wat dit verschil inhoudt. Naar de mening van ACM kan hierdoor niet worden vastgesteld of PWN handelt in overeenstemming met de bepalingen in artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit, die voorschrijven "de geraamde omzet 2012 mede is gebaseerd op de gerealiseerde omzet van het voorgaande jaar".

Maximum eigen vermogen
In artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet is bepaald dat de minister tweejaarlijks, ten behoeve van de tarieven van de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen vaststelt. Voor 2012 en 2013 is dit aandeel vastgesteld op 70%[11]. Uit de tariefsopbouw van PWN blijkt niet de (verwachte) hoogte van het eigen vermogen in of ultimo 2012 en de eventuele consequenties voor de drinkwatertarieven 2012. ACM kan daarom niet vaststellen of PWN handelt in overeenstemming met artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet.

Ter indicatie van de vermogensverhouding van PWN heeft ACM, op basis van de geconsolideerde jaarrekening 2011 van PWN, de vermogensverhouding ultimo 2011 van het geconsolideerde waterbedrijf onderzocht. Voor PWN bedraagt deze 22%. Dit percentage betreft niet uitsluitend drinkwateractiviteiten. Aangezien dit percentage ruim onder het door de minister gestelde maximum ligt en de niet-drinkwateractiviteiten van PWN relatief beperkt in omvang zijn, acht ACM het niet voor de hand liggend dat PWN de norm van 70% overschrijdt.

Tarieven
ACM stelt vast dat de weergave van de drinkwatertarieven in de tariefsopbouw zich beperkt tot kwantitatieve eindresultaten. Zoals weergegeven in paragraaf 4.2 is het beeld dat het drinkwatertarief daalt en het vastrecht stijgt.

In de tariefsopbouw vermeldt PWN tarieven voor 'nieuwe aansluitingen', 'vastrecht', 'geleverd drinkwater (m3)' en 'geleverd drinkwater onbemeterd'. Dit is overeenkomstig artikel 10, eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Voor de toets op het inzicht in kostentoerekening dient het drinkwaterbedrijf bij de tarieven aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De tariefsopbouw van PWN biedt dit inzicht alleen op het niveau van de totale tariefopbrengsten.
Voor de volledigheid: in de tariefsopbouw drukt PWN de ***totale*** kosten 2012 uit in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter geleverd drinkwater'. Deze presentatie is geschikt voor vergelijkingsdoeleinden maar betreft geen ***kostentoerekening***.

---

[11] Besluit van 24 oktober 2011 van de staatssecretaris van I&M (DP2011055738)

De tariefsopbouw verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit.

Tot slot kan met de gegevens die PWN in de tariefsopbouw vermeldt geen sluitende berekening worden opgesteld van tarieven, volumes en totale omzet. De totale begrote omzet uit drinkwater bedraagt EUR 168,6 mln. In de tariefsopbouw ontbreekt het verwachte aantal nieuwe aansluitingen en het volume te leveren hoeveelheid drinkwater onbemeterd. Hierdoor kan ACM niet vaststellen of de begrote omzet uit drinkwateractiviteiten (volledig) wordt behaald met de voorgenomen tarieven. Op basis van de beschikbare informatie komt ACM slechts tot een omzet van EUR 161,5 mln, ongeveer EUR 7,1 mln lager dan de totale begrote omzet. Verder blijkt uit de tariefsopbouw niet hoe in de begrote omzet is omgegaan met opbrengsten uit bijzondere diensten (bijvoorbeeld kermisaansluitingen, automatische incasso).

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief (in EUR)	Volume	Omzet (in EUR mln)
Aansluittarief	626,00	Onbekend	Onbekend
Vastrecht (per aansluiting)	51,95	767.913	39,9
Drinkwater per m3	1,217	99.892.000	121,6
Drinkwater onbemeterd	nvt	Onbekend	Onbekend
Totale omzet			161,5
Begrote opbrengsten drinkwateractiviteiten			168,6
Verschil			7,1

5 Conclusies PWN

ACM stelt vast dat de tariefsopbouw van PWN bijna alleen eindresultaten bevat en nauwelijks onderbouwing van en toelichting op keuzes en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

Uit de tariefsopbouw blijkt dat de begrote opbrengsten en kosten in 2012 zijn gestegen ten opzichte van 2011. Het drinkwatertarief per m3 is in 2012 gedaald ten opzichte van 2011, het vastrecht is gestegen.

Op basis van de door PWN aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefstelling in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de tarieven zijn op totaalniveau kostendekkend aangezien de door PWN voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten niet meer is dan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten;
- de door PWN begrote kosten in de tariefsopbouw zijn ingedeeld in de voorgeschreven componenten;
- de door PWN begrote vermogenskostenvoet in 2012 is niet hoger dan de door de minister vastgestelde maximale vermogenskostenvoet;
- de door PWN begrote kosten voor drinkwateractiviteiten in het buitenland bedragen niet meer dan 1% van de geraamde omzet;
- aannemelijk is dat PWN de afschrijvingskosten heeft berekend volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes;
- aannemelijk is dat PWN de activa heeft gewaardeerd tegen historische kostprijs; en
- de tariefsopbouw 2012 van PWN vermeldt tenminste de drie voorgeschreven tarieven.

Op basis van de door PWN aangeleverde informatie heeft ACM voor de volgende bepalingen niet kunnen vaststellen of de tariefstelling in overeenstemming is met de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de door PWN geraamde activa, kosten en omzet hebben uitsluitend betrekking op drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- PWN heeft geanalyseerd welke kostenefficiëntie in voorgaande jaren is gerealiseerd en heeft deze meegenomen in de tarieven voor 2012;
- de omzetraming 2012 is gebaseerd op de gerealiseerde omzet van het voorgaande jaar;
- de totale kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) worden toegerekend aan de onderscheiden producten en diensten en deze uitkomst werkt uit in het tarief per product/dienst, en;
- de totale geraamde omzet uit drinkwateractiviteiten is gelijk aan het somproduct van de producten/diensten en tarieven die PWN vermeldt in haar tariefsopbouw 2012.

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 PWN

TARIEFSOPBOUW 2012

Drinkwaterbedrijf: PWN
Contactpersoon: Gert-Jan van der Poel
Telefoonnummer: 023 541 3146
Email: gert-jan.v.d.poel@pwn.nl

Scope: activiteiten drinkwater
Definities en uitgangspunten: Protocol Prestatievergelijking Drinkwaterbedrijven 2012
Frequentie: jaarlijks
Timing: voor 1 december van jaar t
Hoe aanleveren: per bedrijf aan te leveren aan ILT
Looptijd aan te leveren informatie: 1 januari tot en met 31 december van jaar t+1
Relevante rapportages: rapportage Bedrijfsverslag, rapportage Prestatievergelijking, rapportage
Wet: Drinkwaterbesluit; artikel 10; lid 1 t/m 4

	0.) Aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters	**Begroting 2012**
0a	Totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen	767.913
0b	Totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater	99.892.000

A. Kosten

	1.) Kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	**Begroting 2012**
1a	Operationele kosten	€ 111,2
1b	Afschrijvingen	€ 30,5
1c	Vermogenskosten	€ 26,2
1d	Belastingen	€ 0,7
	Totaal kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	€ 168,6

	2.) Kosten drinkwater per aansluiting (€)	**Begroting 2012**
2a	Operationele kosten - per aansluiting	€ 144,84
2b	Afschrijvingen - per aansluiting	€ 39,70
2c	Vermogenskosten - per aansluiting	€ 34,08
2d	Belastingen - per aansluiting	€ 0,94
	Totaal kosten drinkwater per aansluiting (€)	€ 219,56

	3.) Kosten drinkwater per kubieke meter (€)	**Begroting 2012**
3a	Operationele kosten - per kubieke meter	€ 1,11
3b	Afschrijvingen - per kubieke meter	€ 0,31
3c	Vermogenskosten - per kubieke meter	€ 0,26
3d	Belastingen - per kubieke meter	€ 0,01
	Totaal kosten drinkwater per kubieke meter (€)	€ 1,69

	4.) WACC-informatie (mln €)	**Begroting 2012**
4a	Begrote vermogenskosten	€ 26,17
4b	MDG activiteiten (cf DWBesluit art. 8 lid 2 en 3)	€ 0,80
4c	Correctie bedrijfsresultaat 2011	€ 0,00
4d	Gemiddeld balanstotaal (cf DWRegeling art. 6 lid 2)	€ 666,80
4e	Begrote vermogenskosten in % van balanstotaal	4,0%

B. Inkomsten

	5.) Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	**Begroting 2012**
5a	Opbrengsten drinkwateractiviteiten	168,6
5b	Opbrengsten ander water	0
5c	Opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten	22,9
5d	Totaal Opbrengsten drinkwaterbedrijf	191,5

	6.) Omzetontwikkeling drinkwateractiviteiten (mln €)	
6a	Realisatie omzet 2011	165,3
6b	Ontwikkelingen van invloed op omzet	5,3
6c	Begroting omzet 2013	170,6

	7.) Tarieven huishoudelijk gebruik (€) excl. Belasting op Leidingwater en Btw (€)	**Begroting 2012**
7a	Aansluittarief - per aansluiting	€ 626,00
7b	Vastrecht - per aansluiting	€ 51,95
7c	Prijs geleverd drinkwater - per kubieke meter	€ 1,217
7d	Prijs geleverd drinkwater onbemeterd	n.v.t.

Toelichting op verschil in tarieven (niet discriminerend):

*Heeft de Minister gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid op grond van artikel 13 lid 2 DwW tot het geven van een aanwijzing aan of het stellen van nadere regels voor het drinkwaterbedrijf? ~~Ja~~ / Nee**
Zo ja, dan volgt hieronder een toelichting op de wijze waarop opvolging is gegeven aan de aanwijzing of nadere regels van de Minister:

*) Doorhalen wat niet van toepassing is

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet.
Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lamé

Bijlage: Wettelijk kader

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

<u>Drinkwaterbesluit</u>
Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
    a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
    b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
    a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving

Drinkwaterwet

Artikel 7

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft tot taak:
   a. het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening in het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied;
   b. het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in dat distributiegebied;
   c. het overeenkomstig artikel 8 leveren van drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied, en
   d. het borgen van de kwaliteit en duurzaamheid van het productie- en distributieproces en het geleverde drinkwater.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:
   a. het bijdragen aan de bescherming van de bronnen voor de drinkwatervoorziening in zijn distributiegebied tegen verontreiniging, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit van deze bronnen;
      2. het beheren of medebeheren van terreinen rondom deze bronnen gericht op het voorkomen of beperken van verontreiniging van deze bronnen;
   b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het geven van voorlichting aan consumenten;
      2. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;
      3. het overeenkomstig artikel 24 uitvoeren van controles ten aanzien van bedoelde installaties.
3. De infrastructuur die door de eigenaar van een drinkwaterbedrijf overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, is of wordt aangelegd, hersteld, vernieuwd of uitgebreid wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk of openbare werken van algemeen nut.
4. Indien de eigenaar van een drinkwaterbedrijf baten die zijn verkregen ter uitvoering van een taak of taken als bedoeld in het eerste of tweede lid aanwendt voor het verrichten van economische activiteiten, geschiedt de aanwending van die baten tegen condities die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten. De artikelen 25a, aanhef en onderdeel d, en 25b van de Mededingingswet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigenaren van drinkwaterbedrijven.

Artikel 10

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.
2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12

1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Artikel 13

1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
   a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;
   b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

****

Drinkwaterbesluit

Artikel 6. Vermogenskostenvoet

1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen

1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
   a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
   b. de ruimte voor investeringen;
   c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
   a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen;
   b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
   c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Autoriteit Consument & Markt

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
   b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.

3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
   a. aansluitkosten,
   b. vastrecht, en
   c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
   a. operationele kosten,
   b. afschrijvingen,
   c. vermogenskosten, en
   d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

****

Drinkwaterregeling

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet

Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

   a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
   b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
      1. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
      2. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
   c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;

d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
   e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Advies

Aan	Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.	
Van	Autoriteit Consument en Markt
Datum	**25 juli 2013**
Onderwerp	103622 Advies drinkwatertarieven 2012 Waternet
Bijlage(n)	3

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit Consument & Markt

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3

Leeswijzer 3

2 Context 4

2.1 Wettelijk kader 4
2.2 Taken van de ACM 5

3 Toetsing van drinkwatertarieven 8

3.1 Inhoudelijke toetsing 8
3.2 Werkwijze 10

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Waternet 11

4.1 Betrokken informatie 11
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011 11
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1) 14
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2) 16

5 Conclusies Waternet 19

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Waternet 21

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport 22

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving 24

Autoriteit Consument & Markt

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument & Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het toezicht advies te vragen aan ACM. Op 15 november 2012 heeft de ILT ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012.

Om een gedegen advies te kunnen geven heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de drinkwaterbedrijven aan de ILT hebben verstrekt en op openbare informatie die via de website van het desbetreffende drinkwaterbedrijf beschikbaar is. ACM is niet in de gelegenheid gesteld om vragen aan de drinkwaterbedrijven te stellen over de totstandkoming van de tarieven en onderliggende relevante documenten.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2012 van drinkwaterbedrijf Waternet. Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Daarnaast heeft ACM een aparte adviesrapportage opgesteld voor de ILT. Hierin geeft ACM haar zienswijze op enkele bepalingen in de drinkwaterwet- en regelgeving, zoals de interpretatie van het begrip 'kostendekkendheid'. Tevens geeft ACM haar mening over de manier waarop de drinkwaterbedrijven invulling hebben gegeven aan wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld het gebruik van het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012. Voor een juiste interpretatie van de beoordelingsrapportages van de drinkwaterbedrijven beveelt ACM aan kennis te nemen van deze adviesrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2012 van Waternet beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

ACM heeft aan de rapportage drie bijlagen toegevoegd:
1. het tariefvoorstel 2012 van Waternet
2. de adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012 van de ILT
3. de voor de tariefbeoordeling relevante artikelen uit de Drinkwaterregelgeving

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen. In bijlage 3 zijn deze artikelen weergegeven.

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen[1]. De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend[2].

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:

1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren[3].

Kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven

Het centrale element van het tarieftoezicht is de eis van kostendekkendheid van de tarieven, welk

---

[1] Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet
[2] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.
[3] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

beginsel in de drinkwaterwet is vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden beschermd tegen misbruik van een monopoliepositie door de drinkwaterbedrijven in de vorm van tarieven die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering[4]. Dit uitgangspunt is terecht gekomen in artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

In artikel 12 van de Drinkwaterwet is vervolgens bepaald dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken hoe de kosten in de tarieven zijn verwerkt. In artikel 9 van het Drinkwaterbesluit worden de elementen van de tarieven en de wijze van berekening nader beschreven. Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit stelt tenslotte dat de drinkwaterbedrijven transparant dienen te zijn over de totstandkoming van de tarieven.

2.2 Taken van de ACM

De wetgever heeft enkele taken voor ACM opgenomen in onderdelen van de regelgeving. Een van die taken is het adviseren van de ILT, die primair is belast met het toezicht op naleving van de Drinkwaterwet. In artikel 8a, tweede lid van het Drinkwaterbesluit en artikel 7 van de Drinkwaterregeling is bepaald dat de ILT advies bij ACM dient in te winnen bij haar toezicht op naleving van de kostendekkendheid van de drinkwatertarieven, zoals bepaald in artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van de het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden deze bepalingen nader besproken.

Overschrijding geraamde bedrijfsresultaat

Artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet bepaalt dat, indien het gerealiseerde bedrijfsresultaat de geraamde vermogenskosten overschrijdt, deze overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling van een volgend kalenderjaar. ACM beoordeelt op basis van het verslag dat de drinkwaterbedrijven aan de Minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) sturen in jaar t of er sprake was van een overschrijding in jaar t-1, en vervolgens te beoordelen op basis van de begroting of deze eventuele overschrijding gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t+1.

Totstandkoming van de tarieven

Paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit bestaat uit de artikelen 6 t/m 10. Met de samenhangende artikelen uit de Drinkwaterregeling bepalen deze artikelen hoe de kosten in de tarieven dienen te worden verwerkt. De adviestaak van ACM houdt in dat zij beoordeelt of de tarieven tot stand zijn gekomen op de wijze die deze artikelen voorschrijven. Hieronder worden deze artikelen toegelicht.

WACC

Artikel 6 van het Drinkwaterbesluit gaat over de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, ook wel aangeduid met de Engelse term: ***weighted average cost of capital*** (hierna: WACC). De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het bedrijf is gefinancierd (rente op een lening, dividend-uitkering, etc). Artikel 6 verwijst naar bijlage C

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

Autoriteit Consument & Markt

van het besluit waarin een methode is opgenomen die de minister dient te hanteren bij de bepaling van de WACC. Tevens verwijst artikel 6 van het Drinkwaterbesluit naar de Drinkwaterregeling (artikel 5) voor nadere regels ten aanzien van de bepaling van de vermogenskostenvoet.
Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks de WACC vast. ACM adviseert de minister hierin op grond van artikel 7 van de Drinkwaterregeling. Voor de vaststelling van de WACC voor de jaren 2012 en 2013 heeft ACM de minister in oktober 2011 specifiek geadviseerd. Om die reden heeft ACM artikel 6 van het Drinkwaterbesluit buiten beschouwing gelaten bij haar advisering aan de ILT over de drinkwatertarieven 2012.

Aandeel eigen vermogen

Artikel 7 van het Drinkwaterbesluit gaat over het aandeel eigen vermogen. Op grond van artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen: een solvabiliteitsplafond. Dit plafond is in de wet opgenomen om te voorkomen dat de drinkwaterbedrijven onnodig hoge reserves opbouwen[5]. Bij de vaststelling dient de minister de kredietwaardigheid, de ruimte voor investeringen en het vermogen om tegenvallers op te vangen, in acht te nemen. Tevens is in dit artikel bepaald wanneer een verzoek om af te wijken van dit maximaal vastgestelde eigen vermogen wordt toegestaan.

Begroting van de kosten

Artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat in de tarieven alleen kosten mogen worden doorberekend die worden gemaakt ten behoeve van de wettelijke taken die horen bij de openbare drinkwatervoorziening zoals genoemd in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Daarbij mogen de kosten voor de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet op grond van deze wettelijke taken. Deze kosten dienen in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding. Het vierde lid van artikel 8 verwijst naar de Drinkwaterregeling waarin nadere eisen kunnen worden gesteld over de door te berekenen vermogenskosten. De Drinkwaterregeling stelt in artikel 6 een maximum aan de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in de tarieven. Dit maximum is gelijk aan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de activawaarde. Daarbij wordt verwezen naar artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet waarin wordt bepaald dat de materiële vaste activa moeten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Berekening van de tarieven

Artikel 9 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat de berekening van de tarieven twee elementen moet bevatten: een raming van de omzet die wordt behaald met de wettelijke taken en een raming van de kosten die worden gemaakt voor deze taken. De raming van de omzet dient daarbij te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorgaande kalenderjaar. Bij de raming van de kosten moet de gerealiseerde kostenefficiëntie worden betrokken en de resultaten van de prestatievergelijking die drinkwaterbedrijven moeten maken op grond van artikel 43 van de Drinkwaterwet.

---

[5] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 45 (gewijzigd Amendement Boelhouwer en Koppejan)

Autoriteit Consument & Markt

Kostentransparantie

Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat drinkwaterbedrijven jaarlijks voor 1 december een overzicht publiceren met de tarieven voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater. Dit overzicht moet tenminste de tarieven weergeven voor de aansluiting, het vastrecht en het drinkwater per kubieke meter. Bovendien dient het overzicht te specificeren hoe deze tarieven zijn afgeleid uit de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Tevens dient het drinkwaterbedrijf inzicht te verschaffen hoe de kosten zijn toegerekend voor de levering van ander water dan drinkwater via het distributienet.

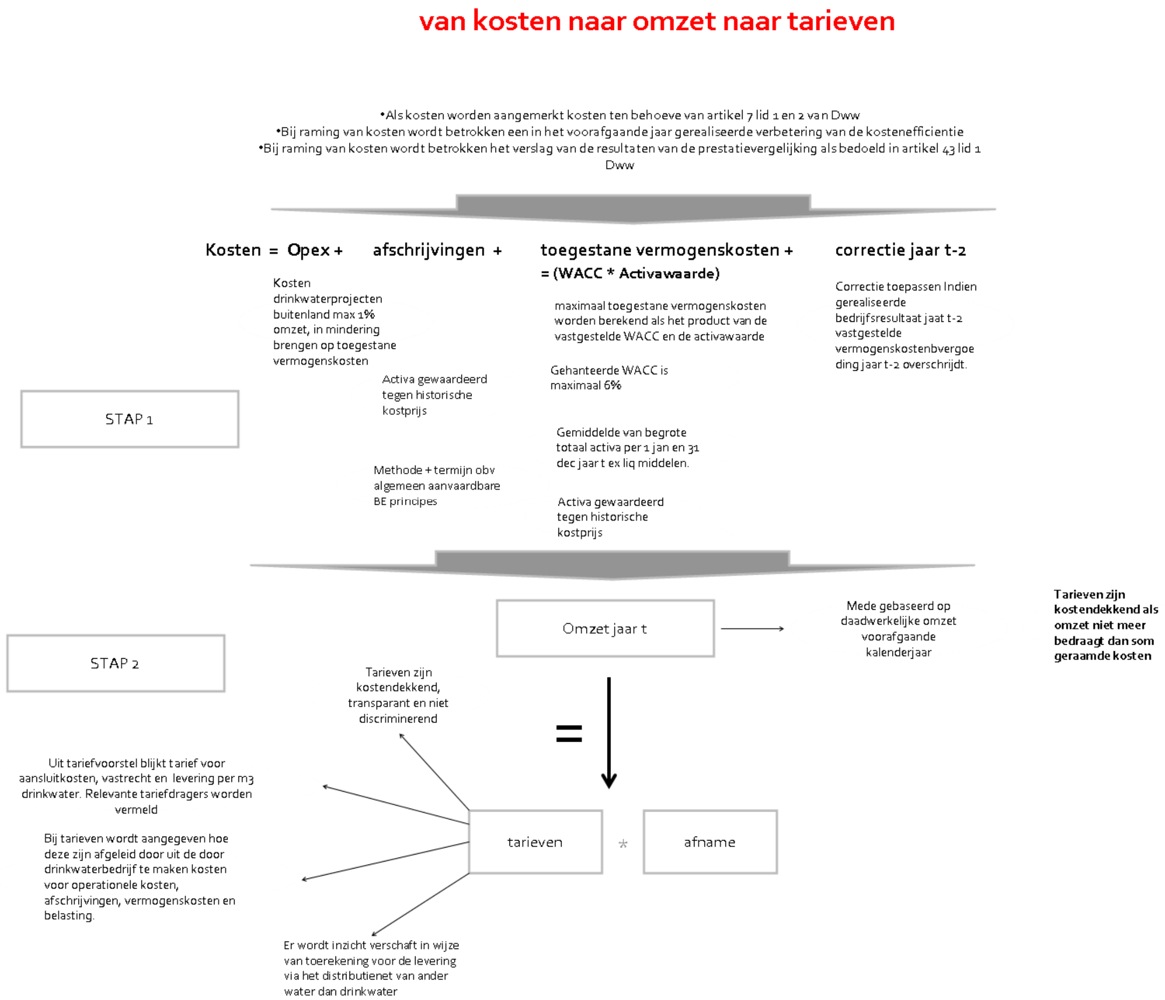
3 Toetsing van drinkwatertarieven

3.1 Inhoudelijke toetsing

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbedrijf en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van haar adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen
Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

Stap 1: toetsing van de kosten
ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:
- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten;
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten[6];
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten;
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald;
- of de activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs;
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde;
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december;
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t[7].

Stap 2: toetsing van de tarieven
De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:
- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
- of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de omzet en een begroting van de kosten voor deze taken;
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen;

[6] ***Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien de wettelijke prestatievergelijking door dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.***

[7] ***Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien voor t-2 (i.c. 2010) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld. De norm-WACC is derhalve gelijk aan de gerealiseerde WACC.***

- of de tarieven kostendekkend zijn[8];
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen;
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend;
- of de tarieven tevens transparant en niet discriminerend zijn.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2012 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het Bedrijfsverslag en het jaarverslag.

[8] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

Autoriteit Consument & Markt

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Waternet

4.1 Betrokken informatie

ACM heeft van de ILT voor de toetsing van de drinkwatertarieven de volgende informatie over Waternet ontvangen:

- "Tariefsopbouw 2012", gedateerd 4 oktober 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw. Dit document behoeft niet te worden gecontroleerd of beoordeeld door een externe accountant.
- "Bedrijfsverslag 2011", gedateerd 26 november 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag. Dit document is (nog) niet voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
- Reactie van Waternet op het concept rapport, gedateerd op 29 april 2013. Hierbij heeft Waternet het jaarverslag van Waternet Amsterdamse Taken en de controleverklaring die de externe accountant heeft afgegeven bij het bedrijfsverslag gevoegd. ACM heeft deze informatie alsnog meegenomen in dit rapport. Eerder beschikte ACM niet over beide stukken. Waar (op andere punten) de reactie van Waternet heeft geleid tot aanpassing, is dit met specifiek aangegeven.

In het bedrijfsverslag verwijst Waternet wat betreft de 'toegepaste grondslag van waardering en resultaatbepaling' naar 'het jaarverslag van Waternet Amsterdamse Taken'.
De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag worden geacht uitsluitend de drinkwateractiviteiten te omvatten. De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag zijn opgesteld conform het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012 (hierna: protocol).[9] De controleverklaring van de externe accountant bij het bedrijfsverslag is een zogeheten controleverklaring met beperking. De strekking 'met beperking' wordt veroorzaakt door het feit dat Waternet in het bedrijfsverslag onder de drinkwateropbrengsten ook engros-leveringen heeft opgenomen, ter grootte van € 10 mln, hetgeen in strijd is met het protocol. De accountant oordeelt dat het bedrijfsverslag van Waternet voor het overige voldoet aan het protocol.

In de tariefsopbouw noemt Waternet de volgende 'relevante rapportage': rapportage Prestatievergelijking. ACM beschikt niet over deze rapportage.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011

De tariefsopbouw is als bijlage 1 bijgevoegd en betreft – kortweg – een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw is een summiere toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen[10]. In het algemeen houdt deze toelichting, per cijfermatig element, een

[9] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

[10] Deze toelichting komt ook bij andere drinkwaterbedrijven in vrijwel identieke vorm voor en is – dus – niet specifiek toegespitst op Waternet.

tekstuele weergave in van de eisen die voor dat element zijn verwoord in de wet- en regelgeving of het protocol.

Bij de tariefsopbouw zelf is geen toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen. De tariefsopbouw is niet voorzien van een verklaring van een externe deskundige omtrent de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar Waternet verwijst en, gedeeltelijk, op basis van het oordeel van de externe accountant bij die stukken. Het is ACM niet bekend wat de eventuele interpretaties van de accountant van Waternet zijn (geweest) en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven.

De kosten, weergegeven in EUR mln, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter'. De tariefsopbouw geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, nl. 4,6%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten', 'opbrengsten ander water' en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten'. Waternet heeft in het segment 'huishoudelijk gebruik' de volgende tariefsoorten weergegeven: 'aansluittarief' en 'vastrecht' (beide per aansluiting), 'prijs geleverd drinkwater per kubieke meter' en 'prijs geleverd drinkwater onbemeterd'. Ook heeft Waternet het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen en de totaal aantal te leveren kubieke meters drinkwater vermeld. Waternet geeft aan dat de definities en uitgangspunten uit het protocol zijn toegepast.

Het bedrijfsverslag omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Als gezegd is het bedrijfsverslag voorzien van een controleverklaring met beperking van de externe accountant.
In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die Waternet heeft begroot voor 2012 vergeleken met die in 2011. De begrote opbrengsten 2012 zijn gelijk aan de gerealiseerde opbrengsten van 2011. De begrote kosten in 2012 zijn flink lager in vergelijking met de gerealiseerde cijfers in 2011 op basis van het bedrijfsverslag. Zowel de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten als de belastingen zijn in 2012 lager dan in 2011.

ACM constateert dat de voor 2012 begrote opbrengsten en kosten niet met elkaar in evenwicht zijn, de opbrengsten zijn ongeveer EUR 10 mln hoger. In de reactie op het conceptrapport meldt Waternet hierover het volgende: "Bij punt 5 van het rapport wordt het verschil tussen de kosten van EUR 99,15 mln en de totale opbrengsten van EUR 110,18 mln[11] verklaard: namelijk EUR 11,03 voor

[11] Deze totale opbrengsten bestaan uit EUR 109,6 mln opbrengsten drinkwateractiviteiten en EUR 0,6 mln opbrengsten ander water.

kosten ander water[12]". Uit deze toelichting begrijpt ACM dat Waternet, om welke reden dan ook, in de tariefsopbouw wél de opbrengsten voor engros-leveringen heeft opgenomen, maar niet de bijbehorende kosten.
In paragraaf 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	**Begroting 2012**	**Realisatie 2011**	**Afwijking**
Opbrengsten	109,6	109,6	-0,0%
Operationele kosten	63,9	68,9	-7,3%
Afschrijvingen	18,4	21,0	-12,3%
Vermogenskosten	13,2	15,6	-15,5%
Belastingen	3,7	4,1	-8,9%
Totale kosten	99,1	109,6	-9,6%
WACC (als % van de activa waarde)	4,6%	5,0%	

Het aansluittarief en drinkwater onbemeterd zijn in 2012 licht gestegen ten opzichte van 2011.

Tarieven in EUR excl. belasting en BTW	**Tarief 2012**	**Tarief 2011[13]**	**Afwijking**
Aansluittarief	1.090,00	1.043,80	4,4%
Vastrecht (per aansluiting)	42,15 [14]	42,15	0,1%
Drinkwater per m³	1,26[15]	1,26	3,2%
Drinkwater onbemeterd	40,27	39,27	2,5%

Het valt ACM op dat de tarieven drinkwater onbemeterd in het voorstel afwijken van de daadwerkelijke tarieven 2012 zoals gehanteerd op de website[16]. Tot 1 juli 2012 gold € 39,27 per berekeningseenheid en vanaf 1 juli 2012 € 40,77

[12] ACM gaat er van uit dat Waternet met het bedrag van EUR 11,03 mln de ***opbrengsten ter dekking van*** kosten ander water bedoelt.

[13] Bron: Gemeenteblad Gemeente Amsterdam publicatiedatum 22 december. B&W-besluit, 7 december 2010, Vaststelling tariefbepalingen 2011.

[14] Aangepast naar aanleiding van de reactie van Waternet op de conceptrapportage

[15] Aangepast naar aanleiding van de reactie van Waternet op de conceptrapportage

[16] Bron: website Waternet. https://www.waternet.nl/klantenservice/informatie-over/drinkwater/wat-kost-drinkwater-gw/

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

De kostenraming 2012 van Waternet voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit. Waternet heeft niet aangegeven wat de gerealiseerde efficiëntieverbetering in 2010 is geweest en hoe deze is verwerkt in de schattingen van de kosten 2012. ACM kan hierdoor niet vaststellen of Waternet handelt in overeenstemming met artikel 9, tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Uit het bedrijfsverslag 2011, de tariefsopbouw 2012 en het jaarverslag 2011 blijkt dat Waternet ook (in grote mate) niet-drinkwatergerelateerde opbrengsten heeft; te weten afvalwatertransport en waterbeheer (oppervlaktewater en grondwater). Uit de onderbouwing van de geraamde kosten en de activa ('balanstotaal') 2012 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en activa zijn toegerekend aan drinkwater- en niet drinkwateractiviteiten.

De vraag of de kosten die Waternet in zijn tariefsopbouw heeft opgenomen, daadwerkelijk drinkwateractiviteiten betreffen, kan niet op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting worden beantwoord, maar kan alleen langs indirecte weg worden beantwoord. Waternet stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat ondermeer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. De toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw is goedgekeurd door de externe accountant, afgezien van verwerking van de engros-leveringen. De externe accountant heeft evenmin verklaard dat het bedrijfsverslag (2011) is opgesteld in overeenstemming met het protocol. ACM constateert bovendien dat – gegeven de procentuele afwijkingen – de begrote kosten in de tariefsopbouw niet zonder meer in lijn liggen met de gerealiseerde kosten in 2011 en dat voor de afwijkingen geen toereikende toelichting beschikbaar is.

Operationele kosten

Volgens het bedrijfsverslag bedroegen de operationele kosten in 2011 EUR 68,9 mln. Waternet begroot de operationele kosten in de tariefsopbouw 2012 op EUR 63,9 mln; dit is een daling van 7,3% ten opzichte van 2011. In de toelichting op het bedrijfsverslag meldt Waternet dat bedoeld verschil de kosten van engrosleveringen betreft, omdat deze kosten wel in het bedrijfsverslag maar niet in de tariefsopbouw worden meegenomen[17].

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa

Waternet begroot de afschrijvingen in 2012 op EUR 18,4 mln. Waternet toont geen inzicht in de totstandkoming van deze raming. De begrote afschrijvingen 2012 liggen ongeveer 12,3% lager dan die de afschrijvingen zoals opgenomen in het bedrijfsverslag 2011, namelijk EUR 20,9 mln. Dit bedrag is hoger dan de afschrijvingen op drinkwateractiva die Waternet in het jaarverslag 2011 vermeldt, namelijk EUR 20,3 mln. De achtergrond van dit verschil is ACM niet bekend.

---

[17] Aangepast naar aanleiding van de reactie van Waternet op de conceptrapportage

Autoriteit Consument & Markt

Uit het jaarverslag blijkt dat Waternet haar activa waardeert tegen de aanschafwaarde. De vaste activa worden lineair afgeschreven vanaf 1 januari volgend op het jaar van aanschaf. De afschrijvingspercentages zijn gebaseerd op geschatte levensduren.

Er vanuit gaande dat Waternet ook in de tariefsopbouw de grondslagen hanteert uit het jaarverslag, constateert ACM dat de berekening van materiële vaste activa en afschrijvingen in tariefsopbouw van Waternet in overeenstemming is met artikel 11, derde en vierde lid van de Drinkwaterwet.

Vermogenskosten

Waternet begroot de vermogenskosten in 2012 op EUR 13,2 mln en de kosten voor "MDG activiteiten" (drinkwaterprojecten in het buitenland) op EUR 1 mln. ACM constateert dat de raming van laatstgenoemde kosten overeen komt met de realisatie in 2011 en dat de verhouding van deze kosten ten opzichte van de omzet uit drinkwateractiviteiten (0,9%) onder het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten ligt.

Het gemiddelde balanstotaal (cf. artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling) in 2012 bedraagt volgens Waternet EUR 309,5 mln. Dit komt overeen met gemiddeld balanstotaal over 2011, zoals vermeld in het bedrijfsverslag. In het jaarverslag 2011 rapporteert Waternet materiële vaste activa voor drinkwateractiviteiten ter grootte van EUR 306 mln, bij een balanstotaal (exclusief liquide middelen) van EUR 680 mln. Hieruit is te concluderen dat het overgrote deel van de activa, niet zijnde materiële vaste activa, kennelijk niet aan drinkwateractiviteiten is toe te rekenen. De begrote vermogenskosten ter grootte van EUR 13,2 mln bedragen 4,6% van het balanstotaal, hetgeen ruim onder het maximum ligt dat de minister heeft vastgesteld.

Als beschreven in paragraaf 4.2 begroot Waternet voor 2012 echter opbrengsten die ongeveer EUR 10 mln hoger zijn dan de kosten. In de toelichting op de conceptrapportage beschrijft Waternet dat dit opbrengsten uit engros-leveringen zijn; de kosten voor engros-leveringen zijn niet in de tariefsopbouw opgenomen.
Nog afgezien van de beweegreden van Waternet voor deze verwerkingswijze, ziet ACM twee mogelijke uitwerkingen hiervan op de beoordeling van de vermogenskosten:

- het verschil tussen opbrengsten en kosten blijft buiten beschouwing, aangezien deze extra opbrengsten geen opbrengsten voor drinkwateractiviteiten maar voor 'ander water' betreffen;
- aangezien Waternet deze opbrengsten vermeldt in de tariefsopbouw, moeten deze opbrengsten wat betreft de drinkwateractiviteiten worden beschouwd als opbrengsten waartegenover geen kosten staan en daarmee als 'winst'. Indien deze begroting daadwerkelijk zou worden gerealiseerd, leidt deze winst tot hogere vermogenskosten, of beter: vermogenskostendekking, van in totaal EUR 23,7 mln. Dit leidt ertoe dat een WACC van ongeveer 7,6% wordt gerealiseerd (zie onder), zoals blijkt uit onderstaande kostenopstelling. Dit percentage ligt ruim boven het maximum dat de minister heeft vastgesteld.

Autoriteit Consument & Markt

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012
Opbrengsten	109,6
Operationele kosten	63,9
Afschrijvingen	18,4
Vermogenskosten	23,7
Belastingen	3,7
Totale kosten	109,7
WACC (als % van de activa waarde)	7,6%

Belastingen
Uit de vermelding van de kosten blijkt in 2012 ten opzichte van 2011 een kleine daling van de belastingen.

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Omzet
De opbrengsten als vermeld in de tariefsopbouw bestaan uit 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten' (EUR 109,5 mln) en 'opbrengsten ander water' (EUR 0,6 mln). De begrote opbrengsten uit drinkwater zijn daarmee niet gelijk aan de begrote kosten voor drinkwater (EUR 99 mln); hiermee handelt Waternet niet in overeenstemming met artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

In de tariefsopbouw noemt Waternet in een verloopoverzicht het verschil tussen de gerealiseerde omzet t-1 en de begrote omzet 2012. Dit verschil is niet inhoudelijk toegelicht. Naar de mening van ACM kan hierdoor niet worden vastgesteld of Waternet handelt in overeenstemming met de bepalingen in artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit, die voorschrijven "de geraamde omzet 2012 mede is gebaseerd op de gerealiseerde omzet van het voorgaande jaar".

Maximum eigen vermogen
In artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet is bepaald dat de minister tweejaarlijks, ten behoeve van de tarieven van de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen vaststelt. Voor 2012 en 2013 is dit aandeel vastgesteld op 70%[18].
Uit de tariefsopbouw van Waternet blijkt niet de (verwachte) hoogte van het eigen vermogen in of ultimo 2012 en de eventuele consequenties voor de drinkwatertarieven 2012.
Ter indicatie van de vermogensverhouding van Waternet heeft ACM, op basis van de geconsolideerde jaarrekening 2011 van Waternet, de vermogensverhouding ultimo 2011 van het

[18] Besluit van 24 oktober 2011 van de staatssecretaris van I&M (DP2011055738)

geconsolideerde waterbedrijf onderzocht. Voor Waternet bedraagt deze 1%[19]. Dit percentage betreft niet uitsluitend drinkwateractiviteiten. Aangezien dit percentage ver onder het door de minister gestelde maximum ligt en acht ACM het niet voor de hand liggend dat Waternet de norm van 70% overschrijdt.

Tarieven
ACM stelt vast dat de weergave van de drinkwatertarieven in de tariefsopbouw zich beperkt tot kwantitatieve eindresultaten. Zoals weergegeven in paragraaf 4.2 is het beeld dat de tarieven licht stijgen of gelijk blijven.

In de tariefsopbouw vermeldt Waternet tarieven voor 'nieuwe aansluitingen', 'vastrecht', 'geleverd drinkwater (m3)' en 'geleverd drinkwater onbemeterd'. Dit is overeenkomstig artikel 10, eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Voor de toets op het inzicht in kostentoerekening dient het drinkwaterbedrijf bij de tarieven aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De tariefsopbouw van Waternet biedt dit inzicht alleen op het niveau van de totale tariefopbrengsten.
Voor de volledigheid: in de tariefsopbouw drukt Waternet de ***totale*** kosten 2012 uit in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter geleverd drinkwater'. Deze presentatie is geschikt voor vergelijkingsdoeleinden maar betreft geen ***kostentoerekening***.

De tariefsopbouw verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit.

Tot slot kan met de gegevens die Waternet in de tariefsopbouw vermeldt geen sluitende berekening worden opgesteld van tarieven, volumes en totale omzet. De totale begrote omzet uit drinkwater bedraagt EUR 109,6 mln. In de tariefsopbouw ontbreekt het verwachte aantal nieuwe aansluitingen en het volume te leveren hoeveelheid drinkwater onbemeterd. Verder blijkt uit de tariefsopbouw niet hoe in de begrote omzet is omgegaan met opbrengsten uit bijzondere diensten (bijvoorbeeld kermisaansluitingen, automatische incasso).

[19] Berekend als: Eigen Vermogen / [Balanstotaal-/-Liquide Middelen]: 7,4 / [680,5 -/- 0] = 1%.

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief (in EUR)	Volume	Omzet (in EUR mln)
Aansluittarief	1.090,00	Onbekend	Onbekend
Vastrecht (per aansluiting)	42,20	489.132	20,6
Drinkwater per m3	1,3	66.500.000[20]	86,5
Drinkwater onbemeterd	40,27	Onbekend	Onbekend
Totale omzet			107,1
Begrote opbrengsten drinkwateractiviteiten			109,6
Verschil			2,5

[20] Aangepast naar aanleiding van de reactie van Waternet op het conceptrapport: begrote kubieke meters drinkwater volgens tariefsopbouw (84,6 mln) verlaagd met 18,1 mln m3 engros-levering.

5 Conclusies Waternet

ACM stelt vast dat de tariefsopbouw van Waternet vrijwel alleen eindresultaten bevat en nauwelijks onderbouwing van en toelichting op keuzes en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

Uit de tariefsopbouw blijkt dat de begrote opbrengsten voor 2012 ongeveer gelijk zijn aan de gerealiseerde opbrengsten van 2011. De begrote kosten in 2012 zijn flink lager, zowel de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten als de belastingen zijn in 2012 lager dan in 2011. In de begroting 2012 zijn de opbrengsten en kosten niet met elkaar in evenwicht, doordat onder de opbrengsten ook inkomsten uit engros-leveringen zijn opgenomen. De tarieven zijn in 2012 iets hoger of vergelijkbaar met 2011.

Op basis van de door Waternet aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefstelling in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de door Waternet begrote kosten in de tariefsopbouw zijn ingedeeld in de wettelijk voorgeschreven componenten;
- de door Waternet begrote kosten voor drinkwateractiviteiten in het buitenland bedragen niet meer dan 1% van de geraamde omzet; en
- de tariefsopbouw 2012 van Waternet vermeldt tenminste de drie voorgeschreven tarieven
- aannemelijk is dat Waternet de activa heeft gewaardeerd tegen historische kostprijs, en
- aannemelijk is dat Waternet de afschrijvingskosten heeft berekend volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes.

Op basis van de door Waternet aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefstelling niet in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de tarieven zijn op totaalniveau niet kostendekkend aangezien de door Waternet voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten meer is dan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten; want
- de door Waternet voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten van EUR 110 mln is niet gelijk aan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten, en
- de door Waternet begrote vermogenskostenvoet in 2012 is niet hoger dan de door de minister vastgestelde maximale vermogenskostenvoet.

Op basis van de door Waternet aangeleverde informatie heeft ACM voor de volgende bepalingen niet kunnen vaststellen of de tariefstelling in overeenstemming is met de Drinkwaterwet en – regelgeving:

- de door Waternet geraamde activa, kosten en omzet hebben uitsluitend betrekking op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- Waternet heeft geanalyseerd welke kostenefficiëntie in voorgaande jaren is gerealiseerd en heeft deze betrokken in de tarieven voor 2012;
- de omzetraming 2012 is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorgaand jaar;

- de totale kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) worden toegerekend aan de onderscheiden producten en diensten en deze uitkomst werkt uit in het tarief per product/dienst, en
- dat de totale geraamde omzet uit drinkwateractitviteiten gelijk is aan het somproduct van de producten/diensten en tarieven die Waternet vermeldt in haar tariefsopbouw 2012.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Waternet

TARIEFSOPBOUW JAAR t+1

Drinkwaterbedrijf: Waternet
Contactpersoon: Brian Sewbaks
Telefoonnummer: 020 608 2040
Email: brian.sewbaks@waternet.nl

Scope: activiteiten drinkwater
Definities en uitgangspunten: Protocol Prestatievergelijking Drinkwaterbedrijven 2012
Frequentie: jaarlijks
Timing: voor 1 december van jaar t
Hoe aanleveren: per bedrijf aan te leveren aan ILT
Looptijd aan te leveren informatie: 1 januari tot en met 31 december van jaar t+1
Relevante rapportages: rapportage Bedrijfsverslag, rapportage Prestatievergelijking, rapportage
Wet: Drinkwaterbesluit; artikel 10; lid 1 t/m 4

	0.) Aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters	**Begroting jaar t+1**
0a	Totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen	489.132
0b	Totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater	84.600.000

A. Kosten

	1.) Kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	**Begroting jaar t+1**
1a	Operationele kosten	€ 63,9
1b	Afschrijvingen	€ 18,4
1c	Vermogenskosten	€ 13,2
1d	Belastingen	€ 3,7
	Totaal kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	€ 99,1

	2.) Kosten drinkwater per aansluiting (€)	**Begroting jaar t+1**
2a	Operationele kosten - per aansluiting	€ 130,55
2b	Afschrijvingen - per aansluiting	€ 37,56
2c	Vermogenskosten - per aansluiting	€ 27,07
2d	Belastingen - per aansluiting	€ 7,52
	Totaal kosten drinkwater per aansluiting (€)	€ 202,70

	3.) Kosten drinkwater per kubieke meter (€)	**Begroting jaar t+1**
3a	Operationele kosten - per kubieke meter	€ 0,75
3b	Afschrijvingen - per kubieke meter	€ 0,22
3c	Vermogenskosten - per kubieke meter	€ 0,16
3d	Belastingen - per kubieke meter	€ 0,04
	Totaal kosten drinkwater per kubieke meter (€)	€ 1,17

	4.) WACC-informatie (mln €)	**Begroting jaar t+1**
4a	Begrote vermogenskosten	€ 13,24
4b	MDG activiteiten (cf DWBesluit art. 8 lid 2 en 3)	€ 1,00
4c	Correctie bedrijfsresultaat t-1	€ 0,00
4d	Gemiddeld balanstotaal (cf DWRegeling art. 6 lid 2)	€ 309,50
4e	Begrote vermogenskosten in % van balanstotaal	4,60%

B. Inkomsten

	5.) Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	**Begroting jaar t+1**
5a	Opbrengsten drinkwateractiviteiten	€ 109,55
5b	Opbrengsten ander water	€ 0,63
5c	Opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten	€ 0,00
5d	Totaal Opbrengsten drinkwaterbedrijf	€ 110,18

	6.) Omzetontwikkeling drinkwateractiviteiten (mln €)	
6a	Realisatie omzet t-1	€ 109,58
6b	Ontwikkelingen van invloed op omzet	-€ 0,03
6c	Begroting omzet t+1	€ 109,55

	7.) Tarieven huishoudelijk gebruik (€) excl. Belasting op Leidingwater en Btw (€)	**Begroting jaar t+1**
7a	Aansluittarief - per aansluiting	€ 1.090,0
7b	Vastrecht - per aansluiting	€ 42,2
7c	Prijs geleverd drinkwater - per kubieke meter	€ 1,3
7d	Prijs geleverd drinkwater onbemeterd	€ 40,27

Toelichting op verschil in tarieven (niet discriminerend): n.v.t.

*Heeft de Minister gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid op grond van artikel 13 lid 2 DwW tot het geven van een aanwijzing aan of het stellen van nadere regels voor het drinkwaterbedrijf? Ja / Nee**
Zo ja, dan volgt hieronder een toelichting op de wijze waarop opvolging is gegeven aan de aanwijzing of nadere regels van de Minister: n.v.t.

*) Doorhalen wat niet van toepassing is

opbouw begroting 2012 naar DW-wet v10.xlsx/ Tariefsopbouw/ print: 04-10-2012

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet. Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lamé

Autoriteit
Consument & Markt

Bijlage: Wettelijk kader

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Drinkwaterbesluit

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving

Drinkwaterwet

Artikel 7

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft tot taak:
    a. het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening in het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied;
    b. het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in dat distributiegebied;
    c. het overeenkomstig artikel 8 leveren van drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied, en
    d. het borgen van de kwaliteit en duurzaamheid van het productie- en distributieproces en het geleverde drinkwater.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:
    a. het bijdragen aan de bescherming van de bronnen voor de drinkwatervoorziening in zijn distributiegebied tegen verontreiniging, waaronder in elk geval wordt begrepen:
        1. het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit van deze bronnen;
        2. het beheren of medebeheren van terreinen rondom deze bronnen gericht op het voorkomen of beperken van verontreiniging van deze bronnen;
    b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:
        1. het geven van voorlichting aan consumenten;
        2. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;
        3. het overeenkomstig artikel 24 uitvoeren van controles ten aanzien van bedoelde installaties.
3. De infrastructuur die door de eigenaar van een drinkwaterbedrijf overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, is of wordt aangelegd, hersteld, vernieuwd of uitgebreid wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk of openbare werken van algemeen nut.
4. Indien de eigenaar van een drinkwaterbedrijf baten die zijn verkregen ter uitvoering van een taak of taken als bedoeld in het eerste of tweede lid aanwendt voor het verrichten van economische activiteiten, geschiedt de aanwending van die baten tegen condities die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten. De artikelen 25a, aanhef en onderdeel d, en 25b van de Mededingingswet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigenaren van drinkwaterbedrijven.

Artikel 10

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.

2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11
1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12
1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Artikel 13
1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
   a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;
   b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de

Autoriteit Consument & Markt

aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

****

Drinkwaterbesluit

Artikel 6. Vermogenskostenvoet

1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen

1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
    a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
    b. de ruimte voor investeringen;
    c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
    a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen;
    b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
    c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
   b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
   a. aansluitkosten,

   b. vastrecht, en
   c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
   a. operationele kosten,
   b. afschrijvingen,
   c. vermogenskosten, en
   d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

****

Drinkwaterregeling

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet

Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
   1. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
   2. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;
d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van

Autoriteit Consument & Markt

artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.

2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
    a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
    b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
    c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
    d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
    e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Advies

Aan	Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.	
Van	Autoriteit Consument en Markt
Datum	**25 juli 2013**
Onderwerp	103622 Advies drinkwatertarieven 2012 Dunea
Bijlage(n)	3

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit Consument & Markt

Inhoudsopgave

1 Inleiding **3**

Leeswijzer **3**

2 Context **4**

2.1 Wettelijk kader 4
2.2 Taken van ACM 5

3 Toetsing van drinkwatertarieven **8**

3.1 Inhoudelijke toetsing 8
3.2 Werkwijze 10

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Dunea **11**

4.1 Betrokken informatie 11
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011 11
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1) 13
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2) 16

5 Conclusies Dunea **19**

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Dunea **20**

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport **21**

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving **23**

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het toezicht advies te vragen aan ACM. Op 15 november 2012 heeft de ILT ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012.

Om een gedegen advies te kunnen geven heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de drinkwaterbedrijven aan de ILT hebben verstrekt en op openbare informatie die via de website van het desbetreffende drinkwaterbedrijf beschikbaar is. ACM is niet in de gelegenheid gesteld om vragen aan de drinkwaterbedrijven te stellen over de totstandkoming van de tarieven en onderliggende relevante documenten.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2012 van drinkwaterbedrijf Dunea. Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Daarnaast heeft ACM een aparte adviesrapportage opgesteld voor de ILT. Hierin geeft ACM haar zienswijze op enkele bepalingen in de drinkwaterwet- en regelgeving, zoals de interpretatie van het begrip ‘kostendekkendheid’. Tevens geeft ACM haar mening over de manier waarop de drinkwaterbedrijven invulling hebben gegeven aan wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld het gebruik van het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012. Voor een juiste interpretatie van de beoordelingsrapportages van de drinkwaterbedrijven beveelt ACM aan kennis te nemen van deze adviesrapportage..

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2012 van Dunea beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

ACM heeft aan de rapportage drie bijlagen toegevoegd:

1. het tariefvoorstel 2012 van Dunea
2. de adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012 van de ILT
3. de voor de tariefbeoordeling relevante artikelen uit de drinkwaterregelgeving

Autoriteit Consument & Markt

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen. In bijlage 3 zijn deze artikelen weergegeven.

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen. De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend[1].

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:
1) het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2) het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3) het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren[2].

Kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven

Het centrale element van het tarieftoezicht is de eis van kostendekkendheid van de tarieven, welk beginsel in de drinkwaterwet is vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden beschermd tegen misbruik van een monopoliepositie door de drinkwaterbedrijven in de vorm van

[1] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.
[2] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

tarieven die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering[3]. Dit uitgangspunt is terecht gekomen in artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

In artikel 12 van de Drinkwaterwet is vervolgens bepaald dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken hoe de kosten in de tarieven zijn verwerkt. In artikel 9 van het Drinkwaterbesluit worden de elementen van de tarieven en de wijze van berekening nader beschreven. Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit stelt tenslotte dat de drinkwaterbedrijven transparant dienen te zijn over de totstandkoming van de tarieven.

2.2 Taken van ACM

De wetgever heeft enkele taken voor ACM opgenomen in onderdelen van de regelgeving. Een van die taken is het adviseren van de ILT, die primair is belast met het toezicht op naleving van de Drinkwaterwet. In artikel 8a, tweede lid van het Drinkwaterbesluit en artikel 7 van de Drinkwaterregeling is bepaald dat de ILT advies bij ACM dient in te winnen bij haar toezicht op naleving van de kostendekkendheid van de drinkwatertarieven, zoals bepaald in artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van de het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden deze bepalingen nader besproken.

Overschrijding geraamde bedrijfsresultaat

Artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet bepaalt dat, indien het gerealiseerde bedrijfsresultaat de geraamde vermogenskosten overschrijdt, deze overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling van een volgend kalenderjaar. ACM beoordeelt op basis van het verslag dat de drinkwaterbedrijven aan de Minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) sturen in jaar t of er sprake was van een overschrijding in jaar t-1, en vervolgens te beoordelen op basis van de begroting of deze eventuele overschrijding gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t+1.

Totstandkoming van de tarieven

Paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit bestaat uit de artikelen 6 t/m 10. Met de samenhangende artikelen uit de Drinkwaterregeling bepalen deze artikelen hoe de kosten in de tarieven dienen te worden verwerkt. De adviestaak van ACM houdt in dat zij beoordeelt of de tarieven tot stand zijn gekomen op de wijze die deze artikelen voorschrijven. Hieronder worden deze artikelen toegelicht.

WACC

Artikel 6 van het Drinkwaterbesluit gaat over de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, ook wel aangeduid met de Engelse term: ***weighted average cost of capital*** (hierna: WACC). De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het bedrijf is gefinancierd (rente op een lening, dividend-uitkering, etc). Artikel 6 verwijst naar bijlage C van het besluit waarin een methode is opgenomen die de minister dient te hanteren bij de bepaling van de WACC. Tevens verwijst artikel 6 van het Drinkwaterbesluit naar de Drinkwaterregeling (artikel 5) voor nadere regels ten aanzien van de bepaling van de vermogenskostenvoet.

[3] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

Autoriteit Consument & Markt

Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks de WACC vast. ACM adviseert de minister hierin op grond van artikel 7 van de Drinkwaterregeling. Voor de vaststelling van de WACC voor de jaren 2012 en 2013 heeft ACM de minister in oktober 2011 specifiek geadviseerd. Om die reden heeft ACM artikel 6 van het Drinkwaterbesluit buiten beschouwing gelaten bij haar advisering aan de ILT over de drinkwatertarieven 2012.

Aandeel eigen vermogen

Artikel 7 van het Drinkwaterbesluit gaat over het aandeel eigen vermogen. Op grond van artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen: een solvabiliteitsplafond. Dit plafond is in de wet opgenomen om te voorkomen dat de drinkwaterbedrijven onnodig hoge reserves opbouwen[4]. Bij de vaststelling dient de minister de kredietwaardigheid, de ruimte voor investeringen en het vermogen om tegenvallers op te vangen, in acht te nemen. Tevens is in dit artikel bepaald wanneer een verzoek om af te wijken van dit maximaal vastgestelde eigen vermogen wordt toegestaan.

Begroting van de kosten

Artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat in de tarieven alleen kosten mogen worden doorberekend die worden gemaakt ten behoeve van de wettelijke taken die horen bij de openbare drinkwatervoorziening zoals genoemd in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Daarbij mogen de kosten voor de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet op grond van deze wettelijke taken. Deze kosten dienen in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding. Het vierde lid van artikel 8 verwijst naar de Drinkwaterregeling waarin nadere eisen kunnen worden gesteld over de door te berekenen vermogenskosten. De Drinkwaterregeling stelt in artikel 6 een maximum aan de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in de tarieven. Dit maximum is gelijk aan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de activawaarde. Daarbij wordt verwezen naar artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet waarin wordt bepaald dat de materiële vaste activa moeten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Berekening van de tarieven

Artikel 9 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat de berekening van de tarieven twee elementen moet bevatten: een raming van de omzet die wordt behaald met de wettelijke taken en een raming van de kosten die worden gemaakt voor deze taken. De raming van de omzet dient daarbij te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorgaande kalenderjaar. Bij de raming van de kosten moet de gerealiseerde kostenefficiëntie worden betrokken en de resultaten van de prestatievergelijking die drinkwaterbedrijven moeten maken op grond van artikel 43 van de Drinkwaterwet.

Kostentransparantie

Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat drinkwaterbedrijven jaarlijks voor 1 december een overzicht publiceren met de tarieven voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater. Dit

---

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 45 (gewijzigd Amendement Boelhouwer en Koppejan)

overzicht moet tenminste de tarieven weergeven voor de aansluiting, het vastrecht en het drinkwater per kubieke meter. Bovendien dient het overzicht te specificeren hoe deze tarieven zijn afgeleid uit de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Tevens dient het drinkwaterbedrijf inzicht te verschaffen hoe de kosten zijn toegerekend voor de levering van ander water dan drinkwater via het distributienet.

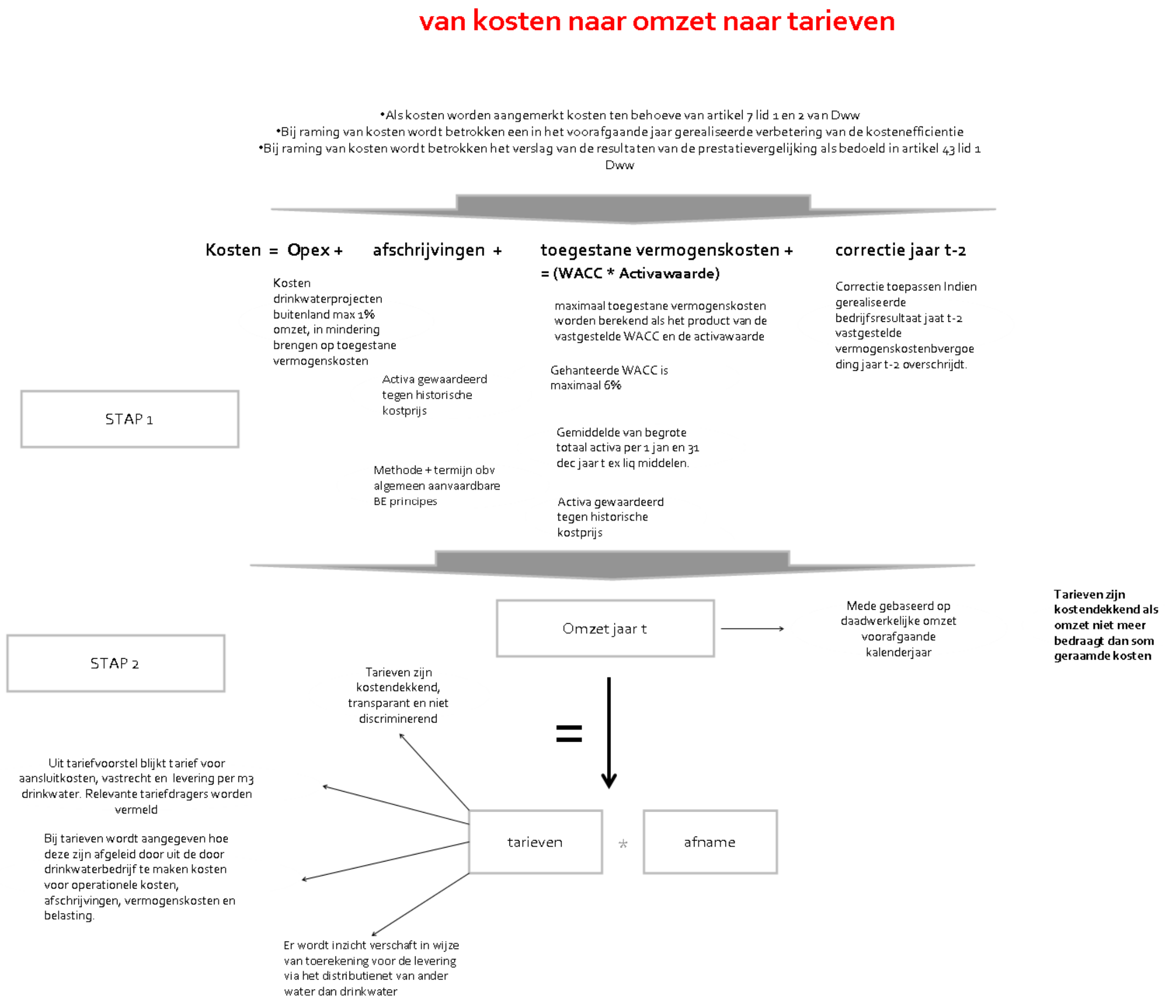
3 Toetsing van drinkwatertarieven

3.1 Inhoudelijke toetsing

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbedrijf en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van zijn adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen
Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

Autoriteit Consument & Markt

Stap 1: toetsing van de kosten

ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten;
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten[5];
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten;
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald;
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs;
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde;
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december;
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t[6].

Stap 2: toetsing van de tarieven

De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
- of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de omzet en een begroting van de kosten voor deze taken;
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen;

---

[5] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien de wettelijke prestatievergelijking door dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

[6] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien voor t-2 (i.c. 2010) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld. De norm-WACC is derhalve gelijk aan de gerealiseerde WACC.

- of de tarieven kostendekkend zijn[7];
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen;
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend;
- of de tarieven tevens transparant en niet discriminerend zijn.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2012 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het Bedrijfsverslag en het jaarverslag.

---

[7] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

Autoriteit Consument & Markt

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Dunea

4.1 Betrokken informatie

ACM heeft van de ILT voor de toetsing van de drinkwatertarieven de volgende informatie over Dunea ontvangen:

- "Tariefsopbouw 2012", gedateerd 31 oktober 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw. Dit document behoeft niet te worden gecontroleerd of beoordeeld door een externe accountant.
- "Bedrijfsverslag 2011", gedateerd 13 november 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag. Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
- Reactie van Dunea op het concept rapport, gedateerd op 1 mei 2013. Waar deze reactie heeft geleid tot aanpassing, is dit met een voetnoot aangegeven.

ACM heeft tevens het jaarbericht 2011 van Dunea betrokken in de beoordeling. Dit jaarbericht is ontleend aan de website van Dunea. De in dit jaarbericht opgenomen jaarrekening is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
Het jaarbericht omvat alle drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten van het drinkwaterbedrijf.
De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag worden geacht uitsluitend de drinkwateractiviteiten te omvatten. Het bedrijfsverslag is opgesteld conform het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012 (hierna: protocol).[8]

In de tariefsopbouw noemt Dunea de volgende 'relevante rapportages': rapportage Bedrijfsvoering, rapportage Prestatievergelijking en rapportage Verbeterplan. ACM beschikt niet over deze rapportages en evenmin over een nadere toelichting of achtergronden bij de eerder genoemde documenten.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011

De tariefsopbouw is als bijlage 1 bijgevoegd en betreft – kortweg – een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw zelf is geen toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen. De tariefsopbouw is niet voorzien van een verklaring van een externe deskundige omtrent de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar Dunea verwijst en, gedeeltelijk, op basis van het oordeel van de externe accountant bij die stukken.

De <u>kosten</u>, weergegeven in EUR mln, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten,

---

[8] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter'. De tariefsopbouw geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, nl. 2,9%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten', 'opbrengsten ander water' en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten'. Dunea heeft in het segment 'huishoudelijk gebruik' de volgende tariefsoorten weergegeven: 'aansluittarief' en 'vastrecht' (beide per aansluiting), 'prijs geleverd drinkwater per kubieke meter' en 'prijs geleverd drinkwater onbemeterd'. Bij deze laatste tariefsoort is overigens geen tarief weergegeven. Ook heeft Dunea het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen en de totaal aantal te leveren kubieke meters drinkwater vermeld. Dunea geeft aan dat de definities en uitgangspunten uit het protocol zijn toegepast.

Het bedrijfsverslag omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag is opgemaakt in overeenstemming met de grondslagen zoals vastgelegd in het protocol en de 'invulinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven'.
Het is ACM niet bekend wat de interpretaties van de accountant van Dunea zijn (geweest) en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven.

In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die Dunea heeft begroot voor 2012 vergeleken met die in 2011. De begrote opbrengsten in 2012 zijn (afgerond) gelijk aan de opbrengsten in 2011. De kosten in 2012 zijn over het geheel genomen lager in vergelijking met de gerealiseerde cijfers in 2011 op basis van het bedrijfsverslag. De belastingen vallen lager uit, als gevolg van de afschaffing van de grondwaterbelasting in 2012. De vermogenskosten daarentegen stijgen aanzienlijk in 2012. Als wordt gecorrigeerd voor het effect van afschaffen van de grondwaterbelasting, stijgen de kosten licht.

ACM constateert dat de opbrengsten en kosten in de begroting 2012 niet met elkaar in evenwicht zijn; de opbrengsten zijn EUR 2 mln hoger dan de kosten[9]. In paragraaf 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten.

---

[9] Uit de reactie van Dunea op het conceptrapport maakt ACM op dat Dunea bij de opbrengsten uitgaat van ***genormeerde*** vermogenskosten, maar bij de kosten van ***geraamde*** vermogenskosten.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking
Opbrengsten	124,1	124,1	-0,0%
Operationele kosten	64,1	68,9	-7,0%
Afschrijvingen	34,4	32,5	5,8%
Vermogenskosten	14,5	11,5	26,1%
Belastingen	9,1	11,2	-18,8%
Totale kosten	122,1	124,1	-1,6%
WACC (als % van de activa waarde)	2,9%	2,3%	

De tarieven in 2012 verschillen niet veel van die van 2011. Het vastrechttarief blijft gelijk, het drinkwatertarief per m3 daalt licht.

Tarieven in EUR excl. belasting en BTW	Tarief 2012	Tarief 2011	Afwijking
Aansluittarief	804,58	Onbekend	
Vastrecht (per aansluiting)	58,08	58,08	-
Drinkwater per m³	1,06	1,09	2,8%
Drinkwater onbemeterd	-		

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

De kostenraming 2012 van Dunea voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit. Dunea heeft niet aangegeven wat de gerealiseerde efficiëntieverbetering in 2010 is geweest en hoe deze is verwerkt in de schattingen van de kosten 2012. ACM kan hierdoor niet vaststellen of Dunea handelt in overeenstemming met artikel 9.2a van het Drinkwaterbesluit.

Uit het jaarbericht 2011 blijkt dat Dunea ook, in beperkte omvang, niet-drinkwatergerelateerde opbrengsten heeft. Uit de onderbouwing van de geraamde kosten en de activa ('balanstotaal') 2012 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en activa zijn toegerekend aan drinkwater- en niet-drinkwateractiviteiten. Uit een vergelijking tussen het balanstotaal ultimo 2011 volgens het jaarverslag 2011 en dat volgens het bedrijfsverslag, maakt ACM op dat Dunea kennelijk niet alle activa toerekent aan drinkwateractiviteiten[10]. De afschrijvingskosten echter worden (meer dan) volledig toegerekend aan drinkwateractiviteiten[11].

[10] Hierbij is aangenomen dat het verschil niet wordt veroorzaakt door een verschil in waarderingsgrondslagen.

[11] Bijvoorbeeld: in het bedrijfsverslag 2011 vermeldt Dunea een balanstotaal ultimo 2011 van EUR 499 mln. Dit is minder dan het balanstotaal ultimo 2011 in het jaarrekening, onder aftrek van de Liquide Middelen (EUR 519,4 mln). Dit lijkt erop te wijzen dat Dunea niet alle activa toerekent aan drinkwateractiviteiten. Echter, de afschrijvingskosten op vaste activa, opgegeven in het bedrijfsverslag (EUR 32,5 mln) zijn hoger dan in de winst- en verliesrekening in de jaarrekening (EUR 31,8 mln).

Autoriteit Consument & Markt

De vraag of de kosten die Dunea in zijn tariefsopbouw heeft opgenomen, daadwerkelijk drinkwateractiviteiten betreffen, kan niet op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting worden beantwoord, maar kan alleen langs indirecte weg worden beantwoord. Dunea stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat ondermeer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. De toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw is niet gevalideerd door een externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag (2011) is opgesteld in overeenstemming met het protocol. ACM constateert echter dat – gegeven de procentuele afwijkingen – de begrote kosten in de tariefsopbouw, niet zonder meer in lijn liggen met de gerealiseerde kosten in 2011 en dat de voor afwijkingen geen toereikende toelichting beschikbaar is. Op grond hiervan kan niet zonder meer worden aangenomen dat het protocol daadwerkelijk is toegepast bij het bepalen van de kosten in de tariefsopbouw 2012.

Operationele kosten

Volgens het bedrijfsverslag bedroegen de operationele kosten in 2011 EUR 68,9 mln. Dunea begroot de operationele kosten in 2012 op EUR 64,1 mln; dit is een daling van bijna 7% ten opzichte van 2011. Dunea beschrijft niet hoe deze raming tot stand is gekomen en wat de achtergrond van de daling is.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa

Dunea begroot de afschrijvingen in 2012 op EUR 34,4 mln; ten opzichte van 2011 betekent dit een stijging van 5,8%. Dunea licht niet toe hoe deze raming tot stand is gekomen.

Het gemiddelde balanstotaal stijgt in 2012, ten opzichte van 2011, met 3,3%. Overigens komt ACM de gemiddelde waarde van het balanstotaal in 2012 opmerkelijk voor. Voor 2012 gaat Dunea uit van een gemiddelde van EUR 513 mln. Volgens het bedrijfsverslag 2011 bedraagt het balanstotaal ultimo 2011 EUR 499 mln. Gegeven de in de artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling voorgeschreven berekeningswijze van ‘gemiddeld balanstotaal’ (namelijk: [balanstotaal primo boekjaar + balanstotaal ultimo boekjaar] / 2), zou dat betekenen dat Dunea uitgaat van een balanstotaal ultimo 2012 van EUR 527 mln. Dit houdt een stijging in van EUR 28 mln in 2012. Deze toename komt ACM hoog voor. Ter vergelijking: volgens het jaarverslag 2011 nam in 2011 het balanstotaal[12] van Dunea toe met EUR 3,1 mln.

In het jaarbericht vermeldt Dunea dat het bedrijf de activa waardeert tegen de historische kostprijs. De vaste activa worden lineair afgeschreven tegen een vast percentage van de vervaardigings- of aanschaffingsprijs. Dit percentage is gebaseerd op de geschatte economische levensduur van de activa. De afschrijvingskosten voor materiële vaste activa worden berekend op basis van afschrijvingsmethoden en –termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische

[12] Exclusief Liquide Middelen, overeenkomstig artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling

principes zijn bepaald.

Er vanuit gaande dat Dunea in de tariefsopbouw de grondslagen hanteert uit het jaarbericht, constateert ACM dat de waardering van de materiële vaste activa en afschrijvingen in tariefsopbouw van Dunea in overeenstemming is met artikel 11, derde en vierde lid van de Drinkwaterwet.

Vermogenskosten

Dunea begroot de vermogenskosten in 2012 op EUR 14,5 mln en de kosten voor "MDG activiteiten" (drinkwaterprojecten in het buitenland) op EUR 0,44 mln. De verhouding van deze kosten ten opzichte van de omzet uit drinkwateractiviteiten ligt onder het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten. ACM constateert wel dat de raming van laatstgenoemde kosten hoger is dan de realisatie zoals opgegeven in het jaarbericht 2011[13]. ACM constateert tevens dat in het bedrijfsverslag 2011 het bedrag voor buitenlandse activiteiten sterk afwijkt[14] van het bedrag dat Dunea rapporteert in het jaarverslag 2011.

Het gemiddelde balanstotaal (cf. artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling) bedraagt volgens Dunea EUR 513 mln. De begrote vermogenskosten ter grootte van EUR 14,5 mln bedragen daarmee 2,8% van het balanstotaal.
De opbrengsten in de begroting van Dunea van 2012 zijn echter EUR 2 mln hoger dan de kosten. Voor de verklaring hiervoor verwijst ACM naar de toelichting van Dunea, zoals verwoord in voetnoot 9. ACM kan Dunea echter niet volgen in deze toelichting: indien de begroting in 2012 daadwerkelijk wordt gerealiseerd, leidt dit tot EUR 2 mln meer winst en daarmee tot hogere vermogenskosten, of beter: een hogere vermogensvergoeding, van in totaal EUR 16,5 mln. Dit leidt ertoe dat een WACC van ongeveer 3,2% wordt gerealiseerd, zoals blijkt uit onderstaande kostenopstelling. Dit percentage ligt overigens (nog steeds) ruim onder het maximum dat de minister heeft vastgesteld.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012
Opbrengsten	124,1
Operationele kosten	64,1
Afschrijvingen	34,4
Vermogenskosten	16,5
Belastingen	9,1
Totale kosten	124,1
WACC (als % van de activa waarde)	3,2%

Dunea geeft in het bedrijfsverslag 2011 aan dat de kosten voor vreemd vermogen in 2011 EUR 11,7 mln bedragen. In het jaarbericht 2011 vermeldt Dunea hetzelfde bedrag bij rentebaten en -lasten. Op basis hiervan stelt ACM vast dat Dunea alle vermogenskosten en -opbrengsten toerekent aan drinkwateractiviteiten.

[13] ACM leidt uit het jaarbericht 2011 (p44) af dat de kosten voor buitenlandprojecten in 2011 EUR 0,3 mln bedroegen.

[14] In het bedrijfsverslag 2011 geeft Dunea een bedrag voor buitenlandse activiteiten op van EUR 0,8 mln

Belastingen
Uit de vermelding van de kosten blijkt in 2012 ten opzichte van 2011 een daling van de belastingen. Uit de informatie in het jaarbericht 2011 leidt ACM af dat het gaat om het doorberekenen van grondwaterbelasting en precariobelasting. In 2012 is de grondwaterbelasting afgeschaft, waardoor de belasting zoals vermeld in de begroting voor 2012 alleen de precariobelasting betreft. De begrote precario (EUR 9,1 mln) is hoger dan de gerealiseerde precariobelasting in 2011 volgens het jaarbericht (EUR 8,2 mln). Dunea geeft aan in het jaarbericht 2011 dat de door de gemeenten berekende precario per gemeente wordt omgerekend naar een bedrag per verbruiksadres. Deze brengt Dunea vervolgens in rekening als een opslag op het vastrecht, inclusief een toeslag voor administratiekosten en btw.

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Omzet
De opbrengsten als vermeld in de tariefsopbouw bestaan uit 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten' (EUR 124,1 mln) 'opbrengsten ander water' (EUR 0,03 mln) en 'overige niet-drinkwateractiviteiten' (EUR 16,9 mln). De begrote opbrengsten uit drinkwater zijn EUR 2 mln hoger dan de begrote kosten voor drinkwater. Hierdoor voldoet Dunea niet aan artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit. Aangenomen dat de tarieven 2012 zijn afgeleid uit de begrote opbrengsten, concludeert ACM dat de tarieven van Dunea voor 2012 niet kostendekkend zijn, hetgeen in strijd is met artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet. Dat het verschil van EUR 2 mln, zoals Dunea stelt, is toe te schrijven aan het gebruik van genormeerde in plaats van geraamde vermogenskosten en dat de genormeerde vermogenskosten voldoen aan de wettelijke norm, doet hier voor ACM niet aan af.

In de tariefsopbouw noemt Dunea in een verloopoverzicht het verschil tussen de gerealiseerde omzet t-1 en de begrote omzet 2012. Dit verschil is niet inhoudelijk toegelicht. Naar de mening van ACM kan hierdoor niet worden vastgesteld of Dunea handelt in overeenstemming met de bepalingen in artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit, die voorschrijven "de geraamde omzet 2012 mede is gebaseerd op de gerealiseerde omzet van het voorgaande jaar".

Maximum eigen vermogen
In artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet is bepaald dat de minister tweejaarlijks, ten behoeve van de tarieven van de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen vaststelt. Voor 2012 en 2013 is dit aandeel vastgesteld op 70%[15].
Uit de tariefsopbouw van Dunea blijkt niet de (verwachte) hoogte van het eigen vermogen in of ultimo 2012 en de eventuele consequenties voor de drinkwatertarieven 2012. ACM kan daarom niet vaststellen of Dunea handelt in overeenstemming met artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet.

---

[15] Besluit van 24 oktober 2011 van de staatssecretaris van I&M (DP2011055738)

Ter indicatie van de vermogensverhouding van Dunea heeft ACM, op basis van de geconsolideerde jaarrekening 2011 van Dunea, de vermogensverhouding ultimo 2011 van het geconsolideerde waterbedrijf onderzocht. Voor Dunea bedraagt deze 31%. Dit percentage betreft niet uitsluitend drinkwateractiviteiten. Aangezien dit percentage ruim onder het door de minister gestelde maximum ligt en de niet-drinkwateractiviteiten van Dunea relatief beperkt in omvang zijn, acht ACM het niet voor de hand liggend dat Dunea de norm van 70% overschrijdt.

Tarieven

ACM stelt vast dat de weergave van de drinkwatertarieven in de tariefsopbouw zich beperkt tot kwantitatieve eindresultaten. Zoals weergegeven in paragraaf 4.2 is het beeld dat de tarieven exclusief belastingen licht stijgen en inclusief belastingen dalen. Dunea licht niet toe hoe de tarieven tot stand zijn gekomen.

In de tariefsopbouw vermeldt Dunea de volgende tarieven: ‘aansluittarief per aansluiting’, ‘vastrecht’, ‘prijs geleverd drinkwater per kubieke meter’. Dit is overeenkomstig artikel 10 leden 1 en 2 van het Drinkwaterbesluit.

Voor de toets op het inzicht in kostentoerekening dient het drinkwaterbedrijf bij de tarieven aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De tariefsopbouw van Dunea biedt dit inzicht alleen op het niveau van de totale tariefopbrengsten.
Voor de volledigheid: in de tariefsopbouw drukt Dunea de ***totale*** kosten 2012 uit in achtereenvolgens ‘kosten per aansluiting’ en ‘kosten per kubieke meter geleverd drinkwater’. Deze presentatie is geschikt voor vergelijkingsdoeleinden maar betreft geen ***kostentoerekening***.
De tariefsopbouw verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit.

Tot slot kan met de gegevens die Dunea in de tariefsopbouw vermeldt geen sluitende berekening worden opgesteld van tarieven, volumes en totale omzet. De totale begrote omzet uit drinkwater bedraagt EUR 124,1 mln. In de tariefsopbouw ontbreekt het verwachte aantal nieuwe aansluitingen. Hierdoor kan ACM niet vaststellen of de begrote omzet uit drinkwateractiviteiten (volledig) wordt behaald met de voorgenomen tarieven. Op basis van de beschikbare informatie komt ACM slechts tot een omzet van EUR 118,5 mln, ongeveer EUR 5 mln lager dan de totale begrote omzet.[16] Dit verschil zou de omzet uit ‘nieuwe aansluitingen’ moeten omvatten, als ook omzet uit eventuele andere handelingen of activiteiten die vallen binnen het drinkwaterdomein.

---

[16] Deze getallen zijn aangepast naar aanleiding van de reactie van Dunea. Naar aanleiding van de reactie van Dunea is ACM uitgegaan van de opgave van precario-opbrengsten in het jaarbericht 2011. Hieruit blijkt dat Dunea EUR 8 mln aan kosten en opbrengsten had in 2011. Hiermee blijft er een verschil over van ruim EUR 5 mln tussen de begrote omzet en de kosten dat ACM niet kan verklaren op grond van de gegevens die Dunea heeft geleverd.

ACM kan uit de informatie die Dunea heeft geleverd niet opmaken hoe de begroting van de omzet tot stand is gekomen uit de tarieven en begroting van afzet en aantal aansluitingen.

Tarieven in EUR excl. belasting en BTW	Tarief (in EUR)	Volume	Omzet (in EUR mln)
Aansluittarief	804,58	Onbekend	Onbekend
Vastrecht (per aansluiting)	58,08	612.672	35,6
Drinkwater per m^3	1,060	70.710.000	75,0
Drinkwater onbemeterd	-	Onbekend	Onbekend
Totale omzet			110,5
Begrote opbrengsten drinkwateractiviteiten			124,1
Verschil			13,5

Autoriteit Consument & Markt

5 Conclusies Dunea

ACM stelt vast dat de tariefsopbouw van Dunea vrijwel alleen eindresultaten bevat en nauwelijks onderbouwing van en toelichting op keuzes en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

Uit de tariefsopbouw blijkt dat de totale begrote kosten in 2012 lager zijn dan die in 2011 (lagere operationele kosten en belastingen, hogere afschrijvingen en vermogenskosten), terwijl de begrote opbrengsten 2012 gelijk zijn aan die in 2011. De tarieven zijn in 2012 vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van 2011.

Op basis van de door Dunea aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefstelling in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de door Dunea begrote kosten in de tariefsopbouw zijn ingedeeld in de wettelijk voorgeschreven componenten;
- de door Dunea begrote vermogenskostenvoet (ook na herrekening door ACM) is in 2012 niet hoger dan de door de minister vastgestelde maximale vermogenskostenvoet;
- de door Dunea begrote kosten voor drinkwateractiviteiten in het buitenland bedragen niet meer dan 1% van de geraamde omzet;
- aannemelijk is dat Dunea de afschrijvingskosten heeft berekend volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes;
- aannemelijk is dat Dunea de activa heeft gewaardeerd tegen historische kostprijs;
- de tariefsopbouw van Dunea vermeldt tenminste de drie voorgeschreven tarieven.

Op basis van de door Dunea aangeleverde informatie stelt ACM vast dat niet wordt voldaan aan de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de door Dunea voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten bedraagt niet meer dan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten.

Op basis van de door Dunea aangeleverde informatie heeft ACM voor de volgende bepalingen niet kunnen vaststellen of de tariefstelling in overeenstemming is met de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de omzetraming 2012 is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in 2010; en
- de door Dunea geraamde activa, kosten en omzet hebben uitsluitend betrekking op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- Dunea heeft geanalyseerd welke kostenefficiëntie in voorgaande jaren is gerealiseerd en heeft deze betrokken in de tarieven voor 2012;
- de totale kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) worden toegerekend aan de onderscheiden producten en diensten en deze uitkomst werkt uit in het tarief per product/dienst, en;
- de totale geraamde omzet uit drinkwateractiviteiten is gelijk aan het somproduct van de producten/diensten en tarieven die Dunea vermeldt in haar tariefsopbouw.

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Dunea

TARIEFSOPBOUW JAAR 2012

Drinkwaterbedrijf: Dunea
Contactpersoon: mr.drs. T.C. Edel RA RC
Telefoonnummer: 079 3471805
Email: t.edel@dunea.nl

Scope: activiteiten drinkwater
Definities en uitgangspunten: Protocol Prestatievergelijking Drinkwaterbedrijven 2012
Frequentie: jaarlijks
Timing: voor 1 december van jaar t
Hoe aanleveren: per bedrijf aan te leveren aan ILT
Looptijd aan te leveren informatie: 1 januari tot en met 31 december van jaar t+1
Relevante rapportages: rapportage Bedrijfsverslag, rapportage Prestatievergelijking, rapportage Verbeterplan
Wet: Drinkwaterbesluit; artikel 10; lid 1 t/m 4

	0.) Aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters	Begroting jaar 2012
0a	Totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen	€ 612 671,00
0b	Totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater	€ 70 710 000,00

A. Kosten

	1.) Kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	Begroting jaar 2012
1a	Operationele kosten	€ 64,10
1b	Afschrijvingen	€ 34,40
1c	Vermogenskosten	€ 14,50
1d	Belastingen	€ 9,10
	Totaal kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	€ 122,10

	2.) Kosten drinkwater per aansluiting (€)	Begroting jaar 2012
2a	Operationele kosten - per aansluiting	€ 104,62
2b	Afschrijvingen - per aansluiting	€ 56,15
2c	Vermogenskosten - per aansluiting	€ 23,67
2d	Belastingen - per aansluiting	€ 14,85
	Totaal kosten drinkwater per aansluiting (€)	€ 199,29

	3.) Kosten drinkwater per kubieke meter (€)	Begroting jaar 2012
3a	Operationele kosten - per kubieke meter	€ 0,91
3b	Afschrijvingen - per kubieke meter	€ 0,49
3c	Vermogenskosten - per kubieke meter	€ 0,21
3d	Belastingen - per kubieke meter	€ 0,13
	Totaal kosten drinkwater per kubieke meter (€)	€ 1,73

	4.) WACC-informatie (mln €)	Begroting jaar 2012
4a	Begrote vermogenskosten	€ 14,50
4b	MDG activiteiten (cf DWBesluit art. 8 lid 2 en 3)	€ 0,44
4c	Correctie bedrijfsresultaat t-1	€ 0,00
4d	Gemiddeld balanstotaal (cf DWRegeling art. 6 lid 2)	€ 513,00
4e	Begrote vermogenskosten in % van balanstotaal	2,91%

B. Inkomsten

	5.) Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	Begroting jaar 2012
5a	Opbrengsten drinkwateractiviteiten	€ 124,08
5b	Opbrengsten ander water	€ 0,03
5c	Opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten	€ 16,87
5d	Totaal Opbrengsten drinkwaterbedrijf	€ 140,98

	6.) Omzetontwikkeling drinkwateractiviteiten (mln €)	
6a	Realisatie omzet t-1	€ 122,56
6b	Ontwikkelingen van invloed op omzet	€ 1,52
6c	Begroting omzet t+1	€ 124,08

	7.) Tarieven huishoudelijk gebruik (€) excl. Belasting op Leidingwater en Btw (€)	Begroting jaar 2012
7a	Aansluittarief - per aansluiting	€ [illegible]
7b	Vastrecht - per aansluiting	€ 58,08
7c	Prijs geleverd drinkwater - per kubieke meter	€ 1,06
7d	Prijs geleverd drinkwater onbemeterd	

* Vastrecht incl. toeslag precariobelasting per gemeente	Begroting jaar t+1
Den Haag	€ 77,46
Leidschendam / Voorburg	€ 62,98
Rijnwoude (Benthuizen)	€ 66,04
Rijswijk	€ 66,65
Zuidplas (Zevenhuizen Moerkapelle)	€ 70,42
Zuidplas (Nieuwerkerk ad IJssel)	€ 70,73
Rotterdam Nesselande	€ 73,69
Leiden	€ 89,43
Teijlingen (Warmond/Voorhout/Sassenheim)	€ 84,40
Katwijk (incl Rijnsburg en Valkenburg)	€ 79,70
Noordwijkerhout	€ 92,05
Oegstgeest	€ 80,46
Voorschoten	€ 70,42

ILT Tariefopbouw 2012 per okt 2012.xlsx / Tariefsopbouw / print: 2-11-2012

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet.
Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lamé

Bijlage: Wettelijk kader

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Drinkwaterbesluit

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving

Drinkwaterwet

Artikel 7

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft tot taak:
    a. het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening in het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied;
    b. het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in dat distributiegebied;
    c. het overeenkomstig artikel 8 leveren van drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied, en
    d. het borgen van de kwaliteit en duurzaamheid van het productie- en distributieproces en het geleverde drinkwater.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:
    a. het bijdragen aan de bescherming van de bronnen voor de drinkwatervoorziening in zijn distributiegebied tegen verontreiniging, waaronder in elk geval wordt begrepen:
        1. het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit van deze bronnen;
        2. het beheren of medebeheren van terreinen rondom deze bronnen gericht op het voorkomen of beperken van verontreiniging van deze bronnen;
    b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:
        1. het geven van voorlichting aan consumenten;
        2. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;
        3. het overeenkomstig artikel 24 uitvoeren van controles ten aanzien van bedoelde installaties.
3. De infrastructuur die door de eigenaar van een drinkwaterbedrijf overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, is of wordt aangelegd, hersteld, vernieuwd of uitgebreid wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk of openbare werken van algemeen nut.
4. Indien de eigenaar van een drinkwaterbedrijf baten die zijn verkregen ter uitvoering van een taak of taken als bedoeld in het eerste of tweede lid aanwendt voor het verrichten van economische activiteiten, geschiedt de aanwending van die baten tegen condities die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten. De artikelen 25a, aanhef en onderdeel d, en 25b van de Mededingingswet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigenaren van drinkwaterbedrijven.

Autoriteit Consument & Markt

Artikel 10

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.
2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12

1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Autoriteit Consument & Markt

Artikel 13

1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
   a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;
   b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

****

Drinkwaterbesluit

Artikel 6. Vermogenskostenvoet

1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen

1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
   a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
   b. de ruimte voor investeringen;
   c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
   a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen;
   b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
   c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Autoriteit
Consument & Markt

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
    a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
    b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
    c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
    d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
    a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
    b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
    a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
    b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.

3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
   a. aansluitkosten,
   b. vastrecht, en
   c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
   a. operationele kosten,
   b. afschrijvingen,
   c. vermogenskosten, en
   d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

****

Drinkwaterregeling

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet

Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
   1. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
   2. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;

d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
   e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Advies

Aan	Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.	
Van	Autoriteit Consument en Markt
Datum	**25 juli 2013**
Onderwerp	103622 Advies drinkwatertarieven 2012 Oasen
Bijlage(n)	3

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit Consument & Markt

Inhoudsopgave

1 **Inleiding** 3

Leeswijzer 3

2 **Context** 4

2.1 Wettelijk kader 4

2.2 Taken van ACM 5

3 **Toetsing van drinkwatertarieven** 8

3.1 Inhoudelijke toetsing 8

3.2 Werkwijze 10

4 **Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Oasen** 11

4.1 Betrokken informatie 11

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011 11

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1) 13

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2) 15

5 **Conclusies Oasen** 18

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Oasen 19

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport 19

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving 23

Autoriteit Consument & Markt

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het toezicht advies te vragen aan ACM. Op 15 november 2012 heeft de ILT ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012.

Om een gedegen advies te kunnen geven heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de drinkwaterbedrijven aan de ILT hebben verstrekt en op openbare informatie die via de website van het desbetreffende drinkwaterbedrijf beschikbaar is. ACM is niet in de gelegenheid gesteld om vragen aan de drinkwaterbedrijven te stellen over de totstandkoming van de tarieven en onderliggende relevante documenten.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2012 van drinkwaterbedrijf Oasen. Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Daarnaast heeft ACM een aparte adviesrapportage opgesteld voor de ILT. Hierin geeft ACM haar zienswijze op enkele bepalingen in de drinkwaterwet- en regelgeving, zoals de interpretatie van het begrip ‘kostendekkendheid’. Tevens geeft ACM haar mening over de manier waarop de drinkwaterbedrijven invulling hebben gegeven aan wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld het gebruik van het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012. Voor een juiste interpretatie van de beoordelingsrapportages van de drinkwaterbedrijven beveelt ACM aan kennis te nemen van deze adviesrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2012 van Oasen beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

ACM heeft aan de rapportage drie bijlagen toegevoegd:
1. het tariefvoorstel 2012 van Oasen
2. de adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012 van de ILT
3. de voor de tariefbeoordeling relevante artikelen drinkwaterregelgeving

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen. In bijlage 3 zijn deze artikelen weergegeven.

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen[1]. De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend[2].

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:

1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren[3].

Kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven

Het centrale element van het tarieftoezicht is de eis van kostendekkendheid van de tarieven, welk

[1] Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet
[2] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.
[3] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

beginsel in de drinkwaterwet is vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden beschermd tegen misbruik van een monopoliepositie door de drinkwaterbedrijven in de vorm van tarieven die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering[4]. Dit uitgangspunt is terecht gekomen in artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

In artikel 12 van de Drinkwaterwet is vervolgens bepaald dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken hoe de kosten in de tarieven zijn verwerkt. In artikel 9 van het Drinkwaterbesluit worden de elementen van de tarieven en de wijze van berekening nader beschreven. Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit stelt tenslotte dat de drinkwaterbedrijven transparant dienen te zijn over de totstandkoming van de tarieven.

2.2 Taken van ACM

De wetgever heeft enkele taken voor ACM opgenomen in onderdelen van de regelgeving. Een van die taken is het adviseren van de ILT, die primair is belast met het toezicht op naleving van de Drinkwaterwet. In artikel 8a, tweede lid van het Drinkwaterbesluit en artikel 7 van de Drinkwaterregeling is bepaald dat de ILT advies bij ACM dient in te winnen bij haar toezicht op naleving van de kostendekkendheid van de drinkwatertarieven, zoals bepaald in artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van de het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden deze bepalingen nader besproken.

Overschrijding geraamde bedrijfsresultaat

Artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet bepaalt dat, indien het gerealiseerde bedrijfsresultaat de geraamde vermogenskosten overschrijdt, deze overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling van een volgend kalenderjaar. ACM beoordeelt op basis van het verslag dat de drinkwaterbedrijven aan de Minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) sturen in jaar t te beoordelen of er sprake was van een overschrijding in jaar t-1, en vervolgens te beoordelen op basis van de begroting of deze eventuele overschrijding gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t+1.

Totstandkoming van de tarieven

Paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit bestaat uit de artikelen 6 t/m 10. Met de samenhangende artikelen uit de Drinkwaterregeling bepalen deze artikelen hoe de kosten in de tarieven dienen te worden verwerkt. De adviestaak van ACM houdt in dat zij beoordeelt of de tarieven tot stand zijn gekomen op de wijze die deze artikelen voorschrijven. Hieronder worden deze artikelen toegelicht.

WACC

Artikel 6 van het Drinkwaterbesluit gaat over de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, ook wel aangeduid met de Engelse term: ***weighted average cost of capital*** (hierna: WACC). De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

bedrijf is gefinancierd (rente op een lening, dividend-uitkering, etc). Artikel 6 verwijst naar bijlage C van het besluit waarin een methode is opgenomen die de minister dient te hanteren bij de bepaling van de WACC. Tevens verwijst artikel 6 van het Drinkwaterbesluit naar de Drinkwaterregeling (artikel 5) voor nadere regels ten aanzien van de bepaling van de vermogenskostenvoet.
Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks de WACC vast. ACM adviseert de minister hierin op grond van artikel 7 van de Drinkwaterregeling. Voor de vaststelling van de WACC voor de jaren 2012 en 2013 heeft ACM de minister in oktober 2011 specifiek geadviseerd. Om die reden heeft ACM artikel 6 van het Drinkwaterbesluit buiten beschouwing gelaten bij zijn advisering aan de ILT over de drinkwatertarieven 2012.

Aandeel eigen vermogen

Artikel 7 van het Drinkwaterbesluit gaat over het aandeel eigen vermogen. Op grond van artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen: een solvabiliteitsplafond. Dit plafond is in de wet opgenomen om te voorkomen dat de drinkwaterbedrijven onnodig hoge reserves opbouwen[5]. Bij de vaststelling dient de minister de kredietwaardigheid, de ruimte voor investeringen en het vermogen om tegenvallers op te vangen, in acht te nemen. Tevens is in dit artikel bepaald wanneer een verzoek om af te wijken van dit maximaal vastgestelde eigen vermogen wordt toegestaan.

Begroting van de kosten

Artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat in de tarieven alleen kosten mogen worden doorberekend die worden gemaakt ten behoeve van de wettelijke taken die horen bij de openbare drinkwatervoorziening zoals genoemd in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Daarbij mogen de kosten voor de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet op grond van deze wettelijke taken. Deze kosten dienen in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding. Het vierde lid van artikel 8 verwijst naar de Drinkwaterregeling waarin nadere eisen kunnen worden gesteld over de door te berekenen vermogenskosten. De Drinkwaterregeling stelt in artikel 6 een maximum aan de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in de tarieven. Dit maximum is gelijk aan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de activawaarde. Daarbij wordt verwezen naar artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet waarin wordt bepaald dat de materiële vaste activa moeten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Berekening van de tarieven

Artikel 9 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat de berekening van de tarieven twee elementen moet bevatten: een raming van de omzet die wordt behaald met de wettelijke taken en een raming van de kosten die worden gemaakt voor deze taken. De raming van de omzet dient daarbij te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorgaande kalenderjaar. Bij de raming van de kosten moet de gerealiseerde kostenefficiëntie worden betrokken en de resultaten van de prestatievergelijking die drinkwaterbedrijven moeten maken op grond van artikel 43 van de Drinkwaterwet.

[5] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 45 (gewijzigd Amendement Boelhouwer en Koppejan)

Kostentransparantie

Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat drinkwaterbedrijven jaarlijks voor 1 december een overzicht publiceren met de tarieven voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater. Dit overzicht moet tenminste de tarieven weergeven voor de aansluiting, het vastrecht en het drinkwater per kubieke meter. Bovendien dient het overzicht te specificeren hoe deze tarieven zijn afgeleid uit de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Tevens dient het drinkwaterbedrijf inzicht te verschaffen hoe de kosten zijn toegerekend voor de levering van ander water dan drinkwater via het distributienet.

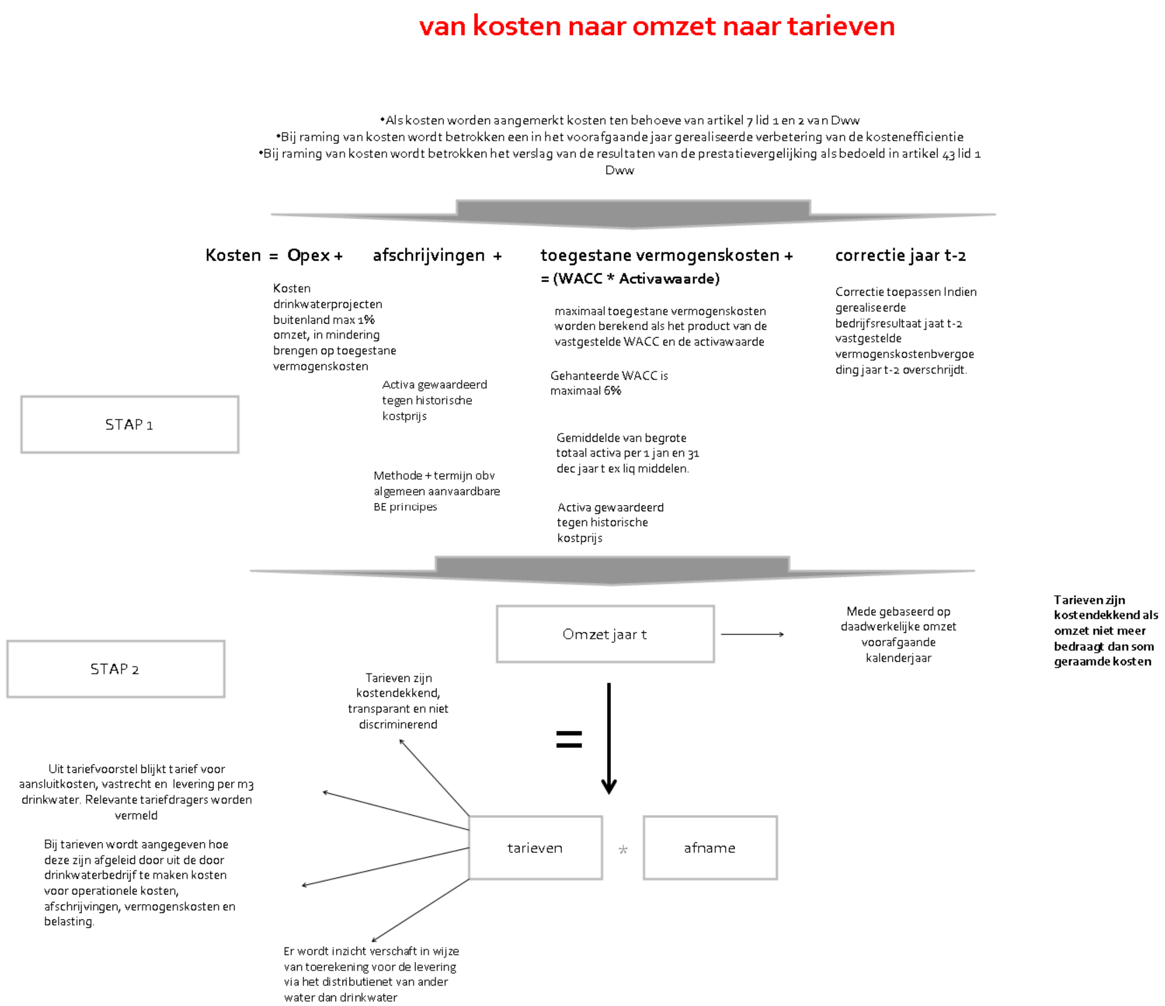
3 Toetsing van drinkwatertarieven

3.1 Inhoudelijke toetsing

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbedrijf en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van zijn adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen
Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

Stap 1: toetsing van de kosten

ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten;
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten[6];
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten;
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald;
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs;
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde;
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december;
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t[7].

Stap 2: toetsing van de tarieven

De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
- of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de omzet en een begroting van de kosten voor deze taken;
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen;

---

[6] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien de wettelijke prestatievergelijking door dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

[7] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien voor t-2 (i.c. 2010) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld. De norm-WACC is derhalve gelijk aan de gerealiseerde WACC.

Autoriteit Consument & Markt

- of de tarieven kostendekkend zijn[8];
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen;
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend;
- of de tarieven tevens transparant en niet discriminerend zijn.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2012 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het Bedrijfsverslag en het jaarverslag.

[8] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Oasen

4.1 Betrokken informatie

ACM heeft van de ILT voor de toetsing van de drinkwatertarieven de volgende informatie over Oasen ontvangen:

- "Tariefsopbouw 2012 (2^e versie)", gedateerd 9 oktober 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw. Dit document behoeft niet te worden gecontroleerd of beoordeeld door een externe accountant.
- "Bedrijfsverslag 2011", gedateerd 9 oktober 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag. Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
- Reactie van Oasen op het concept rapport, gedateerd op 29 april 2013. Waar deze reactie heeft geleid tot aanpassing, is dit met een voetnoot aangegeven.

In het bedrijfsverslag verwijst Oasen wat betreft de 'toegepaste grondslag van waardering en resultaatbepaling' naar 'het jaarverslag van Oasen', in aanvulling op de voorschriften uit de 'invul- en auditinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven'. ACM heeft het jaarverslag 2011 van Oasen ontleend aan de website van Oasen. Het jaarverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
Het jaarverslag omvat alle drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten van de 'groep' waarvan het drinkwaterbedrijf een onderdeel vormt.
De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag worden geacht uitsluitend de drinkwateractiviteiten te omvatten. In de tariefsopbouw en het bedrijfsverslag zijn de definities en uitgangspunten uit het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012 (hierna: protocol) toegepast.[9]

In de tariefsopbouw noemt Oasen de volgende 'relevante rapportages': rapportage Bedrijfsvoering, rapportage Prestatievergelijking en rapportage Verbeterplan. ACM beschikt niet over deze rapportages en evenmin over een nadere toelichting of achtergronden bij de eerder genoemde documenten.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011

De tariefsopbouw is als bijlage 1 bijgevoegd en betreft – kortweg – een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw zelf is geen toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen. De tariefsopbouw is niet voorzien van een verklaring van een externe deskundige omtrent de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar Oasen verwijst en, gedeeltelijk, op basis van het oordeel van de externe accountant bij die stukken.

---

[9] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

Autoriteit Consument & Markt

De kosten, weergegeven in EUR mln, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter'. De tariefsopbouw geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, nl. 3,1%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten', 'opbrengsten ander water' en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten'. Oasen heeft in het segment 'huishoudelijk gebruik' de volgende tariefsoorten weergegeven: 'aansluittarief' en 'vastrecht' (beide per aansluiting), 'prijs geleverd drinkwater per kubieke meter' en 'prijs geleverd drinkwater onbemeterd'. Ook heeft Oasen het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen en de totaal aantal te leveren kubieke meters drinkwater vermeld. Oasen geeft aan dat de definities en uitgangspunten uit het protocol zijn toegepast.

Het bedrijfsverslag omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag is opgemaakt in overeenstemming met het protocol en de 'invulinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven'.
Het is ACM niet bekend wat de interpretaties van de accountant van Oasen zijn (geweest) en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven.

In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die Oasen heeft begroot voor 2012 vergeleken met die in 2011. De begrote opbrengsten en kosten in 2012 zijn over het algemeen lager in vergelijking met de gerealiseerde cijfers in 2011 op basis van het bedrijfsverslag. Vooral de belastingen zijn beduidend lager, als gevolg van de afschaffing van de grondwaterbelasting. Alleen de operationele kosten zijn in 2012 hoger dan in 2011. Als wordt gecorrigeerd voor het effect van afschaffen van de grondwaterbelasting, stijgen de kosten licht. In paragraaf 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking
Opbrengsten	70,8	77,2	-8,3%
Operationele kosten	49,9	47,2	5,7%
Afschrijvingen	13,4	13,4	-0,2%
Vermogenskosten	6,2	6,6	-7,4%
Belastingen	1,3	9,9	-86,6%
Totale kosten	70,8	77,2	-8,3%
WACC (als % van de activa waarde)	3,1%	3,5%	

De tarieven (exclusief belasting en BTW) zijn in 2012 hoger dan die in 2011.

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief 2012	Tarief 2011	Afwijking 2012 tov 2011
Aansluittarief basisprijs	740	Onbekend	–
Vastrecht standaardmeter	77,52	76,18	1,8%
Drinkwater per m3	0,837	0,821	1,9%
Drinkwater onbemeterd	228,18	Onbekend	–

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

De kostenraming 2012 van Oasen voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit. Oasen heeft niet aangegeven wat de gerealiseerde efficiëntieverbetering in 2010 is geweest en hoe deze is verwerkt in de schattingen van de kosten 2012. ACM kan hierdoor niet vaststellen of Oasen handelt in overeenstemming met artikel 9, tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Uit het bedrijfsverslag, de tariefsopbouw en het jaarverslag 2011 blijkt dat Oasen ook (in beperkte mate) niet-drinkwatergerelateerde opbrengsten heeft. Uit de onderbouwing van de geraamde kosten en de activa ('balanstotaal') 2012 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en activa van drinkwateractiviteiten zijn afgeleid uit de totale kosten en activa. Zo lijken de activa en de daarmee samenhangende (afschrijvings)kosten bijvoorbeeld volledig te worden toegerekend aan drinkwateractiviteiten[10], terwijl denkbaar is dat de activa ook voor overige activiteiten worden gebruikt en in dat geval ook aan deze andere activiteiten moeten worden toegerekend.

De vraag of de kosten die Oasen in zijn tariefsopbouw heeft opgenomen, daadwerkelijk drinkwateractiviteiten betreffen, kan niet op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting worden beantwoord, maar kan alleen langs indirecte weg worden beantwoord.
Oasen stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat ondermeer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. De toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw is niet gevalideerd door een externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag (2011) is opgesteld in overeenstemming met het protocol. ACM constateert echter dat – gegeven de procentuele afwijkingen – de begrote kosten in de tariefsopbouw, niet zonder meer in lijn liggen met de gerealiseerde kosten in 2011 en dat de voor afwijkingen geen toereikende toelichting beschikbaar is. Op grond hiervan kan niet zonder meer worden aangenomen dat het protocol daadwerkelijk is toegepast bij het bepalen van de kosten in de

[10] Bijvoorbeeld: in het bedrijfsverslag 2011 vermeldt Oasen een balanstotaal ultimo 2011 van EUR 190,6 mln. Dit is gelijk aan het balanstotaal ultimo 2011 in het jaarverslag, onder aftrek van de Liquide Middelen (EUR 193,5 mln -/- EUR 2,9 mln). Alle activa worden dus toegerekend aan drinkwateractiviteiten.

Autoriteit Consument & Markt

tariefsopbouw 2012.

Operationele kosten

Volgens het bedrijfsverslag bedroegen de operationele kosten in 2011 EUR 47,2 mln. Oasen begroot de operationele kosten in 2012 op EUR 49,9 mln; dit is een stijging van 5,7% ten opzichte van 2011. Oasen beschrijft niet hoe deze raming tot stand is gekomen en wat de achtergrond van de stijging is.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa

Oasen begroot de afschrijvingen in 2012 op EUR 13,4 mln. Oasen toont geen inzicht in de totstandkoming van deze raming. Het afschrijvingsbedrag van EUR 13,4 mln is gelijk aan het bedrag in het jaarverslag 2011 en het bedrijfsverslag 2011. Hieruit leidt ACM af dat alle afschrijvingen van Oasen betrekking hebben op drinkwateractiviteiten. In het jaarverslag 2011 meldt Oasen dat in het totaalbedrag van EUR 13,4 mln, inhaalafschrijvingen ter grootte van EUR 1,1 mln zijn opgenomen. Aangezien inhaalafschrijvingen in de regel incidenteel zijn, zou ACM verwachten dat de begrote afschrijvingskosten in 2012 lager zijn dan de werkelijke kosten in 2011.

Uit het jaarverslag blijkt dat Oasen haar materiële vaste activa waardeert tegen de historische kostprijs.
De vaste activa worden lineair afgeschreven met ingang van het eerste jaar nadat de investering is gepleegd. De afschrijvingspercentages zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur. Bij de bepaling van de boekwaarde van materiële vaste activa wordt gebruikgemaakt van schattingen van afschrijvingstermijnen, deze zijn afgeleid van verwachtingen omtrent de technische en economische levensduur van de onderliggende activa. De afschrijvingskosten voor materiële vaste activa worden berekend op basis van afschrijvingsmethoden en –termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
Aangezien Oasen in de tariefsopbouw de grondslagen hanteert uit het jaarverslag, constateert ACM dat de berekening van materiële vaste activa en afschrijvingen in tariefsopbouw van Oasen in overeenstemming is met artikel 11, derde en vierde lid van de Drinkwaterwet.

Vermogenskosten

Oasen begroot de vermogenskosten in 2012 op EUR 6,2 mln en de kosten voor “MDG activiteiten” (drinkwaterprojecten in het buitenland) op EUR 0,05 mln. ACM constateert dat de raming van laatstgenoemde kosten overeen komt met de realisatie in 2011[11] en dat de verhouding van deze kosten ten opzichte van de omzet uit drinkwateractiviteiten (0,07%) ruimschoots onder het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten ligt.

Het gemiddelde balanstotaal (cf. artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling) bedraagt volgens Oasen EUR 197,2 mln. De begrote vermogenskosten ter grootte van EUR 6,2 mln bedragen daarmee 3,1% van het balanstotaal, hetgeen ruim onder het maximum ligt dat de minister heeft vastgesteld.

---

[11] Zie hiervoor jaarverslag 2011, pagina 42

Autoriteit Consument & Markt

Oasen geeft in het bedrijfsverslag 2011 aan dat de kosten voor vreemd vermogen in 2011 EUR 3,3 mln bedragen. In het jaarverslag 2011 vermeldt Oasen hetzelfde bedrag bij rentebaten en -lasten. Op basis hiervan stelt ACM vast dat Oasen alle vermogenskosten toerekent aan drinkwateractiviteiten.

Belastingen
Uit de vermelding van de kosten blijkt in 2012 ten opzichte van 2011 een daling van de belastingen. Oasen meldt op haar website dat deze daling is toe te schrijven aan de afschaffing in 2012 van de grondwaterbelasting.

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Omzet
De opbrengsten als vermeld in de tariefsopbouw bestaan uit ‘opbrengsten uit drinkwateractiviteiten’ (EUR 70,8 mln) en ‘opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten’ (EUR 1,1 mln). De begrote opbrengsten uit drinkwater zijn gelijk aan de begrote kosten voor drinkwater; hiermee handelt Oasen in overeenstemming met artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

Uit de tariefsopbouw blijkt in beperkte mate of en hoe Oasen bij het ramen van de omzet 2012 rekening heeft gehouden met de gerealiseerde omzet van 2010, zoals voorgeschreven in artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit. Bij de toelichting op de ontwikkeling van de omzet van 2011 naar 2012 (2011: EUR 75,8 mln; 2012: EUR 70,1 mln) meldt Oasen dat “het tarief is gecorrigeerd voor inflatie en de grondwaterbelasting is er uit.”

Maximum eigen vermogen
In artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet is bepaald dat de minister tweejaarlijks, ten behoeve van de tarieven van de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen vaststelt. Voor 2012 en 2013 is dit aandeel vastgesteld op 70%[12].
Uit de tariefsopbouw van Oasen blijkt niet de (verwachte) hoogte van het eigen vermogen in of ultimo 2012 en de eventuele consequenties voor de drinkwatertarieven 2012. ACM kan daarom niet vaststellen of Oasen handelt in overeenstemming met artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet.

Ter indicatie van de vermogensverhouding van Oasen heeft ACM, op basis van de geconsolideerde jaarrekening 2011 van Oasen, de vermogensverhouding ultimo 2011 van het geconsolideerde waterbedrijf onderzocht. Voor Oasen bedraagt deze 40%. Dit percentage betreft niet uitsluitend drinkwateractiviteiten. Aangezien dit percentage ruim onder het door de minister gestelde maximum ligt en de niet-drinkwateractiviteiten van Oasen relatief beperkt in omvang zijn, acht ACM het niet voor de hand liggend dat Oasen in 2012 de norm van 70% overschrijdt.

[12] Besluit van 24 oktober 2011 van de staatssecretaris van I&M (DP2011055738)

Tarieven
ACM stelt vast dat de weergave van de drinkwatertarieven in de tariefsopbouw zich beperkt tot kwantitatieve eindresultaten. Oasen heeft niet toegelicht hoe de tarieven tot stand zijn gekomen.

In de tariefsopbouw vermeldt Oasen tarieven voor 'nieuwe aansluitingen', 'vastrecht', 'geleverd drinkwater (m3)' en 'geleverd drinkwater onbemeterd'. Dit is overeenkomstig artikel 10, eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Voor de toets op het inzicht in kostentoerekening dient het drinkwaterbedrijf bij de tarieven aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De tariefsopbouw van Oasen biedt dit inzicht wel op het niveau van de totale tariefopbrengsten.
Voor de volledigheid: in de tariefsopbouw drukt Oasen de ***totale*** kosten 2012 uit in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter geleverd drinkwater'. Deze presentatie is geschikt voor vergelijkingsdoeleinden maar betreft geen ***kostentoerekening***.

In de tariefsopbouw geeft Oasen aan geen opbrengsten voor ander water te hebben, maar wel voor overige niet-drinkwatergerelateerde activiteiten. Oasen voldoet daarmee aan artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit; in dit artikel wordt voorgeschreven dat het drinkwaterbedrijf inzicht verschaft in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater. Overigens biedt Oasen geen inzicht hoe zij kosten toerekent aan overige niet-drinkwatergerelateerde activiteiten.[13]

Tot slot kan met de gegevens die Oasen in de tariefsopbouw vermeldt geen sluitende berekening worden opgesteld van tarieven, volumes en totale omzet. De totale begrote omzet uit drinkwater bedraagt EUR 70,8 mln. In de tariefsopbouw ontbreekt het verwachte aantal nieuwe aansluitingen en de verwachte hoeveelheid drinkwater onbemeterd. Hierdoor kan ACM niet vaststellen of de begrote omzet uit drinkwateractiviteiten (volledig) wordt behaald met de voorgenomen tarieven. Op basis van de beschikbare informatie komt ACM slechts tot een omzet van EUR 64,3 mln, ongeveer EUR 6,5 mln lager dan de totale begrote omzet. Verder blijkt uit de tariefsopbouw niet hoe in de begrote omzet is omgegaan met opbrengsten uit bijzondere diensten (bijvoorbeeld kermisaansluitingen, automatische incasso).

---

[13] Deze alinea is aangepast naar aanleiding van de reactie van Oasen

Autoriteit Consument & Markt

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief (in EUR)	Volume	Omzet (in EUR mln)
Aansluittarief	740,00	Onbekend	Onbekend
Vastrecht (per aansluiting)	77,52	337.512	26,2
Drinkwater per m^3	0,837	45.573.000	38,1
Drinkwater onbemeterd	228,18	Onbekend	Onbekend
Totale omzet			64,3
Begrote opbrengsten drinkwateractiviteiten			70,8
Verschil			6,5

5 Conclusies Oasen

ACM stelt vast dat de tariefsopbouw van Oasen vrijwel alleen eindresultaten bevat en nauwelijks onderbouwing van en toelichting op keuzes en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

Uit de tariefsopbouw blijkt dat de begrote opbrengsten en kosten in 2012 lager zijn dan die in 2011. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de afschaffing van de grondwaterbelasting in 2012. Wanneer de grondwaterbelasting buiten beschouwing wordt gelaten, stijgen de kosten.

Op basis van de door Oasen aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefstelling in overeenstemming is met de bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de tarieven zijn op totaalniveau kostendekkend aangezien de door Oasen voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten niet meer is dan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten;
- de door Oasen begrote kosten in de tariefsopbouw zijn ingedeeld in de wettelijk voorgeschreven componenten;
- de door Oasen begrote vermogenskostenvoet in 2012 is niet hoger dan de door de minister vastgestelde maximale vermogenskostenvoet;
- de door Oasen begrote kosten voor drinkwateractiviteiten in het buitenland bedragen niet meer dan 1% van de geraamde omzet;
- aannemelijk is dat Oasen de afschrijvingskosten heeft berekend volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes;
- de omzetraming 2012 is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in 2010;
- aannemelijk is dat Oasen de activa heeft gewaardeerd tegen historische kostprijs; en
- de tariefsopbouw van Oasen vermeldt tenminste de drie voorgeschreven tarieven.

Op basis van de door Oasen aangeleverde informatie heeft ACM voor de volgende bepalingen niet kunnen vaststellen of de tariefstelling in overeenstemming is met de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de door Oasen geraamde activa, kosten en omzet hebben uitsluitend betrekking op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Hierbij wordt aangetekend dat de niet-drinkwatergerelateerde activiteiten van Oasen beperkt van omvang zijn.
- Oasen heeft geanalyseerd welke kostenefficiëntie in voorgaande jaren is gerealiseerd en heeft deze betrokken in de tarieven voor 2012;
- de totale kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) worden toegerekend aan de onderscheiden producten en diensten en deze uitkomst werkt uit in het tarief per product/dienst, en;
- de totale geraamde omzet uit drinkwateractiviteiten is gelijk aan het somproduct van de producten/diensten en tarieven die Oasen vermeldt in haar tariefsopbouw.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Oasen

Inspectie
Leefomgeving en Transport
dossnr: 64 382
registnr:
10 OKT 2012
Behandelaar:
1e
2e
Deponeren d.d.

Inspectie Leefomgeving en Transport
Domein Water Bodem en Bouwen
Afdeling Handhaving Drinkwater en Legionella
Nieuwe Uitleg 1
Postbus 16191
2500 BD DEN HAAG

Tariefsopbouw 2012 (2e versie)

Geachte meneer, mevrouw,

In de Drinkwaterwet is aangegeven dat de drinkwaterbedrijven een onderbouwing moeten geven van het drinkwatertarief.

Bijgaand treft u de onderbouwing aan van het drinkwatertarief voor Oasen N.V. voor 2012. Deze onderbouwing bevat een deel van het totaal aan gegevens dat de Drinkwaterwet vraagt. De overige gegevens zijn terug te vinden in het bedrijfsverslag, de rapportage prestatievergelijking of in het verbeterplan die op een later moment worden verzonden.

Mocht u naar aanleiding van de onderbouwing nog vragen hebben, dan kunt u daarvoor terecht bij de contactpersoon die is vermeld op de bijlage.

oasen drinkwater

9 oktober 2012

Bijlagen
1

Voor informatie:
T 0182 59 34 18
grietje.van.zijl
@oasen.nl

Met vriendelijke groet,
Oasen

Walter van der Meer
algemeen directeur

Bijlage: tariefsopbouw 2012

Oasen N.V.

Nieuwe Gouwe O.Z. 3
Postbus 122
2800 AC Gouda

T 0182 59 33 11
www.oasen.nl

KvK 290.10639
BTW 001998079 B01

Autoriteit Consument & Markt

TARIEFSOPBOUW 2012 (JAAR t+1)
2e versie
Drinkwaterbedrijf: Oasen
Contactpersoon: Grietje van Zijl
Telefoonnummer: 0182 59 34 18
Email: grietje.van.zijl@oasen.nl

t = 2011
t + 1 = 2012

Scope: activiteiten drinkwater Definities en uitgangspunten: Protocol Prestatievergelijking Drinkwaterbedrijven 2012 Frequentie: jaarlijks Timing: voor 1 december van jaar t Hoe aanleveren: per bedrijf aan te leveren aan ILT Looptijd aan te leveren informatie: 1 januari tot en met 31 december van jaar t+1 Relevante rapportages: rapportage Bedrijfsverslag, rapportage Prestatievergelijking, rapportage Verbeterplan Wet: Drinkwaterbesluit; artikel 10; lid 1 t/m 4

	0.) Aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters	**2012 Begroting jaar t+1**
0a	Totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen	337.512
0b	Totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater	45.573.000

A. Kosten

	1.) Kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	**Begroting jaar t+1**
1a	Operationele kosten	€ 49,89
1b	Afschrijvingen	€ 13,41
1c	Vermogenskosten	€ 6,15
1d	Belastingen	€ 1,33
	Totaal kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	€ 70,78

	2.) Kosten drinkwater per aansluiting (€)	**Begroting jaar t+1**
2a	Operationele kosten - per aansluiting	€ 147,80
2b	Afschrijvingen - per aansluiting	€ 39,73
2c	Vermogenskosten - per aansluiting	€ 18,22
2d	Belastingen - per aansluiting	€ 3,94
	Totaal kosten drinkwater per aansluiting (€)	€ 209,70

	3.) Kosten drinkwater per kubieke meter (€)	**Begroting jaar t+1**
3a	Operationele kosten - per kubieke meter	€ 1,09
3b	Afschrijvingen - per kubieke meter	€ 0,29
3c	Vermogenskosten - per kubieke meter	€ 0,13
3d	Belastingen - per kubieke meter	€ 0,03
	Totaal kosten drinkwater per kubieke meter (€)	€ 1,55

	4.) WACC-informatie (mln €)	**Begroting jaar t+1**
4a	Begrote vermogenskosten	€ 6,15
4b	MDG activiteiten (cf DWBesluit art. 8 lid 2 en 3)	€ 0,05
4c	Correctie bedrijfsresultaat t-1	
4d	Gemiddeld balanstotaal (cf DWRegeling art. 6 lid 2)	€ 197,24
4e	Begrote vermogenskosten in % van balanstotaal	3,14%

B. Inkomsten

	5.) Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	**Begroting jaar t+1**
5a	Opbrengsten drinkwateractiviteiten	€ 70,78
5b	Opbrengsten ander water	€ 0,00
5c	Opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten	€ 1,07
5d	Totaal Opbrengsten drinkwaterbedrijf	€ 71,85

	6.) Omzetontwikkeling drinkwateractiviteiten (mln €)	
6a	Realisatie omzet t-1	€ 75,76
6b	Ontwikkelingen van invloed op omzet	tarief gecorrigeerd voor inflatie en de grondwaterbelasting is er uit
6c	Begroting omzet t+1	€ 70,78

	7.) Tarieven huishoudelijk gebruik (€) excl. Belasting op Leidingwater en Btw (€)	**Begroting jaar t+1**
7a	Aansluittarief - per aansluiting	€ 740,00
7b	Vastrecht - per aansluiting	€ 77,52
7c	Prijs geleverd drinkwater - per kubieke meter	€ 0,837
7d	Prijs geleverd drinkwater onbemeterd	€ 228,18

Toelichting op verschil in tarieven (niet discriminerend):
Alle consumenten betalen hetzelfde kubieke meter tarief. Het vastrecht is in sommige gemeenten hoger (doorbelasten van de kosten voor precario).

Heeft de Minister gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid op grond van artikel 13 lid 2 DwW tot het geven van een aanwijzing aan of het stellen van nadere regels voor het drinkwaterbedrijf? Nee
Zo ja, dan volgt hieronder een toelichting op de wijze waarop opvolging is gegeven aan de aanwijzing of nadere regels van de Minister:
niet van toepassing

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet.
Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lamé

Bijlage: Wettelijk kader

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

<u>Drinkwaterbesluit</u>
Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
    a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
    b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
    a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving

Drinkwaterwet

Artikel 7

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft tot taak:
   a. het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening in het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied;
   b. het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in dat distributiegebied;
   c. het overeenkomstig artikel 8 leveren van drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied, en
   d. het borgen van de kwaliteit en duurzaamheid van het productie- en distributieproces en het geleverde drinkwater.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:
   a. het bijdragen aan de bescherming van de bronnen voor de drinkwatervoorziening in zijn distributiegebied tegen verontreiniging, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit van deze bronnen;
      2. het beheren of medebeheren van terreinen rondom deze bronnen gericht op het voorkomen of beperken van verontreiniging van deze bronnen;
   b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het geven van voorlichting aan consumenten;
      2. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;
      3. het overeenkomstig artikel 24 uitvoeren van controles ten aanzien van bedoelde installaties.
3. De infrastructuur die door de eigenaar van een drinkwaterbedrijf overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, is of wordt aangelegd, hersteld, vernieuwd of uitgebreid wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk of openbare werken van algemeen nut.
4. Indien de eigenaar van een drinkwaterbedrijf baten die zijn verkregen ter uitvoering van een taak of taken als bedoeld in het eerste of tweede lid aanwendt voor het verrichten van economische activiteiten, geschiedt de aanwending van die baten tegen condities die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten. De artikelen 25a, aanhef en onderdeel d, en 25b van de Mededingingswet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigenaren van drinkwaterbedrijven.

Artikel 10

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.

2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12

1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Artikel 13

1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
   a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;
   b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de

aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

****

Drinkwaterbesluit

Artikel 6. Vermogenskostenvoet

1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen

1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
   a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
   b. de ruimte voor investeringen;
   c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
   a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen;
   b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
   c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
   b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
   a. aansluitkosten,

   b. vastrecht, en
   c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
   a. operationele kosten,
   b. afschrijvingen,
   c. vermogenskosten, en
   d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

****

Drinkwaterregeling

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet

Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
   1. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
   2. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;
d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van

artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.

2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
   e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Advies

Aan	Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.	
Van	Autoriteit Consument en Markt
Datum	**25 juli 2013**
Onderwerp	103622 Advies drinkwatertarieven 2012 Evides
Bijlage(n)	3

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit Consument & Markt

Inhoudsopgave

1 Inleiding ... 3

Leeswijzer ... 3

2 Context ... 4

2.1 Wettelijk kader ... 4
2.2 Taken van ACM ... 5

3 Toetsing van drinkwatertarieven ... 8

3.1 Inhoudelijke toetsing ... 8
3.2 Werkwijze ... 10

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Evides ... 11

4.1 Betrokken informatie ... 11
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011 ... 11
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1) ... 13
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2) ... 17

5 Conclusies Evides ... 19

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Evides ... 20

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport ... 21

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving ... 23

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het toezicht advies te vragen aan ACM. Op 15 november 2012 heeft de ILT ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012.

Om een gedegen advies te kunnen geven heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de drinkwaterbedrijven aan de ILT hebben verstrekt en op openbare informatie die via de website van het desbetreffende drinkwaterbedrijf beschikbaar is. ACM is niet in de gelegenheid gesteld om vragen aan de drinkwaterbedrijven te stellen over de totstandkoming van de tarieven en onderliggende relevante documenten.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2012 van drinkwaterbedrijf Evides. Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Daarnaast heeft ACM een aparte adviesrapportage opgesteld voor de ILT. Hierin geeft ACM haar zienswijze op enkele bepalingen in de drinkwaterwet- en regelgeving, zoals de interpretatie van het begrip ‘kostendekkendheid’. Tevens geeft ACM haar mening over de manier waarop de drinkwaterbedrijven invulling hebben gegeven aan wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld het gebruik van het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012. Voor een juiste interpretatie van de beoordelingsrapportages van de drinkwaterbedrijven beveelt ACM aan kennis te nemen van deze adviesrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2012 van Evides beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

ACM heeft aan de rapportage drie bijlagen toegevoegd:
1. het tariefvoorstel 2012 van Evides
2. de adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012 van de ILT
3. de voor de tariefbeoordeling relevante artikelen uit de drinkwaterregelgeving

Autoriteit Consument & Markt

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen. In bijlage 3 zijn deze artikelen weergegeven.

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen[1]. De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend[2].

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:

1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren[3].

Kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven

Het centrale element van het tarieftoezicht is de eis van kostendekkendheid van de tarieven, welk beginsel in de drinkwaterwet is vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden

[1] Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet
[2] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.
[3] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

beschermd tegen misbruik van een monopoliepositie door de drinkwaterbedrijven in de vorm van tarieven die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering[4]. Dit uitgangspunt is terecht gekomen in artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

In artikel 12 van de Drinkwaterwet is vervolgens bepaald dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken hoe de kosten in de tarieven zijn verwerkt. In artikel 9 van het Drinkwaterbesluit worden de elementen van de tarieven en de wijze van berekening nader beschreven. Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit stelt tenslotte dat de drinkwaterbedrijven transparant dienen te zijn over de totstandkoming van de tarieven.

2.2 Taken van ACM

De wetgever heeft enkele taken voor ACM opgenomen in onderdelen van de regelgeving. Een van die taken is het adviseren van de ILT, die primair is belast met het toezicht op naleving van de Drinkwaterwet. In artikel 8a, tweede lid van het Drinkwaterbesluit en artikel 7 van de Drinkwaterregeling is bepaald dat de ILT advies bij ACM dient in te winnen bij haar toezicht op naleving van de kostendekkendheid van de drinkwatertarieven, zoals bepaald in artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van de het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden deze bepalingen nader besproken.

Overschrijding geraamde bedrijfsresultaat

Artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet bepaalt dat, indien het gerealiseerde bedrijfsresultaat de geraamde vermogenskosten overschrijdt, deze overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling van een volgend kalenderjaar. ACM beoordeelt op basis van het verslag dat de drinkwaterbedrijven aan de Minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) sturen in jaar t of er sprake was van een overschrijding in jaar t-1, en vervolgens te beoordelen op basis van de begroting of deze eventuele overschrijding gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t+1.

Totstandkoming van de tarieven

Paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit bestaat uit de artikelen 6 t/m 10. Met de samenhangende artikelen uit de Drinkwaterregeling bepalen deze artikelen hoe de kosten in de tarieven dienen te worden verwerkt. De adviestaak van ACM houdt in dat zij beoordeelt of de tarieven tot stand zijn gekomen op de wijze die deze artikelen voorschrijven. Hieronder worden deze artikelen toegelicht.

WACC

Artikel 6 van het Drinkwaterbesluit gaat over de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, ook wel aangeduid met de Engelse term: ***weighted average cost of capital*** (hierna: WACC). De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het bedrijf is gefinancierd (rente op een lening, dividend-uitkering, etc). Artikel 6 verwijst naar bijlage C van het besluit waarin een methode is opgenomen die de minister dient te hanteren bij de bepaling

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

van de WACC. Tevens verwijst artikel 6 van het Drinkwaterbesluit naar de Drinkwaterregeling (artikel 5) voor nadere regels ten aanzien van de bepaling van de vermogenskostenvoet.
Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks de WACC vast. ACM adviseert de minister hierin op grond van artikel 7 van de Drinkwaterregeling. Voor de vaststelling van de WACC voor de jaren 2012 en 2013 heeft ACM de minister in oktober 2011 specifiek geadviseerd. Om die reden heeft ACM artikel 6 van het Drinkwaterbesluit buiten beschouwing gelaten bij haar advisering aan de ILT over de drinkwatertarieven 2012.

Aandeel eigen vermogen

Artikel 7 van het Drinkwaterbesluit gaat over het aandeel eigen vermogen. Op grond van artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen: een solvabiliteitsplafond. Dit plafond is in de wet opgenomen om te voorkomen dat de drinkwaterbedrijven onnodig hoge reserves opbouwen[5]. Bij de vaststelling dient de minister de kredietwaardigheid, de ruimte voor investeringen en het vermogen om tegenvallers op te vangen, in acht te nemen. Tevens is in dit artikel bepaald wanneer een verzoek om af te wijken van dit maximaal vastgestelde eigen vermogen wordt toegestaan.

Begroting van de kosten

Artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat in de tarieven alleen kosten mogen worden doorberekend die worden gemaakt ten behoeve van de wettelijke taken die horen bij de openbare drinkwatervoorziening zoals genoemd in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Daarbij mogen de kosten voor de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet op grond van deze wettelijke taken. Deze kosten dienen in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding. Het vierde lid van artikel 8 verwijst naar de Drinkwaterregeling waarin nadere eisen kunnen worden gesteld over de door te berekenen vermogenskosten. De Drinkwaterregeling stelt in artikel 6 een maximum aan de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in de tarieven. Dit maximum is gelijk aan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de activawaarde. Daarbij wordt verwezen naar artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet waarin wordt bepaald dat de materiële vaste activa moeten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Berekening van de tarieven

Artikel 9 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat de berekening van de tarieven twee elementen moet bevatten: een raming van de omzet die wordt behaald met de wettelijke taken en een raming van de kosten die worden gemaakt voor deze taken. De raming van de omzet dient daarbij te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorgaande kalenderjaar. Bij de raming van de kosten moet de gerealiseerde kostenefficiëntie worden betrokken en de resultaten van de prestatievergelijking die drinkwaterbedrijven moeten maken op grond van artikel 43 van de Drinkwaterwet.

[5] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 45 (gewijzigd Amendement Boelhouwer en Koppejan)

Kostentransparantie

Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat drinkwaterbedrijven jaarlijks voor 1 december een overzicht publiceren met de tarieven voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater. Dit overzicht moet tenminste de tarieven weergeven voor de aansluiting, het vastrecht en het drinkwater per kubieke meter. Bovendien dient het overzicht te specificeren hoe deze tarieven zijn afgeleid uit de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Tevens dient het drinkwaterbedrijf inzicht te verschaffen hoe de kosten zijn toegerekend voor de levering van ander water dan drinkwater via het distributienet.

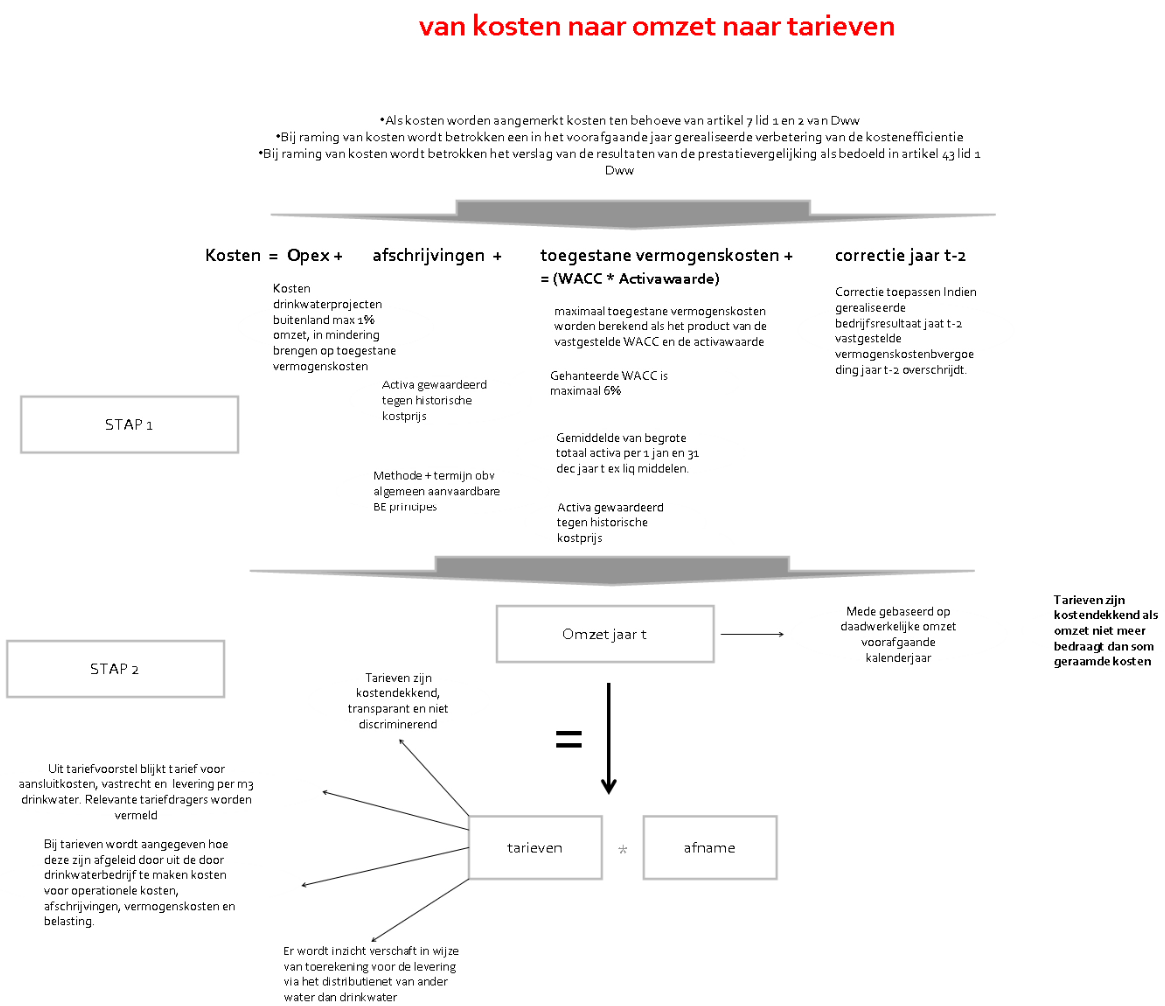
3 Toetsing van drinkwatertarieven

3.1 Inhoudelijke toetsing

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbedrijf en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van zijn adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen
Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

Stap 1: toetsing van de kosten
ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:
- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten;
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten[6];
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten;
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald;
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs;
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde;
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december;
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t[7].

Stap 2: toetsing van de tarieven
De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:
- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
- of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de omzet en een begroting van de kosten voor deze taken;
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen;

---

[6] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien de wettelijke prestatievergelijking door dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

[7] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien voor t-2 (i.c. 2010) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld. De norm-WACC is derhalve gelijk aan de gerealiseerde WACC.

- of de tarieven kostendekkend zijn[8];
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen;
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend;
- of de tarieven tevens transparant en niet discriminerend zijn.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2012 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het Bedrijfsverslag en het jaarverslag.

[8] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

Autoriteit Consument & Markt

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Evides

4.1 Betrokken informatie

ACM heeft van de ILT voor de toetsing van de drinkwatertarieven de volgende informatie over Evides ontvangen:

- "Tariefsopbouw 2012 (herziene versie)", gedateerd 8 oktober 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw. Dit document behoeft niet te worden gecontroleerd of beoordeeld door een externe accountant.
- "Bedrijfsverslag 2011", gedateerd 14 november 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag. Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
- Reactie van Evides op het conceptrapport, gedateerd op 29 april 2013. Waar deze reactie heeft geleid tot aanpassing is dit met een voetnoot aangegeven.

In het bedrijfsverslag verwijst Evides wat betreft de 'toegepaste grondslagen van waardering en resultaatbepaling' naar het jaarverslag 2011 van Evides. ACM heeft het jaarverslag 2011 van Evides ontleend aan de website van Evides. Het jaarverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
Het jaarverslag omvat alle drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten van de 'groep' waarvan het drinkwaterbedrijf een onderdeel vormt.
De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag worden geacht uitsluitend de drinkwateractiviteiten te omvatten. De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag zijn opgesteld conform het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012 (hierna: protocol).[9]

In de begeleidende brief bij de tariefsopbouw meldt Evides dat 'een deel van de door de Inspecteur gewenste informatie tot uitdrukking zal worden gebracht in het bedrijfsverslag, het verbeterplan of de rapportage prestatievergelijking'. ACM beschikt niet over de twee laatstgenoemde rapportages en evenmin over een nadere toelichting of achtergronden bij de eerder genoemde documenten.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011

De tariefsopbouw is als bijlage 1 bijgevoegd en betreft – kortweg – een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en te leveren kubieke meters drinkwater. Bij de tariefsopbouw is een summiere toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen[10]. In het algemeen houdt deze toelichting, per cijfermatig element, een tekstuele weergave in van de eisen die voor dat element zijn verwoord in de wet- en regelgeving of het protocol. Evides heeft aan de tariefsopbouw het overzicht toegevoegd met de informatie-eisen

---

[9] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

[10] Deze toelichting komt ook bij andere drinkwaterbedrijven in vrijwel identieke vorm voor en is – dus – niet specifiek toegespitst op Evides.

die de ILT aan de drinkwaterbedrijven heeft gesteld voor het inzichtelijk maken van de totstandkoming van de tarieven. Aan dit overzicht is een kolom toegevoegd waarin Vewin[11], namens alle drinkwaterbedrijven, per informatie-element heeft verwoord op welke wijze aan de gestelde eis is of zal worden voldaan. Deze informatie is niet specifiek toegespitst op Evides.

De tariefsopbouw is niet voorzien van een verklaring van een externe deskundige omtrent de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar Evides verwijst en, gedeeltelijk, op basis van het oordeel van anderen (zie verder) bij die stukken.

De kosten, weergegeven in EUR mln, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter'. De tariefsopbouw geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, nl. 5,1%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten', 'opbrengsten ander water' en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten'. Wat betreft de opbrengsten uit drinkwateractiviteiten benoemt Evides drie factoren die het verschil tussen de omzet in 2010 en die in 2012 verklaren.
Evides heeft in het segment 'huishoudelijk gebruik' de volgende tariefsoorten weergegeven: 'aansluittarief' en 'vastrecht' (beide per aansluiting), 'prijs geleverd drinkwater per kubieke meter' en 'prijs geleverd drinkwater onbemeterd'. Bij het 'vastrecht' en de 'prijs geleverd drinkwater per kubieke meter' hanteert Evides verschillende tarieven voor verschillende steden of geografische gebieden. De achtergrond hiervoor is apart toegelicht.
Ook heeft Evides het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen en de totaal aantal te leveren kubieke meters drinkwater vermeld.

Het bedrijfsverslag omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag is opgemaakt in overeenstemming met het protocol en de 'invulinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven'.
Het is ACM niet bekend wat de eventuele interpretaties van de accountant van Evides zijn (geweest) en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven.

In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die Evides heeft begroot voor 2012 vergeleken met die in 2011. De begrote opbrengsten en kosten in 2012 zijn over het algemeen lager in vergelijking met de gerealiseerde cijfers in 2011 op basis van het bedrijfsverslag. Vooral de

[11] Vereniging van drinkwaterbedrijven in Nederland

belastingen zijn beduidend lager, als gevolg van de afschaffing van de grondwaterbelasting. Alleen de operationele kosten zijn in 2012 hoger dan in 2011. In paragraaf 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking
Opbrengsten	197,5	208,1	-5,1%
Operationele kosten	98,0	92,8	5,6%
Afschrijvingen	53,5	54,8	-2,4%
Vermogenskosten	41,6	52,6	-20,9%
Belastingen	4,3	7,9	-45,6%
Totale kosten	197,5	207,9	-5,0%
WACC (als % van de activa waarde)	5,1%	6,6%	

De tarieven in 2012 zijn lager dan die in 2011. Dit komt met name door de afschaffing van de grondwaterbelasting. Evides merkt op dat ten opzichte van 2011 in de drinkwatertarieven rekening is gehouden met een stijging van de precarioheffing van EUR 0,2 mln, die één-op-één per gemeente wordt doorbelast.[12]

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief 2012	Tarief 2011	Afwijking 2012 tov 2011
Aansluittarief	718,00	**Onbekend**	
Vastrecht basistarief	59,76*)	59,76	–
Drinkwater per m3	0,914**)	0,951	-3,9%
Drinkwater onbemeterd	111,02	**Onbekend**	

*) In de steden in het leveringsgebied van Evides die precario in rekening brengen bij Evides, wordt het basistarief verhoogd met precario.
**) Op de 'Brabantse Wal' geldt een tarief van EUR 0,66 (2011: EUR 0,86)

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

De kostenraming 2012 van Evides voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in de categorieën operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

Zoals aangegeven in de tabel in paragraaf 4.1 zijn de begrote totale kosten in 2012 ruim 5% lager dan die in 2011. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan de lagere vermogenskosten (met name lagere nettowinst in 2012) en de lagere belastingen (door afschaffing grondwaterbelasting).

[12] Deze opmerking van Evides is toegevoegd naar aanleiding van de reactie van Evides

Autoriteit Consument & Markt

Daartegenover staat een stijging van de operationele kosten met 5,6%

Uit het bedrijfsverslag 2011, de tariefsopbouw en het jaarverslag 2011 blijkt dat Evides ook niet-drinkwatergerelateerde opbrengsten heeft. Uit de onderbouwing van de geraamde kosten en de activa ('balanstotaal') 2012 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en activa zijn toegerekend aan drinkwater- en niet drinkwateractiviteiten.

De vraag of de kosten die Evides in zijn tariefsopbouw heeft opgenomen, daadwerkelijk drinkwateractiviteiten betreffen, kan niet op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting worden beantwoord, maar kan alleen langs indirecte weg worden beantwoord.
Evides stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat ondermeer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. De toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw is niet gevalideerd door een externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag (2011) is opgesteld in overeenstemming met het protocol. ACM constateert echter dat – gegeven de procentuele afwijkingen – de begrote kosten in de tariefsopbouw, niet zonder meer in lijn liggen met de gerealiseerde kosten in 2011 en dat de voor afwijkingen geen toereikende toelichting beschikbaar is. Op grond hiervan kan niet zonder meer worden aangenomen dat het protocol daadwerkelijk is toegepast bij het bepalen van de kosten in de tariefsopbouw 2012.

Evides geeft, als enige drinkwaterbedrijf, ook in het openbare jaarverslag 2011[13] inzicht in het onderscheid tussen drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten, door de geconsolideerde balans en resultatenrekening in beide categorieën op te splitsen. Uit het feit dat dit onderscheid is opgenomen in het jaarverslag 2011, dat is voorzien van een goedkeurende controleverklaring, mag worden afgeleid dat dit onderscheid kennelijk is verankerd in de administratieve structuur van Evides. Zonder dat ACM zich ziet geroepen tot een specifieke, laat staan uitputtende, beoordeling van het jaarverslag 2011, ziet ACM reden voor enkele observaties bij het onderscheid tussen drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten zoals gepresenteerd door Evides in het jaarverslag 2011. Deze observaties bepalen mede de indruk over de aard en de kwaliteit van het systeem van toerekening van balans- en resultaatposten aan de verschillende activiteiten.

- De drinkwater-omzet, de -kosten, het -resultaat en de -activa volgens het bedrijfsverslag 2011 komen niet overeen met de cijfers in het jaarverslag; het is ACM niet bekend of de toerekeningsprincipes in het jaarverslag overeenkomen met die in het protocol;
- Evides heeft de drinkwateractiviteiten en de niet-drinkwateractiviteiten ondergebracht in afzonderlijke bv's binnen de groep. Naar de indruk van ACM zijn de mensen en middelen die werkzaam zijn voor de activiteiten in beide categorieën, niet uitsluitend ondergebracht in de respectieve bv's en worden de financiële transacties die hieruit voortvloeien niet altijd direct geregistreerd in de respectieve bv's, maar komen deze tot stand door verrekeningen tussen entiteiten. Zo zijn de drinkwater-activa voor het overgrote deel in (moedermaatschappij) Evides

[13] Zie hiervoor het hoofdstuk 'Overzicht financiële resultaten'

N.V. opgenomen; de afschrijvingskosten op deze activa worden doorbelast aan Evides Drinkwater B.V. Ook andere handels- en financieringstransacties lijken via Evides N.V. te worden afgewikkeld, te oordelen naar diverse vorderingen op en schulden aan externe partijen in de balans van Evides N.V. Tenslotte is in de 'fictieve' balansen van drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten een onderlinge vordering respectievelijk schuld ter grootte van ruim € 63 mln opgenomen, waarvan de betekenis ACM niet duidelijk is.

- ACM constateert dat in 2011 ruim 83% van de totale bedrijfskosten van het geconsolideerde bedrijf Evides aan drinkwateractiviteiten wordt toegeschreven. Dit percentage is ruim hoger dan het aandeel van (bijvoorbeeld) de afzet, omzet en toegevoegde waarde van drinkwateractiviteiten in het totaal.

Bij deze observaties merkt Evides in de reactie op het conceptrapport op "dat de in het jaarverslag 2011 vermelde splitsing tussen drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten is gebaseerd op de verdeling van activiteiten over het drinkwater- en industriewaterbedrijf van Evides. Op basis van het ontwikkelde protocol en in het verlengde van de wettelijke voorschriften zijn inmiddels diverse activiteiten aan niet-drinkwateractiviteiten toegerekend die in het jaarverslag 2011 nog als drinkwateractiviteit werden beschouwd (bijvoorbeeld en-gros-leveringen van drinkwater aan andere waterbedrijven)."[14]

Evides heeft niet aangegeven wat de gerealiseerde efficiëntieverbetering in 2010 is geweest en hoe deze is verwerkt in de schattingen van de kosten 2012. In de toelichting bij de tariefsopbouw meldt Evides in "het Verbeterplan" inzicht te zullen geven in de effecten van efficiëntie op de kosten. ACM kan hierdoor niet vaststellen of Evides handelt in overeenstemming met artikel 9.2a van het Drinkwaterbesluit.

Operationele kosten

Volgens het bedrijfsverslag bedroegen de operationele kosten in 2011 EUR 92,8 mln. Evides begroot de operationele kosten in 2012 op EUR 98,0 mln; dit is een stijging van 5,6% ten opzichte van 2011. Evides beschrijft niet hoe deze raming tot stand is gekomen en wat de achtergrond van de stijging is.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa

Evides begroot de afschrijvingen in 2012 op EUR 53,5 mln; ten opzichte van 2011 houdt dit een daling van EUR 1,3 mln (2,4%) in. Evides toont geen inzicht in de totstandkoming van deze raming. Aangezien Evides in 2012 een ruime stijging (6,4%) van het balanstotaal ten opzichte van 2011 begroot, ligt een stijging van de afschrijvingskosten meer in de rede.

Uit het jaarverslag blijkt dat Evides haar materiële vaste activa waardeert tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen die zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur. De afschrijving vangt aan op het moment van ingebruikname van het actief en op balansdatum wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.
Aangenomen dat de waarde van de activa die Evides hanteert in de tariefsopbouw direct is afgeleid

---

[14] Deze opmerking is ontleend aan de reactie van Evides op het conceptrapport

Autoriteit Consument & Markt

van die in het jaarverslag, stelt ACM vast dat Evides de bepalingen in artikel 11, derde en vierde lid Drinkwaterwet correct toepast.

Vermogenskosten

Evides begroot de vermogenskosten in 2012 op EUR 41,6 mln; dit is aanmerkelijk lager dan de realisatie in 2011 van EUR 52,6 mln (waarvan vreemd vermogen: EUR 15,4[15] mln en eigen vermogen: EUR 37,0 mln). Onder de aanname dat de rentelasten op vreemd vermogen in 2012 niet wezenlijk zullen veranderen ten opzichte van die in 2011, houdt de daling van de totale vermogenskosten dus met name een forse verlaging van de nettowinst in.

Overigens komen enkele mutaties in het balanstotaal en de verschillen tussen de cijfers zoals weergegeven in de tariefsopbouw en die in het jaarverslag 2011 ACM opmerkelijk voor. In het jaarverslag 2011 vermeldt Evides met betrekking tot drinkwateractiviteiten een balanstotaal (excl. liquide middelen) van EUR 847,4 mln ultimo 2011. Volgens het bedrijfsverslag bedraagt het balanstotaal ultimo 2011 EUR 792,8; het verschil van EUR 54,6 mln met het jaarverslag is niet toegelicht.
In de tariefsopbouw 2012 hanteert Evides, als gezegd, een gemiddeld balanstotaal van EUR 843,8 mln. Aangezien deze waarde dient te worden berekend als het gemiddelde van het balanstotaal aan het begin van het jaar en het balanstotaal aan het einde van het jaar, zou dit betekenen dat Evides ultimo 2012 een balanstotaal van EUR 894,8 mln verwacht. Dit houdt een stijging van EUR 102 mln in ten opzichte van 2011. ACM betwijfelt of deze stijging juist is.

Evides begroot de kosten 2012 voor “MDG-activiteiten” (buitenlandse activiteiten) op EUR 1,2 mln.; dit is 0,6% van de omzet uit drinkwateractiviteiten hetgeen ruimschoots onder het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten ligt. In de toelichting bij de tariefsopbouw geeft Evides geen onderbouwing van deze kosten. In het jaarverslag 2011 vermeldt Evides dat in 2011 gemiddeld 10,6 medewerkers “werkzaam zijn geweest in het buitenland”. Indien dit aantal in 2012 niet wezenlijk verandert, komt ACM de begroting van EUR 1,2 mln redelijk voor, aangenomen dat de inzet voor buitenlandse activiteiten hoofdzakelijk personele inzet is.

De som van de door Evides in 2012 begrote vermogenskosten en kosten MDG-activiteiten bedraagt 5,1% van het gemiddelde balanstotaal van EUR 843,8 mln; dit percentage ligt ruim onder het door de minister gestelde maximum van 6%.

Belastingen

Uit de vermelding van de kosten blijkt in 2012 ten opzichte van 2011 een daling van de belastingen. Evides meldt op haar website dat deze daling is toe te schrijven aan de afschaffing in 2012 van de grondwaterbelasting.

---

[15] Aangepast naar aanleiding van de reactie van Evides op het conceptrapport

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Omzet

De opbrengsten als vermeld in de tariefsopbouw bestaan uit 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten' (EUR 197,5 mln), 'opbrengsten ander water' (EUR 9,4 mln) en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten' (EUR 25,4 mln). De begrote opbrengsten uit drinkwater zijn gelijk aan de begrote kosten voor drinkwater; hiermee handelt Evides in overeenstemming met artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

In de tariefsopbouw vermeldt Evides in een verloopoverzicht de verschillen (in hoofdlijn) tussen de gerealiseerde omzet 2010 en de begrote omzet 2012. Naar de mening van ACM handelt Evides met dit overzicht in overeenstemming met de bepalingen in artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit, die voorschrijven "de geraamde omzet 2012 mede is gebaseerd op de gerealiseerde omzet van het voorgaande jaar".

Maximum eigen vermogen

In artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet is bepaald dat de minister tweejaarlijks, ten behoeve van de tarieven van de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen vaststelt. Voor 2012 en 2013 is dit aandeel vastgesteld op 70%[16].
Uit de tariefsopbouw van Evides blijkt niet de (verwachte) hoogte van het eigen vermogen in of ultimo 2012 en de eventuele consequenties voor de drinkwatertarieven 2012. ACM kan daarom niet vaststellen of Evides handelt in overeenstemming met artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet.

Ter indicatie van de vermogensverhouding van Evides heeft ACM, op basis van de geconsolideerde jaarrekening 2011 van Evides, de vermogensverhouding ultimo 2011 van het geconsolideerde waterbedrijf onderzocht. Voor Evides bedraagt deze 43%. Dit percentage betreft niet uitsluitend drinkwateractiviteiten. Aangezien dit percentage ruim onder het door de minister gestelde maximum ligt en de niet-drinkwateractiviteiten van Evides relatief beperkt in omvang zijn, acht ACM het niet voor de hand liggend dat Evides de norm van 70% overschrijdt.

Tarieven

ACM stelt vast dat de weergave van de drinkwatertarieven in de tariefsopbouw zich beperkt tot kwantitatieve eindresultaten. Door Evides is niet toegelicht hoe de tarieven tot stand zijn gekomen.

In de tariefsopbouw vermeldt Evides tarieven voor 'nieuwe aansluitingen', 'vastrecht', 'geleverd drinkwater (m3)' en 'geleverd drinkwater onbemeterd'. Dit is overeenkomstig artikel 10, eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Voor de toets op het inzicht in kostentoerekening dient het drinkwaterbedrijf bij de tarieven aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten

---

[16] Besluit van 24 oktober 2011 van de staatssecretaris van I&M (DP2011055738)

Autoriteit Consument & Markt

en belastingen. De tariefsopbouw van Evides biedt dit inzicht uitsluitend op het niveau van de totale tariefopbrengsten.
Voor de volledigheid: in de tariefsopbouw drukt Evides de ***totale*** kosten 2012 uit in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter geleverd drinkwater'. Deze presentatie is geschikt voor vergelijkingsdoeleinden maar betreft geen ***kostentoerekening***.

De tariefsopbouw verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het drinkwaterbesluit.

Tot slot kan met de gegevens die Evides in de tariefsopbouw vermeldt geen sluitende berekening worden opgesteld van tarieven, volumes en totale omzet. De totale begrote omzet uit drinkwater bedraagt EUR 197,5 mln. In de tariefsopbouw ontbreekt het verwachte aantal nieuwe aansluitingen en het verwachte volume van 'geleverd drinkwater onbemeterd'. Hierdoor kan ACM niet vaststellen of de begrote omzet uit drinkwateractiviteiten (volledig) wordt behaald met de voorgenomen tarieven.

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief (in EUR)	Volume	Omzet (in EUR mln)
Aansluittarief	718,00	onbekend	onbekend
Vastrecht **basistarief**	59,76*)	1.020.987	61,0
Drinkwater per m3	0,914**)	157.908.639	onbekend
Drinkwater onbemeterd	111,02	onbekend	onbekend
Totale omzet			**61,0**

*) In de steden in het leveringsgebied van Evides die precario in rekening brengen bij Evides, wordt het basistarief verhoogd met precario.
**) Op de 'Brabantse Wal' geldt een tarief van EUR 0,66 (2011: EUR 0,86).

5 Conclusies Evides

ACM stelt vast dat de tariefsopbouw van Evides vrijwel alleen eindresultaten bevat en nauwelijks onderbouwing van en toelichting op keuzes en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

Uit de tariefsopbouw blijkt dat de begrote opbrengsten en kosten in 2012 lager zijn dan die in 2011. Dit wordt deels veroorzaakt door de afschaffing van de grondwaterbelasting in 2012. In lijn met een verlaagd kostenniveau zijn ook de tarieven in 2012 lager dan in 2011.

Op basis van de door Evides aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefstelling in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de door Evides begrote kosten in de tariefsopbouw zijn ingedeeld in de wettelijk voorgeschreven componenten
- de tarieven zijn op totaalniveau kostendekkend aangezien de door Evides voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten niet meer is dan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten;
- de door Evides begrote vermogenskostenvoet in 2012 is niet hoger dan de door de minister vastgestelde maximale vermogenskostenvoet;
- de door Evides begrote kosten voor drinkwateractiviteiten in het buitenland bedragen niet meer dan 1% van de geraamde omzet;
- aannemelijk is dat Evides de afschrijvingskosten heeft berekend volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes;
- de omzetraming 2012 mede is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in 2010;
- aannemelijk is dat Evides de activa heeft gewaardeerd tegen historische kostprijs, en
- de tariefsopbouw van Evides vermeldt tenminste de drie voorgeschreven tarieven.

Op basis van de door Evides aangeleverde informatie heeft ACM voor de volgende bepalingen niet kunnen vaststellen of de tariefstelling in overeenstemming is met de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de door Evides geraamde activa, kosten en omzet hebben uitsluitend betrekking op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet.
- Evides heeft geanalyseerd welke kostenefficiëntie in voorgaande jaren is gerealiseerd en of deze is betrokken in de tarieven voor 2012;
- de totale kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) worden toegerekend aan de onderscheiden producten en diensten en deze uitkomst werkt uit in het tarief per product/dienst, en;
- de totale geraamde omzet uit drinkwateractiviteiten is gelijk aan het somproduct van de producten/diensten en tarieven die Evides vermeldt in haar tariefsopbouw.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Evides

TARIEFSOPBOUW 2012

Drinkwaterbedrijf: Evides N.V.
Contactpersoon: Edgar Ruijgers
Telefoonnummer: 010 293 5100
Email: e.ruijgers@evides.nl

Scope: activiteiten drinkwater
Definities en uitgangspunten: Protocol Prestatievergelijking Drinkwaterbedrijven 2012
Frequentie: jaarlijks
Timing: voor 1 december 2011
Hoe aanleveren: per bedrijf aan te leveren aan ILT
Looptijd aan te leveren informatie: 1 januari tot en met 31 december 2012
Wet: Drinkwaterbesluit; artikel 10; lid 1 t/m 4

	0.) Aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters	Begroting 2012
0a	Totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen	1.020.984
0b	Totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater	157.908.639

	1.) Kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	Begroting 2012
1a	Operationele kosten	98,0
1b	Afschrijvingen	53,5
1c	Vermogenskosten	41,6
1d	Belastingen	4,3
	Totaal kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	197,5

	2.) Kosten drinkwater per aansluiting (€)	Begroting 2012
2a	Operationele kosten - per aansluiting	95,98
2b	Afschrijvingen - per aansluiting	52,43
2c	Vermogenskosten - per aansluiting	40,75
2d	Belastingen - per aansluiting	4,26
	Totaal kosten drinkwater per aansluiting (€)	193,42

	3.) Kosten drinkwater per kubieke meter (€)	Begroting 2012
3a	Operationele kosten - per kubieke meter	0,62
3b	Afschrijvingen - per kubieke meter	0,34
3c	Vermogenskosten - per kubieke meter	0,26
3d	Belastingen - per kubieke meter	0,03
	Totaal kosten drinkwater per kubieke meter (€)	1,25

	4.) WACC-informatie (mln €)	Begroting 2012
4a	Begrote vermogenskosten	41,6
4b	MDG activiteiten (cf DWBesluit art. 8 lid 2 en 3)	1,2
4c	Correctie bedrijfsresultaat t-1	n.v.t.
4d	Gemiddeld balanstotaal (cf DWRegeling art. 6 lid 2)	843,8
4e	Begrote vermogenskosten in % van balanstotaal	5,1%

B. Inkomsten

	5.) Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	Begroting 2012
5a	Opbrengsten drinkwateractiviteiten	197,5
5b	Opbrengsten ander water	9,4
5c	Opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten	25,4
5d	Totaal Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	232,3

	6.) Omzetontwikkeling drinkwateractiviteiten (mln €)	Begroting 2012
6a	Realisatie omzet 2010 -	201,6
6b	Ontwikkelingen van invloed op omzet:	
	- toename gemeentelijke precario	1,0
	- tariefsverlaging i.v.m. afschaffing grondwaterbelasting	-5,2
	- overige omzetontwikkelingen	0,1
6c	Begroting omzet 2012 (mln €)	197,5

D060 - bijlage 1 Evides rapportage tariefsopbouw 2012/ Tariefsopbouw/ print: 08-10-20

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet. Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lamé

Bijlage: Wettelijk kader

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

<u>Drinkwaterbesluit</u>
Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
    a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
    b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
    a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving

Drinkwaterwet

Artikel 7

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft tot taak:
   a. het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening in het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied;
   b. het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in dat distributiegebied;
   c. het overeenkomstig artikel 8 leveren van drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied, en
   d. het borgen van de kwaliteit en duurzaamheid van het productie- en distributieproces en het geleverde drinkwater.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:
   a. het bijdragen aan de bescherming van de bronnen voor de drinkwatervoorziening in zijn distributiegebied tegen verontreiniging, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit van deze bronnen;
      2. het beheren of medebeheren van terreinen rondom deze bronnen gericht op het voorkomen of beperken van verontreiniging van deze bronnen;
   b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het geven van voorlichting aan consumenten;
      2. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;
      3. het overeenkomstig artikel 24 uitvoeren van controles ten aanzien van bedoelde installaties.
3. De infrastructuur die door de eigenaar van een drinkwaterbedrijf overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, is of wordt aangelegd, hersteld, vernieuwd of uitgebreid wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk of openbare werken van algemeen nut.
4. Indien de eigenaar van een drinkwaterbedrijf baten die zijn verkregen ter uitvoering van een taak of taken als bedoeld in het eerste of tweede lid aanwendt voor het verrichten van economische activiteiten, geschiedt de aanwending van die baten tegen condities die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten. De artikelen 25a, aanhef en onderdeel d, en 25b van de Mededingingswet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigenaren van drinkwaterbedrijven.

Autoriteit Consument & Markt

Artikel 10

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.
2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12

1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Autoriteit Consument & Markt

Artikel 13

1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
   a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;
   b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

****

Drinkwaterbesluit

Artikel 6. Vermogenskostenvoet

1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen

1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
   a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
   b. de ruimte voor investeringen;
   c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
   a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen;
   b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
   c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Autoriteit Consument & Markt

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
   b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.

3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
   a. aansluitkosten,
   b. vastrecht, en
   c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
   a. operationele kosten,
   b. afschrijvingen,
   c. vermogenskosten, en
   d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

****

Drinkwaterregeling

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet

Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

   a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
   b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
      1. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
      2. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
   c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;

d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
   e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Advies

Aan	Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.	
Van	Autoriteit Consument en Markt
Datum	**25 juli 2013**
Onderwerp	103622 Advies drinkwatertarieven 2012 Brabant Water
Bijlage(n)	3

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit Consument & Markt

Inhoudsopgave

1 Inleiding ... 3

Leeswijzer ... 3

2 Context ... 4

2.1 Wettelijk kader ... 4
2.2 Taken van ACM ... 5

3 Toetsing van drinkwatertarieven ... 8

3.1 Inhoudelijke toetsing ... 8
3.2 Werkwijze ... 10

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Brabant Water ... 11

4.1 Betrokken informatie ... 11
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011 ... 11
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1) ... 13
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2) ... 15

5 Conclusies Brabant Water ... 18

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Brabant Water ... 19

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport ... 20

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving ... 22

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het toezicht advies te vragen aan ACM. Op 15 november 2012 heeft de ILT ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012.

Om een gedegen advies te kunnen geven heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de drinkwaterbedrijven aan de ILT hebben verstrekt en op openbare informatie die via de website van het desbetreffende drinkwaterbedrijf beschikbaar is. ACM is niet in de gelegenheid gesteld om vragen aan de drinkwaterbedrijven te stellen over de totstandkoming van de tarieven en onderliggende relevante documenten.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2012 van drinkwaterbedrijf Brabant Water. Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Daarnaast heeft ACM een aparte adviesrapportage opgesteld voor de ILT. Hierin geeft ACM haar zienswijze op enkele bepalingen in de drinkwaterwet- en regelgeving, zoals de interpretatie van het begrip ‘kostendekkendheid’. Tevens geeft ACM haar mening over de manier waarop de drinkwaterbedrijven invulling hebben gegeven aan wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld het gebruik van het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012. Voor een juiste interpretatie van de beoordelingsrapportages van de drinkwaterbedrijven beveelt ACM aan kennis te nemen van deze adviesrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2012 van Brabant Water beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

ACM heeft aan de rapportage drie bijlagen toegevoegd:

1. het tariefvoorstel 2012 van Brabant Water
2. de adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012 van de ILT
3. de voor de tariefbeoordeling relevante artikelen uit de drinkwaterregelgeving

Autoriteit Consument & Markt

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen. In bijlage 3 zijn deze artikelen weergegeven.

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen[1]. De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend[2].

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:

1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren[3].

Kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven

Het centrale element van het tarieftoezicht is de eis van kostendekkendheid van de tarieven, welk beginsel in de drinkwaterwet is vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden

---

[1] Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet
[2] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.
[3] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

beschermd tegen misbruik van een monopoliepositie door de drinkwaterbedrijven in de vorm van tarieven die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering[4]. Dit uitgangspunt is terecht gekomen in artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

In artikel 12 van de Drinkwaterwet is vervolgens bepaald dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken hoe de kosten in de tarieven zijn verwerkt. In artikel 9 van het Drinkwaterbesluit worden de elementen van de tarieven en de wijze van berekening nader beschreven. Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit stelt tenslotte dat de drinkwaterbedrijven transparant dienen te zijn over de totstandkoming van de tarieven.

2.2 Taken van ACM

De wetgever heeft enkele taken voor ACM opgenomen in onderdelen van de regelgeving. Een van die taken is het adviseren van de ILT, die primair is belast met het toezicht op naleving van de Drinkwaterwet. In artikel 8a, tweede lid van het Drinkwaterbesluit en artikel 7 van de Drinkwaterregeling is bepaald dat de ILT advies bij ACM dient in te winnen bij haar toezicht op naleving van de kostendekkendheid van de drinkwatertarieven, zoals bepaald in artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van de het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden deze bepalingen nader besproken.

Overschrijding geraamde bedrijfsresultaat

Artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet bepaalt dat, indien het gerealiseerde bedrijfsresultaat de geraamde vermogenskosten overschrijdt, deze overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling van een volgend kalenderjaar. ACM beoordeelt op basis van het verslag dat de drinkwaterbedrijven aan de Minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) sturen in jaar t of er sprake was van een overschrijding in jaar t-1, en vervolgens te beoordelen op basis van de begroting of deze eventuele overschrijding gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t+1.

Totstandkoming van de tarieven

Paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit bestaat uit de artikelen 6 t/m 10. Met de samenhangende artikelen uit de Drinkwaterregeling bepalen deze artikelen hoe de kosten in de tarieven dienen te worden verwerkt. De adviestaak van ACM houdt in dat zij beoordeelt of de tarieven tot stand zijn gekomen op de wijze die deze artikelen voorschrijven. Hieronder worden deze artikelen toegelicht.

WACC

Artikel 6 van het Drinkwaterbesluit gaat over de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, ook wel aangeduid met de Engelse term: ***weighted average cost of capital*** (hierna: WACC). De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het bedrijf is gefinancierd (rente op een lening, dividend-uitkering, etc). Artikel 6 verwijst naar bijlage C van het besluit waarin een methode is opgenomen die de minister dient te hanteren bij de bepaling

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

Autoriteit Consument & Markt

van de WACC. Tevens verwijst artikel 6 van het Drinkwaterbesluit naar de Drinkwaterregeling (artikel 5) voor nadere regels ten aanzien van de bepaling van de vermogenskostenvoet.
Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks de WACC vast. ACM adviseert de minister hierin op grond van artikel 7 van de Drinkwaterregeling. Voor de vaststelling van de WACC voor de jaren 2012 en 2013 heeft ACM de minister in oktober 2011 specifiek geadviseerd. Om die reden heeft ACM artikel 6 van het Drinkwaterbesluit buiten beschouwing gelaten bij zijn advisering aan de ILT over de drinkwatertarieven 2012.

Aandeel eigen vermogen
Artikel 7 van het Drinkwaterbesluit gaat over het aandeel eigen vermogen. Op grond van artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen: een solvabiliteitsplafond. Dit plafond is in de wet opgenomen om te voorkomen dat de drinkwaterbedrijven onnodig hoge reserves opbouwen[5]. Bij de vaststelling dient de minister de kredietwaardigheid, de ruimte voor investeringen en het vermogen om tegenvallers op te vangen, in acht te nemen. Tevens is in dit artikel bepaald wanneer een verzoek om af te wijken van dit maximaal vastgestelde eigen vermogen wordt toegestaan.

Begroting van de kosten
Artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat in de tarieven alleen kosten mogen worden doorberekend die worden gemaakt ten behoeve van de wettelijke taken die horen bij de openbare drinkwatervoorziening zoals genoemd in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Daarbij mogen de kosten voor de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet op grond van deze wettelijke taken. Deze kosten dienen in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding. Het vierde lid van artikel 8 verwijst naar de Drinkwaterregeling waarin nadere eisen kunnen worden gesteld over de door te berekenen vermogenskosten. De Drinkwaterregeling stelt in artikel 6 een maximum aan de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in de tarieven. Dit maximum is gelijk aan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de activawaarde. Daarbij wordt verwezen naar artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet waarin wordt bepaald dat de materiële vaste activa moeten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Berekening van de tarieven
Artikel 9 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat de berekening van de tarieven twee elementen moet bevatten: een raming van de omzet die wordt behaald met de wettelijke taken en een raming van de kosten die worden gemaakt voor deze taken. De raming van de omzet dient daarbij te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorgaande kalenderjaar. Bij de raming van de kosten moet de gerealiseerde kostenefficiëntie worden betrokken en de resultaten van de prestatievergelijking die drinkwaterbedrijven moeten maken op grond van artikel 43 van de Drinkwaterwet.

---
[5] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 45 (gewijzigd Amendement Boelhouwer en Koppejan)

Autoriteit Consument & Markt

Kostentransparantie

Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat drinkwaterbedrijven jaarlijks voor 1 december een overzicht publiceren met de tarieven voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater. Dit overzicht moet tenminste de tarieven weergeven voor de aansluiting, het vastrecht en het drinkwater per kubieke meter. Bovendien dient het overzicht te specificeren hoe deze tarieven zijn afgeleid uit de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Tevens dient het drinkwaterbedrijf inzicht te verschaffen hoe de kosten zijn toegerekend voor de levering van ander water dan drinkwater via het distributienet.

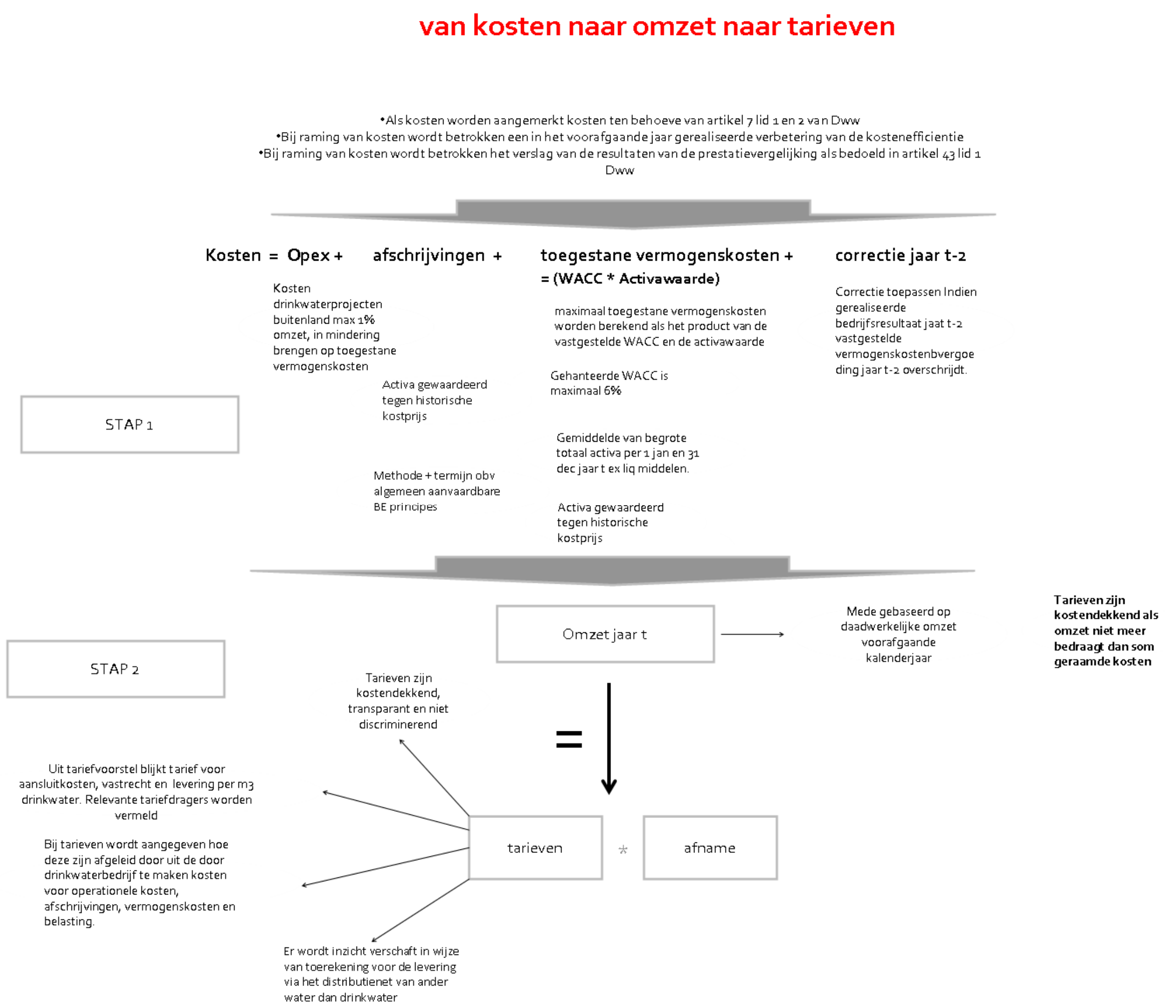
3 Toetsing van drinkwatertarieven

3.1 Inhoudelijke toetsing

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbedrijf en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van zijn adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen
Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

Autoriteit Consument & Markt

Stap 1: toetsing van de kosten
ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten;
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten[6];
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten;
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald;
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs;
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde;
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december;
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t[7].

Stap 2: toetsing van de tarieven
De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
- of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de omzet en een begroting van de kosten voor deze taken;
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen;

---

[6] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien de wettelijke prestatievergelijking door dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

[7] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien voor t-2 (i.c. 2010) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld. De norm-WACC is derhalve gelijk aan de gerealiseerde WACC.

Autoriteit Consument & Markt

- of de tarieven kostendekkend zijn[8];
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen;
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend;
- of de tarieven tevens transparant en niet discriminerend zijn.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2012 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het Bedrijfsverslag en het jaarverslag.

---

[8] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Brabant Water

4.1 Betrokken informatie

ACM heeft van de ILT voor de toetsing van de drinkwatertarieven de volgende informatie over Brabant Water ontvangen:

- "Tariefsopbouw 2012", gedateerd 11 oktober 2012. Dit document behoeft niet te worden gecontroleerd of beoordeeld door een externe accountant.
- "Bedrijfsverslag 2011", gedateerd 21 november 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag. Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
- Reactie van Brabant Water op het conceptrapport, gedateerd op 18 april 2013. Hierbij heeft Brabant Water een nieuwe "tariefsopbouw 2012" (hierna te noemen: tariefsopbouw) ingediend, omdat de eerdere tariefsopbouw "storende fouten" zou bevatten. Naar aanleiding hiervan heeft ACM delen van hoofdstuk 4 herschreven.

In afwijking van andere drinkwaterbedrijven verwijst Brabant Water in de tariefsopbouw niet naar het jaarverslag 2011 wat betreft de 'toegepaste grondslagen van waardering en resultaatbepaling'; in het bedrijfsverslag wordt hier wel naar verwezen. ACM heeft het jaarverslag 2011 van Brabant Water ontleend aan de website van Brabant Water. Het jaarverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
Het jaarverslag omvat alle drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten van de 'groep' waarvan het drinkwaterbedrijf een onderdeel vormt.
De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag worden geacht uitsluitend de drinkwateractiviteiten te omvatten. De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag zijn opgesteld conform het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012 (hierna: protocol).[9]

In de tariefsopbouw noemt Brabant Water de volgende 'relevante rapportage': rapportage Prestatievergelijking en verwijst Brabant Water naar wetgeving. ACM beschikt niet over de genoemde rapportage en evenmin over een nadere toelichting of achtergronden bij de eerder genoemd document.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011

De tariefsopbouw is als bijlage 1 bijgevoegd en betreft – kortweg – een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw is een summiere toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen[10]. In het algemeen houdt deze toelichting, per cijfermatig element, een

---

[9] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

[10] Deze toelichting komt ook bij andere drinkwaterbedrijven in vrijwel identieke vorm voor en is – dus – niet specifiek toegespitst op Brabant Water.

tekstuele weergave in van de eisen die voor dat element zijn verwoord in de wet- en regelgeving of in het protocol.

Bij de tariefsopbouw zelf is geen toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen. De tariefsopbouw is niet voorzien van een verklaring van een externe deskundige omtrent de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar Brabant Water verwijst en, gedeeltelijk, op basis van het oordeel van anderen (zie verder) bij die stukken.

De kosten, weergegeven in EUR mln, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens ‘kosten per aansluiting’ en ‘kosten per kubieke meter’. De tariefsopbouw geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, nl. 3,8%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in ‘opbrengsten uit drinkwateractiviteiten’, ‘opbrengsten ander water’ en ‘opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten’. Brabant Water heeft in het segment ‘huishoudelijk gebruik’ de volgende tariefsoorten weergegeven: ‘aansluittarief’ en ‘vastrecht’ (beide per aansluiting), ‘prijs geleverd drinkwater per kubieke meter’ en ‘prijs geleverd drinkwater onbemeterd’. Ook heeft Brabant Water het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen en de totaal aantal te leveren kubieke meters drinkwater vermeld.

Het bedrijfsverslag omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag is opgemaakt in overeenstemming met het protocol en de ‘invulinstructie bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven’. Het is ACM niet bekend wat de eventuele interpretaties van de accountant van Brabant Water zijn (geweest) en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven.

In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die Brabant Water heeft begroot voor 2012 vergeleken met die in 2011. Zowel de opbrengsten als de kosten dalen substantieel. De verschillen in de hoogte van de verschillende kostenposten tussen 2011 en 2012 zijn groot. De operationele kosten en afschrijvingen stijgen met 3% respectievelijk 5%. De vermogenskosten dalen met ongeveer 15%. Als gevolg van de afschaffing van de grondwaterbelasting dalen de belastingen met 91%. Indien wordt gecorrigeerd voor het effect van belastingen, dan blijven de kosten nagenoeg gelijk.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking
Opbrengsten	158,9	193,6	-17,9%
Operationele kosten	105,7	102,5	3,1%
Afschrijvingen	21,6	20,5	5,4%
Vermogenskosten	28,2	33,1	-14,7%
Belastingen	3,4	37,5	-90,9%
Totale kosten	158,9	197,5	-19,5%
WACC (als % van de activawaarde)	3,8%	4,6%	

De tarieven zijn in 2012 niet onbelangrijk veranderd ten opzichte van 2011. Het aansluittarief en het vastrecht zijn met 2 a 3% gestegen, het drinkwatertarief onbemeterd met 11,5%, terwijl het drinkwatertarief per m3 met ongeveer 33% is gedaald.

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief 2012	Tarief 2011[11]	Afwijking 2012 tov 2011
Aansluittarief basisprijs	716,00	700,00	2,3%
Vastrecht standaardmeter	68,76	66,96	2,7%
Drinkwater per m3	0,45	0,67	-32,8%
Drinkwater onbemeterd	101,82	115,09	11,5%

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

De kostenraming 2012 van Brabant Water voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit. Brabant Water heeft niet aangegeven wat de gerealiseerde efficiëntieverbetering in 2010 is geweest en hoe deze is verwerkt in de schattingen van de kosten 2012. ACM kan hierdoor niet vaststellen of Brabant Water handelt in overeenstemming met artikel 9, tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Uit het bedrijfsverslag 2011, de tariefsopbouw en het jaarverslag 2011 blijkt dat Brabant Water ook niet-drinkwatergerelateerde opbrengsten heeft, dochters Hydreco en Hydro Business zijn actief op het gebied van industriewater en duurzame energie. Uit de onderbouwing van de geraamde kosten en de activa ('balanstotaal') 2012 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en activa zijn toegerekend aan drinkwater- en niet drinkwateractiviteiten.

De vraag of de kosten die Brabant Water in zijn tariefsopbouw heeft opgenomen, daadwerkelijk drinkwateractiviteiten betreffen, kan niet op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting worden beantwoord, maar kan alleen langs indirecte weg worden beantwoord.
Brabant Water stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw dat deze tariefsopbouw is opgesteld

[11] Bron: Tarievenregeling per 1 januari 2011, www.brabantwater.nl.

overeenkomstig het protocol, dat ondermeer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. De toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw is niet gevalideerd door een externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag (2011) is opgesteld in overeenstemming met het protocol. ACM constateert echter dat – gegeven de procentuele afwijkingen – de begrote kosten in de tariefsopbouw, niet zonder meer in lijn liggen met de gerealiseerde kosten in 2011 en dat de voor afwijkingen geen toereikende toelichting beschikbaar is. Op grond hiervan kan niet zonder meer worden aangenomen dat het protocol daadwerkelijk is toegepast bij het bepalen van de kosten in de tariefsopbouw.

Operationele kosten
Volgens het bedrijfsverslag bedroegen de operationele kosten in 2011 EUR 102,5 mln. Brabant Water begroot de operationele kosten in 2012 op EUR 105,7 mln; dit is een stijging van 3% ten opzichte van 2011. Brabant Water beschrijft niet hoe deze raming tot stand is gekomen en wat de achtergrond van de stijging is.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa
Brabant Water begroot de afschrijvingen in 2012 op EUR 21,6 mln. Brabant Water toont geen inzicht in de totstandkoming van deze raming. Het afschrijvingsbedrag van EUR 21,6 mln is hoger dan de afschrijvingen in 2011 zoals opgenomen in het bedrijfsverslag (EUR 20,5 mln).

Brabant Water verwijst in de toelichting op de tariefsopbouw niet naar het jaarverslag, maar naar het protocol. In het protocol is opgenomen dat de activa tegen historische kostprijs worden gewaardeerd. Ten aanzien van afschrijvingen is opgenomen dat – indien waterbedrijven hun materiële vaste activa waarderen tegen de actuele waarde – afschrijvingen gecorrigeerd worden naar historische kosten door middel van een herwaarderingscorrectie.

Uit het jaarverslag blijkt dat Brabant Water haar materiële vaste activa waardeert tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Aangenomen dat de waarde van de activa die Brabant Water hanteert in de tariefsopbouw direct is afgeleid van die in het jaarverslag, stelt ACM vast Brabant Water de bepalingen in artikel 11, derde en vierde lid Drinkwaterwet correct toepast.

Vermogenskosten
Brabant Water begroot de vermogenskosten in 2012 op EUR 28,2 mln en de kosten voor “MDG activiteiten” (drinkwaterprojecten in het buitenland) op EUR 0,3 mln. ACM constateert dat de raming van laatstgenoemde kosten iets hoger is dan zoals opgenomen in het bedrijfsverslag 2011 en dat de verhouding van deze kosten ten opzichte van de omzet uit drinkwateractiviteiten ruimschoots onder het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten ligt.

Het gemiddelde balanstotaal (cf. artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling) bedraagt volgens

Brabant Water EUR 743 mln. De begrote vermogenskosten ter grootte van EUR 28,2 mln bedragen daarmee 3,7% van het balanstotaal, hetgeen ruim onder het maximum ligt dat de minister heeft vastgesteld.

Belastingen
Uit de vermelding van de kosten blijkt in 2012 ten opzichte van 2011 een daling van de belastingen, als gevolg van de afschaffing in 2012 van de grondwaterbelasting.

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Omzet
De opbrengsten als vermeld in de tariefsopbouw bestaan uit 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten' (EUR 158,9 mln), opbrengsten ander water (EUR 3,5 mln) en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten' (EUR 10 mln).

Uit de tariefsopbouw blijkt dat Brabant Water bij het ramen van de omzet 2012 rekening heeft gehouden met de gerealiseerde omzet van 2010, zoals voorgeschreven in artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit. Bij de toelichting op de ontwikkeling van de omzet van 2011 naar 2012 geeft Brabant Water aan dat de lagere omzet in 2012 wordt veroorzaakt door het schrappen van de grondwaterbelasting.

Maximum eigen vermogen
In artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet is bepaald dat de minister tweejaarlijks, ten behoeve van de tarieven van de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen vaststelt. Voor 2012 en 2013 is dit aandeel vastgesteld op 70%[12].
Uit de tariefsopbouw van Brabant Water blijkt niet de (verwachte) hoogte van het eigen vermogen in of ultimo 2012 en de eventuele consequenties voor de drinkwatertarieven 2012. ACM kan daarom niet vaststellen of Brabant Water handelt in overeenstemming met artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet.

Ter indicatie van de vermogensverhouding van Brabant Water heeft ACM, op basis van de geconsolideerde jaarrekening 2011 van Brabant Water, de vermogensverhouding ultimo 2011 van het geconsolideerde waterbedrijf onderzocht. Voor Brabant Water bedraagt deze 51%. Dit percentage betreft niet uitsluitend drinkwateractiviteiten. Aangezien dit percentage ruim onder het door de minister gestelde maximum ligt en de niet-drinkwateractiviteiten van Brabant Water relatief beperkt in omvang zijn, acht ACM het niet voor de hand liggend dat Brabant Water de norm van 70% overschrijdt.

---

[12] Besluit van 24 oktober 2011 van de staatssecretaris van I&M (DP2011055738)

Autoriteit Consument & Markt

Tarieven
ACM stelt vast dat de weergave van de drinkwatertarieven in de tariefsopbouw zich beperkt tot kwantitatieve eindresultaten. De tarieven zijn in 2012 sterk veranderd ten opzichte van 2011. Het vastrecht is met ongeveer 2,7% gestegen, terwijl het drinkwatertarief per m3 ongeveer 33% is gedaald en het drinkwatertarief onbemeterd 11,5%. De daling komt met name door de afschaffing van de grondwaterbelasting.

In de tariefsopbouw vermeldt Brabant Water tarieven voor ‘nieuwe aansluitingen’, ‘vastrecht’, ‘geleverd drinkwater (m3)’ en ‘geleverd drinkwater onbemeterd’. Dit is overeenkomstig artikel 10, eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Voor de toets op het inzicht in kostentoerekening dient het drinkwaterbedrijf bij de tarieven aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De tariefsopbouw van Brabant Water biedt dit inzicht alleen op het niveau van de totale tariefopbrengsten. Voor de volledigheid: in de tariefsopbouw drukt Brabant Water de ***totale*** kosten 2012 uit in achtereenvolgens ‘kosten per aansluiting’ en ‘kosten per kubieke meter geleverd drinkwater’. Deze presentatie is geschikt voor vergelijkingsdoeleinden maar betreft geen ***kostentoerekening***.

De tariefsopbouw verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit.

Tot slot kan met de gegevens die Brabant Water in de tariefsopbouw vermeldt geen sluitende berekening worden opgesteld van tarieven, volumes en totale omzet. De totale begrote omzet uit drinkwater bedraagt EUR 158,9 mln. In de tariefsopbouw ontbreekt het verwachte aantal nieuwe aansluitingen en het volume te leveren hoeveelheid drinkwater onbemeterd. Hierdoor kan ACM niet vaststellen of de begrote omzet uit drinkwateractiviteiten (volledig) wordt behaald met de voorgenomen tarieven. Op basis van de beschikbare informatie komt ACM slechts tot een omzet van EUR 151,7 mln, ongeveer EUR 7,2 mln lager dan de totale begrote omzet. Brabant Water geeft in haar reactie aan dat dit kan worden verklaard met incasso-boetes en verhuur van brandleidingen en drinkwaterinstallaties. Verder blijkt uit de tariefsopbouw niet hoe in de begrote omzet is omgegaan met opbrengsten uit bijzondere diensten (bijvoorbeeld kermisaansluitingen, automatische incasso).

Autoriteit Consument & Markt

Tarieven in EUR ex belasting en BTW	Tarief (in EUR)	Volume	Omzet (in EUR mln)
Aansluittarief	716,00	Onbekend	Onbekend
Vastrecht (per aansluiting)	68,76	1.095.152	75,3
Drinkwater per m3	0,450	166.958.700	75,1
Drinkwater onbemeterd	101,82	12.847	1,3
Totale omzet			151,7
Begrote opbrengsten drinkwateractiviteiten			158,9
Verschil			7,2

5 Conclusies Brabant Water

ACM stelt vast dat de tariefsopbouw van Brabant Water vrijwel alleen eindresultaten bevat en nauwelijks onderbouwing van en toelichting op keuzes en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

Uit de tariefsopbouw blijkt dat de begrote opbrengsten en kosten in 2012 lager zijn dan die in 2011. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de afschaffing van de grondwaterbelasting in 2012. Wanneer de grondwaterbelasting buiten beschouwing wordt gelaten, blijven de kosten nagenoeg gelijk. De tarieven zijn in 2012 sterk veranderd ten opzichte van 2011. Het vastrecht stijgt licht, terwijl de prijs per m3 drinkwater sterk is gedaald.

Op basis van de door Brabant Water aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefstelling in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de tarieven zijn op totaalniveau kostendekkend aangezien de door Brabant Water voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten niet meer is dan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten;
- de door Brabant Water begrote kosten in de tariefsopbouw zijn ingedeeld in de wettelijk voorgeschreven componenten;
- de door Brabant Water begrote vermogenskostenvoet is in 2012 niet hoger dan de door de minister vastgestelde maximale vermogenskostenvoet;
- de door Brabant Water begrote kosten voor drinkwateractiviteiten in het buitenland bedragen niet meer dan 1% van de geraamde omzet;
- aannemelijk is dat Brabant Water de afschrijvingskosten heeft berekend volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes;
- aannemelijk is dat Brabant Water de activa heeft gewaardeerd tegen historische kostprijs;
- de omzetraming 2012 is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in 2010, en
- de tariefsopbouw van Brabant Water vermeldt tenminste de drie voorgeschreven tarieven.

Op basis van de door Brabant Water aangeleverde informatie heeft ACM voor de volgende bepalingen niet kunnen vaststellen of de tariefstelling in overeenstemming is met de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de door Brabant Water geraamde activa, kosten en omzet hebben uitsluitend betrekking op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- Brabant Water heeft geanalyseerd welke kostenefficiëntie in voorgaande jaren is gerealiseerd en heeft deze betrokken in de tarieven voor 2012;
- de totale kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) worden toegerekend aan de onderscheiden producten en diensten en deze uitkomst werkt uit in het tarief per product/dienst, en;
- de totale geraamde omzet uit drinkwateractiviteiten is gelijk aan het somproduct van de producten/diensten en tarieven die Brabant Water vermeldt in haar tariefsopbouw.

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 Brabant Water

TARIEFSOPBOUW JAAR 2012

Drinkwaterbedrijf: BRABANT WATER
Contactpersoon: Henk de Boer
Telefoonnummer: 073-6837101
Email: henk.de.boer@brabantwater.nl

Scope: activiteiten drinkwater
Definities en uitgangspunten: Protocol Prestatievergelijking Drinkwaterbedrijven 2012
Frequentie: jaarlijks
Timing: voor 1 december van jaar t
Hoe aanleveren: per bedrijf aan te leveren aan ILT
Looptijd aan te leveren informatie: 1 januari tot en met 31 december van jaar t+1
Relevante rapportages: rapportage Bedrijfsverslag, rapportage Prestatievergelijking, rapportage
Wet: Drinkwaterbesluit; artikel 10; lid 1 t/m 4

	0.) Aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters	**Begroting 2012**
0a	Totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen	1.095.152
0b	Totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater	166.958.700

A. Kosten

	1.) Kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	**Begroting 2012**
1a	Operationele kosten	€ 105,7
1b	Afschrijvingen	€ 21,6
1c	Vermogenskosten	€ 28,2
1d	Belastingen	€ 3,4
	Totaal kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	€ 158,9

	2.) Kosten drinkwater per aansluiting (€)	**Begroting 2012**
2a	Operationele kosten - per aansluiting	€ 96,54
2b	Afschrijvingen - per aansluiting	€ 19,68
2c	Vermogenskosten - per aansluiting	€ 25,75
2d	Belastingen - per aansluiting	€ 3,10
	Totaal kosten drinkwater per aansluiting (€)	€ 145,08

	3.) Kosten drinkwater per kubieke meter (€)	**Begroting 2012**
3a	Operationele kosten - per kubieke meter	€ 0,63
3b	Afschrijvingen - per kubieke meter	€ 0,13
3c	Vermogenskosten - per kubieke meter	€ 0,17
3d	Belastingen - per kubieke meter	€ 0,02
	Totaal kosten drinkwater per kubieke meter (€)	€ 0,95

	4.) WACC-informatie (mln €)	**Begroting 2012**
4a	Begrote vermogenskosten	€ 28,20
4b	MDG activiteiten (cf DWBesluit art. 8 lid 2 en 3)	€ 0,30
4c	Correctie bedrijfsresultaat t-1	€ 0,00
4d	Gemiddeld balanstotaal (cf DWRegeling art. 6 lid 2)	€ 742,70
4e	Begrote vermogenskosten in % van balanstotaal	3,84%

B. Inkomsten

	5.) Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	**Begroting 2012**
5a	Opbrengsten drinkwateractiviteiten	158,89
5b	Opbrengsten ander water	3,54
5c	Opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten	10,00
5d	Totaal Opbrengsten drinkwaterbedrijf	172,43

	6.) Omzetontwikkeling drinkwateractiviteiten (mln €)	
6a	Realisatie omzet t-1	191
6b	Ontwikkelingen van invloed op omzet	Daling t.o.v. t-1 wordt veroorzaakt door schrappen grondwaterbelasting
6c	Begroting omzet t+1	158,89

	7.) Tarieven huishoudelijk gebruik (€) excl. Belasting op Leidingwater en Btw (€)	**Begroting 2012**
7a	Aansluittarief - per aansluiting	€ 716,0
7b	Vastrecht - per aansluiting	€ 68,76
7c	Prijs geleverd drinkwater - per kubieke meter	€ 0,45
7d	Prijs geleverd drinkwater onbemeterd	€ 101,82
	Toelichting op verschil in tarieven (niet discriminerend):	nvt

*Heeft de Minister gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid op grond van artikel 13 lid 2 DwW tot het geven van een aanwijzing aan of het stellen van nadere regels voor het drinkwaterbedrijf? Ja / Nee**
Zo ja, dan volgt hieronder een toelichting op de wijze waarop opvolging is gegeven aan de aanwijzing of nadere regels van de Minister:

*) Doorhalen wat niet van toepassing is

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet.
Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lamé

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage: Wettelijk kader

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Drinkwaterbesluit

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
    a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
    b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
    a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving

Drinkwaterwet

Artikel 7

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft tot taak:
   a. het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening in het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied;
   b. het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in dat distributiegebied;
   c. het overeenkomstig artikel 8 leveren van drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied, en
   d. het borgen van de kwaliteit en duurzaamheid van het productie- en distributieproces en het geleverde drinkwater.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:
   a. het bijdragen aan de bescherming van de bronnen voor de drinkwatervoorziening in zijn distributiegebied tegen verontreiniging, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit van deze bronnen;
      2. het beheren of medebeheren van terreinen rondom deze bronnen gericht op het voorkomen of beperken van verontreiniging van deze bronnen;
   b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:
      1. het geven van voorlichting aan consumenten;
      2. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;
      3. het overeenkomstig artikel 24 uitvoeren van controles ten aanzien van bedoelde installaties.
3. De infrastructuur die door de eigenaar van een drinkwaterbedrijf overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, is of wordt aangelegd, hersteld, vernieuwd of uitgebreid wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk of openbare werken van algemeen nut.
4. Indien de eigenaar van een drinkwaterbedrijf baten die zijn verkregen ter uitvoering van een taak of taken als bedoeld in het eerste of tweede lid aanwendt voor het verrichten van economische activiteiten, geschiedt de aanwending van die baten tegen condities die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten. De artikelen 25a, aanhef en onderdeel d, en 25b van de Mededingingswet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigenaren van drinkwaterbedrijven.

Artikel 10

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.
2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12

1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Autoriteit Consument & Markt

Artikel 13

1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
   a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;
   b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

****

Drinkwaterbesluit

Artikel 6. Vermogenskostenvoet

1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen

1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
   a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
   b. de ruimte voor investeringen;
   c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
   a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen;
   b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
   c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Autoriteit Consument & Markt

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
   b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.

3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
   a. aansluitkosten,
   b. vastrecht, en
   c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
   a. operationele kosten,
   b. afschrijvingen,
   c. vermogenskosten, en
   d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

****

Drinkwaterregeling

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet

Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

   a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
   b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
      1. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
      2. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
   c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;

d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
   e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Advies

Aan	Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.	
Van	Autoriteit Consument en Markt
Datum	**25 juli 2013**
Onderwerp	103622 Advies drinkwatertarieven 2012 WML
Bijlage(n)	3

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit Consument & Markt

Inhoudsopgave

1 Inleiding ... 3

Leeswijzer ... 3

2 Context ... 4

2.1 Wettelijk kader ... 4
2.2 Taken van ACM ... 5

3 Toetsing van drinkwatertarieven ... 8

3.1 Inhoudelijke toetsing ... 8
3.2 Werkwijze ... 10

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van WML ... 11

4.1 Betrokken informatie ... 11
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011 ... 11
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1) ... 13
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2) ... 15

5 Conclusies WML ... 18

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 WML ... 19

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport ... 20

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving ... 22

Autoriteit Consument & Markt

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het toezicht advies te vragen aan ACM. Op 15 november 2012 heeft de ILT ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012.

Om een gedegen advies te kunnen geven heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de drinkwaterbedrijven aan de ILT hebben verstrekt en op openbare informatie die via de website van het desbetreffende drinkwaterbedrijf beschikbaar is. ACM is niet in de gelegenheid gesteld om vragen aan de drinkwaterbedrijven te stellen over de totstandkoming van de tarieven en onderliggende relevante documenten.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2012 van drinkwaterbedrijf WML. Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Daarnaast heeft ACM een aparte adviesrapportage opgesteld voor de ILT. Hierin geeft ACM haar zienswijze op enkele bepalingen in de drinkwaterwet- en regelgeving, zoals de interpretatie van het begrip ‘kostendekkendheid’. Tevens geeft ACM haar mening over de manier waarop de drinkwaterbedrijven invulling hebben gegeven aan wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld het gebruik van het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012. Voor een juiste interpretatie van de beoordelingsrapportages van de drinkwaterbedrijven beveelt ACM aan kennis te nemen van deze adviesrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2012 van WML beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

ACM heeft aan de rapportage drie bijlagen toegevoegd:

1. het tariefvoorstel 2012 van WML
2. de adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012 van de ILT
3. de voor de tariefbeoordeling relevante artikelen drinkwaterregelgeving

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen. In bijlage 3 zijn deze artikelen weergegeven.

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen[1]. De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend[2].

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:

1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren[3].

Kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven

Het centrale element van het tarieftoezicht is de eis van kostendekkendheid van de tarieven, welk beginsel in de drinkwaterwet is vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden

---

[1] Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet
[2] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.
[3] Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

beschermd tegen misbruik van een monopoliepositie door de drinkwaterbedrijven in de vorm van tarieven die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering[4]. Dit uitgangspunt is terecht gekomen in artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

In artikel 12 van de Drinkwaterwet is vervolgens bepaald dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken hoe de kosten in de tarieven zijn verwerkt. In artikel 9 van het Drinkwaterbesluit worden de elementen van de tarieven en de wijze van berekening nader beschreven. Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit stelt tenslotte dat de drinkwaterbedrijven transparant dienen te zijn over de totstandkoming van de tarieven.

2.2 Taken van ACM

De wetgever heeft enkele taken voor ACM opgenomen in onderdelen van de regelgeving. Een van die taken is het adviseren van de ILT, die primair is belast met het toezicht op naleving van de Drinkwaterwet. In artikel 8a, tweede lid van het Drinkwaterbesluit en artikel 7 van de Drinkwaterregeling is bepaald dat de ILT advies bij ACM dient in te winnen bij haar toezicht op naleving van de kostendekkendheid van de drinkwatertarieven, zoals bepaald in artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van de het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden deze bepalingen nader besproken.

Overschrijding geraamde bedrijfsresultaat

Artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet bepaalt dat, indien het gerealiseerde bedrijfsresultaat de geraamde vermogenskosten overschrijdt, deze overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling van een volgend kalenderjaar. ACM beoordeelt op basis van het verslag dat de drinkwaterbedrijven aan de Minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) sturen in jaar t te beoordelen of er sprake was van een overschrijding in jaar t-1, en vervolgens te beoordelen op basis van de begroting of deze eventuele overschrijding gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t+1.

Totstandkoming van de tarieven

Paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit bestaat uit de artikelen 6 t/m 10. Met de samenhangende artikelen uit de Drinkwaterregeling bepalen deze artikelen hoe de kosten in de tarieven dienen te worden verwerkt. De adviestaak van ACM houdt in dat zij beoordeelt of de tarieven tot stand zijn gekomen op de wijze die deze artikelen voorschrijven. Hieronder worden deze artikelen toegelicht.

WACC

Artikel 6 van het Drinkwaterbesluit gaat over de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, ook wel aangeduid met de Engelse term: ***weighted average cost of capital*** (hierna: WACC). De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het bedrijf is gefinancierd (rente op een lening, dividend-uitkering, etc). Artikel 6 verwijst naar bijlage C

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

Autoriteit Consument & Markt

van het besluit waarin een methode is opgenomen die de minister dient te hanteren bij de bepaling van de WACC. Tevens verwijst artikel 6 van het Drinkwaterbesluit naar de Drinkwaterregeling (artikel 5) voor nadere regels ten aanzien van de bepaling van de vermogenskostenvoet.
Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks de WACC vast. ACM adviseert de minister hierin op grond van artikel 7 van de Drinkwaterregeling. Voor de vaststelling van de WACC voor de jaren 2012 en 2013 heeft ACM de minister in oktober 2011 specifiek geadviseerd. Om die reden heeft ACM artikel 6 van het Drinkwaterbesluit buiten beschouwing gelaten bij zijn advisering aan de ILT over de drinkwatertarieven 2012.

Aandeel eigen vermogen
Artikel 7 van het Drinkwaterbesluit gaat over het aandeel eigen vermogen. Op grond van artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet stelt de minister tweejaarlijks het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen: een solvabiliteitsplafond. Dit plafond is in de wet opgenomen om te voorkomen dat de drinkwaterbedrijven onnodig hoge reserves opbouwen[5]. Bij de vaststelling dient de minister de kredietwaardigheid, de ruimte voor investeringen en het vermogen om tegenvallers op te vangen, in acht te nemen. Tevens is in dit artikel bepaald wanneer een verzoek om af te wijken van dit maximaal vastgestelde eigen vermogen wordt toegestaan.

Begroting van de kosten
Artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat in de tarieven alleen kosten mogen worden doorberekend die worden gemaakt ten behoeve van de wettelijke taken die horen bij de openbare drinkwatervoorziening zoals genoemd in artikel 7 van de Drinkwaterwet. Daarbij mogen de kosten voor de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet op grond van deze wettelijke taken. Deze kosten dienen in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding. Het vierde lid van artikel 8 verwijst naar de Drinkwaterregeling waarin nadere eisen kunnen worden gesteld over de door te berekenen vermogenskosten. De Drinkwaterregeling stelt in artikel 6 een maximum aan de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in de tarieven. Dit maximum is gelijk aan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de activawaarde. Daarbij wordt verwezen naar artikel 11, vierde lid van de Drinkwaterwet waarin wordt bepaald dat de materiële vaste activa moeten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Berekening van de tarieven
Artikel 9 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat de berekening van de tarieven twee elementen moet bevatten: een raming van de omzet die wordt behaald met de wettelijke taken en een raming van de kosten die worden gemaakt voor deze taken. De raming van de omzet dient daarbij te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorgaande kalenderjaar. Bij de raming van de kosten moet de gerealiseerde kostenefficiëntie worden betrokken en de resultaten van de prestatievergelijking die drinkwaterbedrijven moeten maken op grond van artikel 43 van de Drinkwaterwet.

[5] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 45 (gewijzigd Amendement Boelhouwer en Koppejan)

Kostentransparantie

Artikel 10 van het Drinkwaterbesluit bepaalt dat drinkwaterbedrijven jaarlijks voor 1 december een overzicht publiceren met de tarieven voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater. Dit overzicht moet tenminste de tarieven weergeven voor de aansluiting, het vastrecht en het drinkwater per kubieke meter. Bovendien dient het overzicht te specificeren hoe deze tarieven zijn afgeleid uit de operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Tevens dient het drinkwaterbedrijf inzicht te verschaffen hoe de kosten zijn toegerekend voor de levering van ander water dan drinkwater via het distributienet.

3 Toetsing van drinkwatertarieven

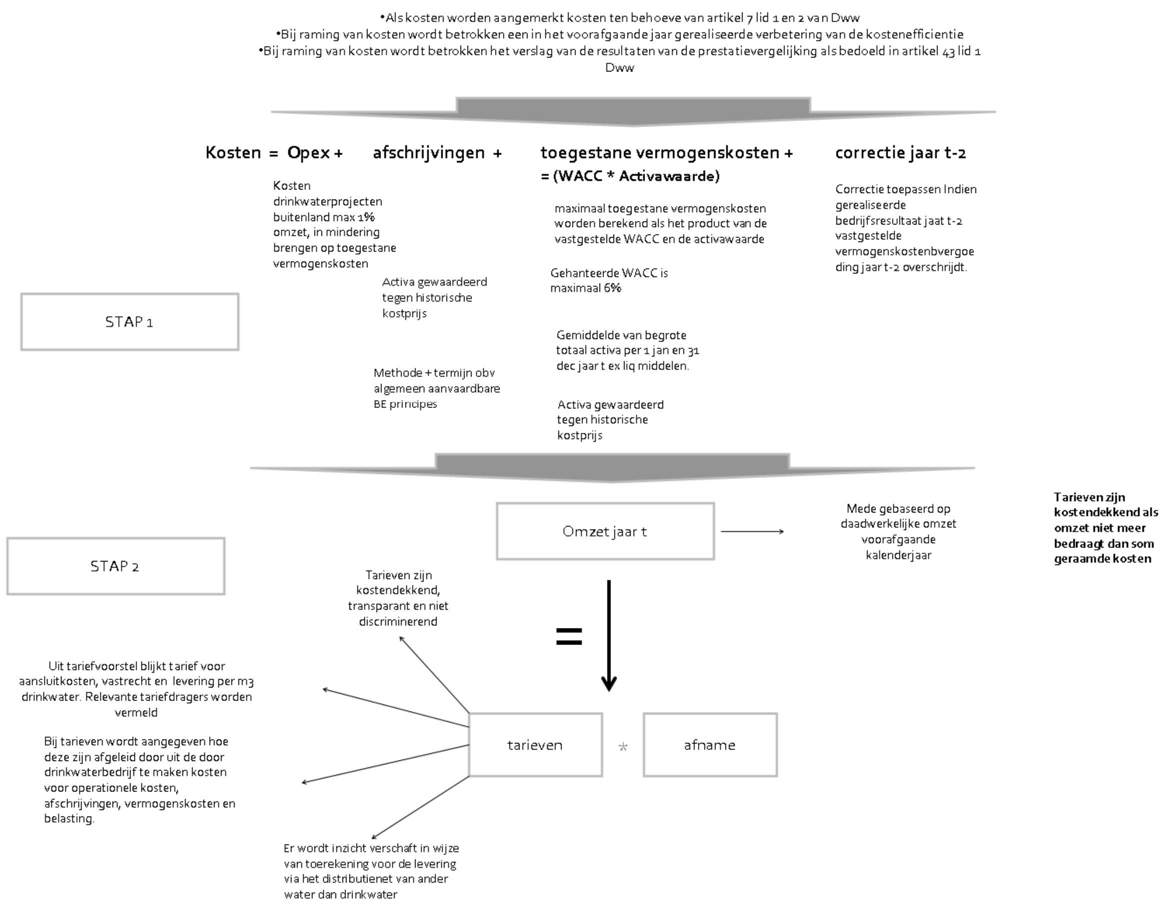
3.1 Inhoudelijke toetsing

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbedrijf en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van zijn adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen
Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

van kosten naar omzet naar tarieven

Stap 1: toetsing van de kosten

ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet;
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten;
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten[6];
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten;
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald;
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs;
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde;
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december;
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd is in de tarieven voor het jaar t[7].

Stap 2: toetsing van de tarieven

De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
- of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de omzet en een begroting van de kosten voor deze taken;
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen;

---

[6] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien de wettelijke prestatievergelijking door dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

[7] Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2012 aangezien voor t-2 (i.c. 2010) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld. De norm-WACC is derhalve gelijk aan de gerealiseerde WACC.

- of de tarieven kostendekkend zijn[8];
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen;
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend;
- of de tarieven tevens transparant en niet discriminerend zijn.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2012 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het Bedrijfsverslag en het jaarverslag.

[8] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van WML

4.1 Betrokken informatie

ACM heeft van de ILT voor de toetsing van de drinkwatertarieven de volgende informatie over WML ontvangen:

- "Tariefsopbouw 2012", gedateerd 5 november 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw. Dit document behoeft niet te worden gecontroleerd of beoordeeld door een externe accountant.
- "Bedrijfsverslag 2011", gedateerd 5 november 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag. Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
- Reactie van WML op het conceptrapport, gedateerd op 29 april 2013. Waar deze reactie heeft geleid tot aanpassing is dit met een voetnoot aangegeven.

ACM heeft tevens het jaarverslag 2011 van WML betrokken in de beoordeling. Dit jaarverslag is ontleend aan de website van WML. Het jaarverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.
Het jaarverslag omvat alle drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten van de 'groep' waarvan het drinkwaterbedrijf een onderdeel vormt.
De tariefsopbouw en het bedrijfsverslag worden geacht uitsluitend de drinkwateractiviteiten te omvatten. Het bedrijfsverslag is opgesteld conform het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012 (hierna: protocol).[9]

In de tariefsopbouw noemt WML de volgende 'relevante rapportages': rapportage Bedrijfsvoering, rapportage Prestatievergelijking en rapportage Verbeterplan. ACM beschikt niet over deze rapportages en evenmin over een nadere toelichting of achtergronden bij de eerder genoemde documenten.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2012 en realisatie 2011

De tariefsopbouw is als bijlage 1 bijgevoegd en betreft – kortweg – een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw zelf is geen toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen. De tariefsopbouw is niet voorzien van een verklaring van een externe deskundige omtrent de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar WML verwijst en, gedeeltelijk, op basis van het oordeel van de externe accountant bij die stukken.

De <u>kosten</u>, weergegeven in EUR mln, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten,

---

[9] Zie hetgeen ACM hierover opmerkt in hoofdstuk 1 – Inleiding.

afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter'. De tariefsopbouw geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, nl. 4,4%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten', 'opbrengsten ander water' en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten'. WML heeft in het segment 'huishoudelijk gebruik' de volgende tariefsoorten weergegeven: 'aansluittarief' en 'vastrecht' (beide per aansluiting), 'prijs geleverd drinkwater per kubieke meter' en 'prijs geleverd drinkwater onbemeterd'. Deze laatste tariefsoort is volgens opgave van WML niet van toepassing. Ook heeft WML het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen en de totaal aantal te leveren kubieke meters drinkwater vermeld. WML geeft aan dat de definities en uitgangspunten uit het protocol zijn toegepast.

Het bedrijfsverslag omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag is opgemaakt in overeenstemming met het protocol en de "invulinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven".
Het is ACM niet bekend wat de interpretaties van de accountant van WML zijn (geweest) en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven.

In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die WML heeft begroot voor 2012 vergeleken met de realisatie in 2011. De begrote kosten en opbrengsten in 2012 dalen met circa 9% ten opzichte van de gerealiseerde cijfers in 2011 (op basis van het bedrijfsverslag). Vooral de belastingen vallen aanmerkelijk lager uit, als gevolg van de afschaffing van de grondwaterbelasting in 2012. De vermogenskosten zijn daarentegen gestegen in 2012 ten opzichte van 2011. Als wordt gecorrigeerd voor het effect van afschaffen van de grondwaterbelasting, stijgen de kosten licht. In paragraaf 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking
Opbrengsten	102,7	112,9	-9,0%
Operationele kosten	53,7	53,0	1,3%
Afschrijvingen	24,8	27,2	-8,8%
Vermogenskosten	23,5	19,9	18,1%
Belastingen	0,7	12,8	-94,5%
Totale kosten	102,7	113,3	-9,4%
WACC (als % van de activa waarde)	4,4%	3,7%	

De tarieven in 2012 verschillen van die van 2011; met name het vastrechttarief is flink gestegen.

Volgens de opgave in de tariefsopbouw van WML is het drinkwatertarief per m3 EUR 0,74. Dit tarief komt overeen met het tarief dat WML op de website vermeldt voor klanten met een jaarverbruik groter dan 300 m3, de kleinzakelijke afnemers. Voor huishoudens (jaarverbruik kleiner dan 300 m3) wordt op de website echter een drinkwatertarief van EUR 0,90 vermeld. ACM veronderstelt dat het (hieronder) vermelde tarief van EUR 0,82 in 2011 een gewogen gemiddelde is tussen de tarieven voor kleinzakelijke afnemers en huishouden. De toegepaste weging is ACM onbekend.

Tarieven in EUR excl. belasting en BTW	Tarief 2012	Tarief 2011	Afwijking
Aansluittarief	986,00	onbekend	-
Vastrecht (per aansluiting)	80,00	64,00*)	25,0%
Drinkwater per m³	0,74	0,82	onbekend
Drinkwater onbemeterd	-	-	-

*) Ontleend aan het jaarverslag 2011, p. 86 van WML

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

De kostenraming 2012 van WML voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform artikel 10, derde lid Drinkwaterbesluit. WML heeft niet aangegeven wat de gerealiseerde efficiëntieverbetering in 2010 is geweest en hoe deze is verwerkt in de schattingen van de kosten 2012. ACM kan hierdoor niet vaststellen of WML handelt in overeenstemming met artikel 9, tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Uit het jaarverslag 2011 blijkt dat WML ook niet-drinkwatergerelateerde opbrengsten heeft. Uit de onderbouwing van de geraamde kosten en de activa (‘balanstotaal’) 2012 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en activa zijn toegerekend aan drinkwater- en niet-drinkwateractiviteiten. Uit een vergelijking tussen het balanstotaal ultimo 2011 volgens het jaarverslag 2011 en dat volgens het bedrijfsverslag, maakt ACM op dat WML kennelijk niet alle activa toerekent aan drinkwateractiviteiten. De afschrijvingskosten echter worden volledig toegerekend aan drinkwateractiviteiten[10].

De vraag of de kosten die WML in zijn tariefsopbouw heeft opgenomen, daadwerkelijk drinkwateractiviteiten betreffen, kan niet op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting worden beantwoord, maar kan alleen langs indirecte weg worden beantwoord.
WML stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat ondermeer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. De toepassing van het protocol bij de

[10] Bijvoorbeeld: in het bedrijfsverslag 2011 vermeldt WML een balanstotaal ultimo 2011 van EUR 540,7 mln. Dit is minder dan het balanstotaal ultimo 2011 in het jaarrekening, onder aftrek van de Liquide Middelen (EUR 547,4 mln). Dit lijkt erop te wijzen dat WML niet alle activa toerekent aan drinkwateractiviteiten. Echter, de afschrijvingskosten op vaste activa, opgegeven in het bedrijfsverslag (EUR 27,2 mln) zijn gelijk aan die in de winst- en verliesrekening in de jaarrekening.

tariefsopbouw is niet gevalideerd door een externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag (2011) is opgesteld in overeenstemming met het protocol. ACM constateert echter dat – gegeven de procentuele afwijkingen – de begrote kosten in de tariefsopbouw, niet zonder meer in lijn liggen met de gerealiseerde kosten in 2011 en dat de voor afwijkingen geen toereikende toelichting beschikbaar is. Op grond hiervan kan niet zonder meer worden aangenomen dat het protocol daadwerkelijk is toegepast bij het bepalen van de kosten in de tariefsopbouw 2012.

Operationele kosten
Volgens het bedrijfsverslag bedroegen de operationele kosten in 2011 EUR 53,0 mln. WML begroot de operationele kosten in 2012 op EUR 53,7 mln; dit is een lichte stijging ten opzichte van 2011.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa
WML begroot de afschrijvingen in 2012 op EUR 24,8 mln. WML toont geen inzicht in de totstandkoming van deze raming. De afschrijvingskosten zijn lager dan de gerealiseerde afschrijvingskosten zoals gerapporteerd in het bedrijfsverslag 2011 (27,2 mln).

In het jaarverslag vermeldt WML dat het bedrijf de activa en passiva waardeert tegen de verkrijgings- of vervaardigingprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt de waardering plaats tegen de historische kostprijs. WML meldt dat immateriële vaste activa en materiële vaste activa vanaf het moment van ingebruikneming worden afgeschreven over de verwachte economische levensduur. Over terreinen wordt niet afgeschreven. De afschrijvingskosten voor materiële vaste activa worden berekend op basis van afschrijvingsmethoden en –termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald. Er vanuit gaande dat WML in de tariefsopbouw de grondslagen hanteert uit het jaarverslag, constateert ACM dat de waardering van de materiële vaste activa en afschrijvingen in tariefsopbouw van WML in overeenstemming is met artikel 11, derde en vierde lid van de Drinkwaterwet.

Vermogenskosten
WML begroot de vermogenskosten in 2012 op EUR 23,5 mln en de kosten voor “MDG activiteiten” (drinkwaterprojecten in het buitenland) op EUR 0,5 mln. De verhouding van deze kosten ten opzichte van de omzet uit drinkwateractiviteiten ligt onder het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten.

Het gemiddelde balanstotaal (cf. artikel 6 lid 2 Drinkwaterregeling) bedraagt volgens WML EUR 546,5 mln. De begrote vermogenskosten ter grootte van EUR 23,5 mln bedragen daarmee 4,4% van het balanstotaal, hetgeen onder het maximum ligt dat de minister heeft vastgesteld. WML beschrijft overigens niet hoe deze raming tot stand is gekomen en wat de achtergrond van de stijging ten opzichte van 2011 is.

WML geeft in het bedrijfsverslag 2011 aan dat de kosten voor vreemd vermogen in 2011 EUR 16,3 mln bedragen. In het jaarverslag 2011 vermeldt WML hetzelfde bedrag bij rentelasten. Op basis

hiervan stelt ACM vast dat WML alle vermogenskosten en -opbrengsten toerekent aan drinkwateractiviteiten. Het is ACM niet duidelijk hoe dit zich verhoudt tot de gedeeltelijke toerekening van activa aan drinkwateractiviteiten.

Belastingen
Volgens de toelichting op de tariefsopbouw rekent WML tot de belastingen, de belastingen die een direct gevolg zijn van de drinkwatervoorziening en derhalve specifiek zijn voor drinkwaterbedrijven. Het grootste deel betreft de grondwaterbelasting. Uit de vermelding van de kosten blijkt in 2012 ten opzichte van 2011 een daling van de belastingen. WML meldt hierover in de tariefsopbouw dat de grondwaterbelasting per 1 januari 2012 is afgeschaft. Volgens WML heeft dit tot gevolg gehad dat de begrote omzet over 2012 daalt ten opzichte van de gerealiseerde omzet in 2011.

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Omzet
De opbrengsten als vermeld in de tariefsopbouw bestaan uit 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten' (EUR 102,7 mln) 'opbrengsten ander water' (EUR 0,0 mln) en 'overige niet-drinkwateractiviteiten' (EUR 7,8 mln). De begrote opbrengsten uit drinkwater zijn gelijk aan de begrote kosten voor drinkwateractiviteiten. Hiermee handelt WML in overeenstemming met artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

Uit de tariefsopbouw blijkt in beperkte mate of en hoe de WML bij het ramen van de omzet 2012 rekening heeft gehouden met de gerealiseerde omzet van 2010, zoals voorgeschreven in artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit. Bij de toelichting op de ontwikkeling van de omzet van 2010 naar 2012 (2010: EUR 105,8 mln; 2012: EUR 102,7 mln) meldt WML het volgende: "de grondwaterbelasting is per 1-1-2012 afgeschaft, deze is 1 op 1 teruggegeven aan de WML klant waardoor er dus sprake is van een omzetdaling. Daarnaast heeft er in 2011 en 2012 een tariefverhogingen met inflatie plaatsgevonden conform het vigerende door de WML AvA vastgesteld Meerjarennota beleid."

Maximum eigen vermogen
In artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet is bepaald dat de minister tweejaarlijks, ten behoeve van de tarieven van de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen vaststelt. Voor 2012 en 2013 is dit aandeel vastgesteld op 70%[11].
Uit de tariefsopbouw van WML blijkt niet de (verwachte) hoogte van het eigen vermogen in of ultimo 2012 en de eventuele consequenties voor de drinkwatertarieven 2012. ACM kan daarom niet vaststellen of WML handelt in overeenstemming met artikel 10, tweede lid van de Drinkwaterwet.

Ter indicatie van de vermogensverhouding van WML heeft ACM, op basis van de geconsolideerde

[11] Besluit van 24 oktober 2011 van de staatssecretaris van I&M (DP2011055738)

jaarrekening 2011 van WML, de vermogensverhouding ultimo 2011 van het geconsolideerde waterbedrijf onderzocht. Voor WML bedraagt deze 28%. Dit percentage betreft niet uitsluitend drinkwateractiviteiten. Aangezien dit percentage ruim onder het door de minister gestelde maximum ligt en de niet-drinkwateractiviteiten van WML relatief beperkt in omvang zijn, acht ACM het niet voor de hand liggend dat WML de norm van 70% overschrijdt.

Tarieven

ACM stelt vast dat de weergave van de drinkwatertarieven in de tariefsopbouw zich beperkt tot kwantitatieve eindresultaten. WML licht niet toe hoe de tarieven tot stand zijn gekomen.

Het is ACM onduidelijk hoe de veranderingen in de tarieven 2012 ten opzichte van die in 2011 zich verhouden tot het verschil in tariefopbrengsten in 2012 ten opzichte van 2011. De tariefomzet daalt in 2012 ten opzichte van 2011 met EUR 10,2 mln (9%); ACM ziet dit niet duidelijk weerspiegeld in de ontwikkeling van de tarieven.

In de tariefsopbouw vermeldt WML de volgende tarieven: 'aansluittarief per aansluiting', 'vastrecht per aansluiting', 'prijs geleverd drinkwater per kubieke meter'. Dit is overeenkomstig artikel 10 eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Voor de toets op het inzicht in kostentoerekening dient het drinkwaterbedrijf bij de tarieven aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De tariefsopbouw van WML biedt dit inzicht alleen op het niveau van de totale tariefopbrengsten.
Voor de volledigheid: in de tariefsopbouw drukt WML de ***totale*** kosten 2012 uit in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter geleverd drinkwater'. Deze presentatie is geschikt voor vergelijkingsdoeleinden maar betreft geen ***kostentoerekening***.
De tariefsopbouw verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit.

Tot slot kan met de gegevens die WML in de tariefsopbouw vermeldt geen sluitende berekening worden opgesteld van tarieven, volumes en totale omzet. De totale begrote omzet uit drinkwater bedraagt EUR 102,7 mln. In de tariefsopbouw ontbreekt het verwachte aantal nieuwe aansluitingen. Hierdoor kan ACM niet vaststellen of de begrote omzet uit drinkwateractiviteiten (volledig) wordt behaald met de voorgenomen tarieven. Op basis van de beschikbare informatie komt ACM slechts tot een omzet van EUR 96,2 mln, ongeveer EUR 6,5 mln lager dan de totale begrote omzet. Dit verschil zou de omzet uit 'nieuwe aansluitingen' moeten omvatten, als ook omzet uit eventuele andere handelingen of activiteiten die vallen binnen het drinkwaterdomein. ACM kan uit de informatie die WML heeft geleverd niet opmaken hoe de begroting van de omzet tot stand is gekomen uit de tarieven en begroting van afzet en aantal aansluitingen.

Autoriteit Consument & Markt

Tarieven in EUR excl. belasting en BTW	Tarief (EUR)	Volume	Omzet (EUR mln)
Aansluittarief	986,00	Onbekend	Onbekend
Vastrecht (per aansluiting)	80,00	539.040	43,1
Drinkwater per m^3	0,740	71.735.000	53,1
Drinkwater onbemeterd	Onbekend	Onbekend	Onbekend
Totale omzet			96,2
Begrote opbrengsten drinkwateractiviteiten			102,7
Verschil			6,5

5 Conclusies WML

ACM stelt vast dat de tariefsopbouw van WML vrijwel alleen eindresultaten bevat en nauwelijks onderbouwing van en toelichting op keuzes en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

Uit de tariefsopbouw blijkt dat de begrote opbrengsten en kosten in 2012 lager zijn dan die in 2011. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de afschaffing van de grondwaterbelasting in 2012. Wanneer de grondwaterbelasting buiten beschouwing wordt gelaten, stijgen de kosten. ACM ziet deze kostenontwikkeling niet duidelijk weerspiegeld in de hoogte van de tarieven.

Op basis van de door WML aangeleverde informatie stelt ACM vast dat de tariefstelling in overeenstemming is met de volgende bepalingen uit de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de tarieven zijn op totaalniveau kostendekkend aangezien de door WML voor 2012 begrote omzet uit drinkwateractiviteiten niet meer is dan de voor drinkwateractiviteiten begrote kosten;
- de door WML begrote kosten in de tariefsopbouw zijn ingedeeld in de wettelijk voorgeschreven componenten;
- de door WML begrote vermogenskostenvoet in 2012 niet hoger is dan de door de minister vastgestelde maximale vermogenskostenvoet;
- de door WML begrote kosten voor drinkwateractiviteiten in het buitenland niet meer bedragen dan 1% van de geraamde omzet;
- aannemelijk is dat WML de afschrijvingskosten heeft berekend volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes;
- de omzetraming 2012 is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in 2010;
- aannemelijk is dat WML de activa heeft gewaardeerd tegen historische kostprijs; en
- de tariefsopbouw van WML vermeldt tenminste de drie voorgeschreven tarieven.

Op basis van de door WML aangeleverde informatie heeft ACM voor de volgende bepalingen niet kunnen vaststellen of de tariefstelling in overeenstemming is met de Drinkwaterwet en –regelgeving:

- de door WML geraamde activa, kosten en omzet hebben uitsluitend betrekking op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet.
- WML heeft geanalyseerd welke kostenefficiëntie in voorgaande jaren is gerealiseerd en heeft deze betrokken in de tarieven voor 2012;
- de totale kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) worden toegerekend aan de onderscheiden producten en diensten en deze uitkomst werkt uit in het tarief per product/dienst, en;
- de totale geraamde omzet uit drinkwateractiviteiten is gelijk aan het somproduct van de producten/diensten en tarieven die WML vermeldt in haar tariefsopbouw.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 1 – Tariefsopbouw 2012 WML

wml
Limburgs drinkwater

Blad
2 van 4

Ons kenmerk

Datum
05-10-2012

BIJLAGE 1: Herziene *Specificatie tariefopbouw WML 2012*

	0.) Aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters	Begroting jaar 2012
0a	Totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen	539.040
0b	Totaal begrote te leveren kubieke meters drinkwater	71.735.000

A. Kosten

	1.) Kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	Begroting jaar 2012
1a	Operationele kosten	€ 53,7
1b	Afschrijvingen	€ 24,8
1c	Vermogenskosten	€ 23,5
1d	Belastingen	€ 0,7
	Totaal kosten drinkwateractiviteiten (mln €)	€ 102,7

	2.) Kosten drinkwater per aansluiting (€)	Begroting jaar 2012
2a	Operationele kosten - per aansluiting	€ 99,59
2b	Afschrijvingen - per aansluiting	€ 46,01
2c	Vermogenskosten - per aansluiting	€ 43,63
2d	Belastingen - per aansluiting	€ 1,33
	Totaal kosten drinkwater per aansluiting (€)	€ 190,55

	3.) Kosten drinkwater per kubieke meter (€)	Begroting jaar 2012
3a	Operationele kosten - per kubieke meter	€ 0,75
3b	Afschrijvingen - per kubieke meter	€ 0,35
3c	Vermogenskosten - per kubieke meter	€ 0,33
3d	Belastingen - per kubieke meter	€ 0,01
	Totaal kosten drinkwater per kubieke meter (€)	€ 1,43

	4.) WACC-informatie (mln €)	Begroting jaar 2012
4a	Begrote vermogenskosten	€ 23,5
4b	MDG activiteiten (cf DWBesluit art. 8 lid 2 en 3)	€ 0,5
4c	Correctie bedrijfsresultaat t-1	€ 0,0
4d	Gemiddeld balanstotaal (cf DWRegeling art. 6 lid 2)	€ 546,5
4e	Begrote vermogenskosten in % van balanstotaal	4,40%

B. Inkomsten

	5.) Opbrengsten drinkwaterbedrijf (mln €)	Begroting jaar 2012
5a	Opbrengsten drinkwateractiviteiten	€ 102,7
5b	Opbrengsten ander water	€ 0,0
5c	Opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten	€ 7,8
5d	Totaal Opbrengsten drinkwaterbedrijf	€ 110,5

	6.) Omzetontwikkeling drinkwateractiviteiten (mln €)	
6a	Realisatie omzet 2010	€ 105,8
6c	Begroting omzet 2012	€ 102,7

Ontwikkelingen binnen omzet 2010 naar 2011/2012: de grondwaterbelasting is per 1-1-2012 afgeschaft, deze is 1 op 1 teruggegeven aan de WML klant waardoor er dus sprake is van een omzetdaling. Daarnaast heeft er in 2011 en 2012 een tariefverhogingen met inflatie plaatsgevonden conform het vigerende door de WML AvA vastgesteld Meerjarennota beleid.

	7.) Tarieven huishoudelijk gebruik (€) excl. Belasting op Leidingwater en Btw (€)	Begroting jaar 2012
7a	Aansluittarief - per aansluiting	€ 986,00
7b	Vastrecht - per aansluiting	€ 80,00
7c	Prijs geleverd drinkwater - per kubieke meter	€ 0,74
7d	Prijs geleverd drinkwater onbemeterd	nvt
	Toelichting op verschil in tarieven (niet discriminerend): Heeft de Minister gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid op grond van artikel 13 lid 2 DwW tot het geven van een aanwijzing aan of het stellen van nadere regels voor het drinkwaterbedrijf? Ja / Nee* Zo ja, dan volgt hieronder een toelichting op de wijze waarop opvolging is gegeven aan de aanwijzing of nadere	*nvt*

LET OP: Een nadere toelichting op de gerapporteerde rubricering treft u aan in bijlage 2

FSC MIX Papier van verantwoorde herkomst FSC® C004241

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 2 – Adviesaanvraag Inspectie Leefomgeving en Transport

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
mevrouw drs. E.J. Mulock Houwer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

Bijlage
Wettelijk kader

Datum 15 november 2012
Betreft Adviesaanvraag drinkwatertarieven 2012

Geachte mevrouw Mulock Houwer,

In de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen over de tarieven van drinkwater. Conform de Drinkwaterwet moeten tarieven van drinkwater kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet. Volgens Artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid, van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

Hierbij verzoek ik de Raad van Bestuur van de NMa mij te adviseren over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2012. Het advies beperkt zich in 2012 uitsluitend tot de wettelijke bepalingen, zoals in de bijlage zijn toegevoegd. Uw advies zal de ILT gebruiken bij het vormen van haar oordeel over de naleving van de Drinkwaterwet door de drinkwaterbedrijven.

De informatie van de drinkwaterbedrijven, waarop uw advies wordt gebaseerd, wordt door de ILT digitaal aan u verstrekt. Ik verzoek u mij het advies uiterlijk 1 december 2012 te doen toekomen.

Openbaarmaking en publicatie van het advies vindt plaats in goed overleg tussen NMa en ILT, met dien verstande dat publicatie niet eerder kan plaatsvinden dan het moment dat de Tweede Kamer door de Staatssecretaris is geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR ILT/WATER, BODEM EN BOUWEN,

mw. mr. J.P.A. Lamé

Bijlage: Wettelijk kader

Inspectie Leefomgeving en Transport
Vergunningen, Analyse en Ontwikkeling
ILT/Water, Bodem en Bouwen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon
drs. A.M. Hendriks
Adviseur

T 088 489 00 00

Ons kenmerk
69497

<u>Drinkwaterbesluit</u>
Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
    a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
    b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
    a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Bijlage 3 – Relevante artikelen drinkwaterregelgeving

Drinkwaterwet

Artikel 7

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft tot taak:
    a. het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening in het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied;
    b. het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in dat distributiegebied;
    c. het overeenkomstig artikel 8 leveren van drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied, en
    d. het borgen van de kwaliteit en duurzaamheid van het productie- en distributieproces en het geleverde drinkwater.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:
    a. het bijdragen aan de bescherming van de bronnen voor de drinkwatervoorziening in zijn distributiegebied tegen verontreiniging, waaronder in elk geval wordt begrepen:
        1. het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit van deze bronnen;
        2. het beheren of medebeheren van terreinen rondom deze bronnen gericht op het voorkomen of beperken van verontreiniging van deze bronnen;
    b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:
        1. het geven van voorlichting aan consumenten;
        2. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;
        3. het overeenkomstig artikel 24 uitvoeren van controles ten aanzien van bedoelde installaties.
3. De infrastructuur die door de eigenaar van een drinkwaterbedrijf overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, is of wordt aangelegd, hersteld, vernieuwd of uitgebreid wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk of openbare werken van algemeen nut.
4. Indien de eigenaar van een drinkwaterbedrijf baten die zijn verkregen ter uitvoering van een taak of taken als bedoeld in het eerste of tweede lid aanwendt voor het verrichten van economische activiteiten, geschiedt de aanwending van die baten tegen condities die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten. De artikelen 25a, aanhef en onderdeel d, en 25b van de Mededingingswet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigenaren van drinkwaterbedrijven.

Artikel 10

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt een algemeen aanvaarde bedrijfseconomische methode vastgesteld volgens welke de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen worden bepaald.
2. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld volgens welke criteria en tot welk niveau Onze Minister op een daartoe strekkend verzoek van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf van dit in de vorige volzin bedoelde maximale aandeel kan afwijken.
3. Onze Minister stelt tweejaarlijks voor 1 november, ten behoeve van de bepaling van de tarieven voor de daarop volgende twee kalenderjaren, de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast volgens de methode, bedoeld in het eerste lid. Tegen de vaststelling is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Artikel 11
1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12
1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Artikel 13
1. In het belang van de openbare drinkwatervoorziening worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot:
   a. de kosten die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11;

    b. de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 12.
2. Indien niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of nadere regels als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister een aanwijzing geven aan de eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Bij de aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan artikel 11 of 12 of de bedoelde regels en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

****

Drinkwaterbesluit

Artikel 6. Vermogenskostenvoet
1. Als methode, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, voor het bepalen van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt vastgesteld de methode, opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage C.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet overeenkomstig de methode bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7. Aandeel eigen vermogen
1. Het aandeel eigen vermogen wordt bepaald als het totaal vermogen, verminderd met het vreemd vermogen, gedeeld door het totaal vermogen.
2. Bij het vaststellen van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, worden de volgende criteria in acht genomen:
    a. de kredietwaardigheid ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen;
    b. de ruimte voor investeringen;
    c. het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen.
3. Het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet, van het krachtens de eerste volzin van dat lid vastgesteld maximaal toegestane aandeel eigen vermogen is toegestaan voor zover:
    a. aannemelijk kan worden gemaakt dat dit nodig is voor het doen van investeringen;
    b. dat leidt tot een verlaging van de kosten van financiering,
    c. de afwijking maximaal 10 procentpunten meer bedraagt dan het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen.
4. Een verzoek tot afwijking als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de wet, is met redenen omkleed.

Artikel 8. In tarief door te berekenen kosten
1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.

3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 8a. Advies door NMa

1. Onze Minister kan advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
   a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
   b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
   c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
   d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid,e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid.
2. De inspecteur kan bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van deze paragraaf advies vragen aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
3. Bij ministeriële regeling wordt bepaald onder welke omstandigheden Onze Minister respectievelijk de inspecteur gebruikmaakt van zijn in het eerste respectievelijk tweede lid neergelegde bevoegdheid.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
   a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
   b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
   a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
   b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet.
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.

Autoriteit Consument & Markt

2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
   a. aansluitkosten,
   b. vastrecht, en
   c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
   a. operationele kosten,
   b. afschrijvingen,
   c. vermogenskosten, en
   d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

****

Drinkwaterregeling

Artikel 5. Berekening gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet

Ten behoeve van de berekening van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de wet, overeenkomstig bijlage C van het besluit, hanteert de Minister de volgende uitgangspunten:

a. De risicovrije rente wordt gebaseerd op een nominale Nederlandse staatsobligatie met een looptijd van tien jaar, aan de hand van het gemiddelde gerealiseerde rendement over de voorafgaande twee jaren en de voorafgaande vijf jaren;
b. de renteopslag wordt gebaseerd op:
   1. de historische renteopslag van een geschikte groep van ondernemingen met activiteiten die vergelijkbaar zijn met die van de drinkwaterbedrijven en met een vergelijkbare kredietwaardigheid,
   2. de gemiddelde historische renteopslag op een index van obligaties van ondernemingen met een vergelijkbare kredietwaardigheid;
c. bovenop de renteopslag worden transactiekosten berekend;
d. de marktrisicopremie wordt gebaseerd op zowel historisch gerealiseerde rendementen als op verwachtingen over toekomstige rendementen;
e. de equity bèta wordt bepaald op basis van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare activiteiten en een vergelijkbaar risicoprofiel;
f. het aandeel eigen vermogen ten behoeve van de bepaling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet wordt gebaseerd op gegevens over het aandeel eigen vermogen van ondernemingen die vergelijkbaar zijn met drinkwaterbedrijven, met een gezonde financiële positie.

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

Autoriteit Consument & Markt

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

Artikel 7. Omstandigheden waaronder advies gevraagd wordt aan NMa

1. De Minister vraagt advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit voorafgaande aan:
    a. het afwijken, bedoeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de wet,
    b. de vaststelling van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de wet,
    c. de beoordeling van een verzoek tot fusie als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de wet, voor zover het de doelmatige drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet, in relatie tot de voorgenomen fusie betreft,
    d. de vaststelling van de nadere regels, bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, en 8, vierde lid, van het besluit,
    e. de vaststelling van het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het besluit.
2. De inspecteur vraagt bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van artikel 12, derde lid, van de wet en van paragraaf 2.1 van het besluit advies aan de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Autoriteit
Consument & Markt

Dit is een uitgave van de

Inspectie Leefomgeving en Transport

Postbus 16191 | 2500 BD Den Haag
088 489 00 00

www.ilent.nl

@inspectieLenT

Augustus 2013